

Till
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2012 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Kommunstyrelsen: Sjästadsskolan dnr 312-4787/2004

Kommunstyrelsen: Framtagande av strategi avseende stadens system för skrymmande hushållsavfall, dnr 303-1872/2012

Kommunstyrelsen: Reducerad avgift för upplåtelse av offentlig plats för byggetablering. Trafik- och renhållningsnämndens svar på uppdrag från kommunfullmäktige, dnr 109-1878/2012

Kommunstyrelsen: Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvares årsredovisning 2012, dnr 123-265/2013

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2012 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 6,4 mnkr godkänns.
3. Totalt 250 mnkr av resultatet reserveras för att disponeras till verksamhetsutveckling med it.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2012 godkänns med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 2.
5. Stadens ombud uppmanas att vid Stockholms Stadshus AB:s extra bolagsstämma rösta om utdelning på totalt 1 900 mnkr med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Utdelningen ska användas för åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar enligt bilaga 8.

6. Stockholms Stadshus AB:s ombud uppmanas att vid AB Svenska Bostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 655 mnkr, vid AB Familjebostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 925 mnkr samt vid AB Stockholmshems extra bolagsstämma rösta om utdelning på 320 mnkr, med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.
7. Stockholms Stadshus AB:s ombud uppmanas att vid AB Svenska Bostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 680 mnkr, vid AB Familjebostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 580 mnkr samt vid AB Stockholmshems extra bolagsstämma rösta om utdelning på 190 mnkr, med hänvisning till 4 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.
8. Stadens ombud uppmanas att vid AB Fortum Värme Holding, samägt med Stockholms stad, bolagsstämma rösta om utdelning på totalt 400 mnkr, varav stadens andel är 200 mnkr.
9. Katarina-Sofia stadsdelsnämnds hemställan att kommunfullmäktige fastställer namnet Sjöstadsskolan på skola i Hammarby Sjöstad (dnr 312-4787/2004) anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Systemägaransvaret avseende förvaltning och vidareutveckling av applikationen "Egna medel" överförs till socialnämnden.
11. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att teckna avtal med Institutet för kommunal ekonomi (IKE) för tidsperioden 2013-01-01 - 2014-06-30.
12. Exploateringsnämndens förslag, dnr 302-2286/2009 om att friköpspriser för flerbostadshustomrätter ska vara lika oavsett upplåtelseform och ska beräknas till 100 procent av det marktaxeringsvärde som gäller vid ansökningsstidpunkten, godkänns. Exploateringsnämnden får framdeles korrigera friköpspriset när det bedöms påkallat med hänsyn till hur priserna på fastighetsmarknaden utvecklas.
13. Miljö- och hälsoskyddsnämndens rapportering av energianvändning och utsläpp av växthusgaser 2011 samt ny beräkningsmetodik, dnr 303-119/2012, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

14. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2012 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Uppföljning av fritidsverksamheten i Stockholms stad 2012 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Trafik- och renhållningsnämndens svar 2012-12-10 på uppdraget från kommunfullmäktige 2011-06-13, att se över systemet med återbetalning och avgiftsreduktion för byggetableringar i syfte att göra det mer transparent och enklare att administrera, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Stockholms stads ägarandel om 50,4 procent i Mässfastigheter i Stockholm AB, motsvarande ett marknadsvärde av 12,0 mnkr, säljs till moderbolaget Stockholms Stadshus AB.
18. Förslag till revidering av tillämpningsanvisningar till stadens parboendegaranti godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Avtal om gemensam IT-service (035-785/2009) förlängs i två år, till och med 2016-12-31.
20. Kommunstyrelsen ska genomföra en detaljerad krav- och behovsanalys avseende avtalets ändamålsenlighet samt fatta beslut om nyttjande av den andra optionsperioden till och med 2018-12-31 alternativt genomföra ny upphandling, meddela tilldelningsbeslut och teckna avtal för ny leverans av gemensam IT-service.
21. Exploateringsnämnden ska finansiera gatu- och markarbeten till en utgift om maximalt 100 mnkr inom projektet Rinkebystråket. Utgiften för 2013 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifter därefter får beaktas i samband med upprättande av kommande års budgetar.
22. Exploateringsnämnden och AB Familjebostäder uppmanas att fatta erforderliga beslut samt teckna tillägg till befintlig överenskommelse om exploatering inom projektet Rinkebystråket beslutad i exploateringsnämnden den 15 december 2011 och i AB Familjebostäder styrelse den 26 oktober 2011.
23. Bevilja ansvarsfrihet för direktionen i Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges ombudgetering till 2013 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 64,3 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2012 års budget, bilaga 1.
2. Trafik- och renhållningsnämnden medges budgetjustering för ökade nettokostnader för renhållningsverksamhet med 3,0 mnkr. Finansiering sker ur renhållningsfonden under finansförvaltning, bilaga 1.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2013 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 35,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2012 års budget, bilaga 1.
4. Schabloner och peng för 2013 avseende gymnasieskolans verksamheter revideras, att finansieras ur *central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2012 års budget, bilaga 1.
5. Rapportering av kommunstyrelsens uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden ta fram förslag på "en väg in" för personer som söker ekonomiskt bistånd (dnr 325-1614/2012) godkänns, med hänvisning av det som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Stadsdirektören ges i uppdrag att genomföra en detaljerad krav- och behovsanalys avseende avtalets ändamålsenlighet samt återkomma till kommunstyrelsen med förslag till fortsatt förlängning av avtal till och med 2018-12-31 alternativt underlag för beslut om genomförande av upphandling av gemensam IT-service för perioden 2017 och framåt.

Staffan Ingvarsson
Tillförordnad stadsdirektör

Gunnar Björkman
Biträdande stadsdirektör

Bilagor

1. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall 2012
3. Sammanfattande tabeller 2012
4. Större investeringsprojekt
5. Nyckeltal
6. Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2012
7. Reducerad avgift för upplåtelse av offentlig plats för byggetablering
8. Värdeöverföring från bostadsbolagen
9. Storstockholms brandförsvars årsredovisning 2012

Årsredovisning 2012 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Innehållsförteckning:

Förvaltningsberättelse	10
Viktiga beslut och händelser under året	10
Omvärld och framtid	11
Organisation och styrning	14
God ekonomisk hushållning	15
Finansiella mål	20
Årets resultat för koncernen	21
Bokslutsdispositioner i koncernen	22
Årets resultat för staden	23
Resultatutjämningsreserv	23
Avstämning mot balanskravet	23
Budgetavräkning	24
Pensioner	25
Koncernens investeringsverksamhet	26
Medarbetarna	28
Kommunkoncernens styrning	31
Kommunfullmäktige	31
Kommunstyrelsen	32
Rotlar och borgarråd	33
Den dagliga driften	34
Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna	36
Program för kvalitetsutveckling	37
Kvalitetsutmärkelsen	37
Årets pristagare och motivering:	37
Förnyelsepriset för en prisvärd förnyelse	39
OpenLab – med målet att lösa stora samhällsfrågor	39

Stadens internationella arbete	39
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	41
Måluppfyllelse stadens bolag – koncernen Stockholms Stadshus AB.....	41
Måluppfyllelse staden	44
Omvärldsanalys.....	90
Försvagning av det globala konjunkturläget	90
Ekonomi i Stockholm fortsätter att växa, men takten dämpas.....	90
Avvaktande arbetsmarknad	91
Fortsatt stark befolkningsökning.....	91
Ekonomisk och finansiell analys	92
Om kommunkoncernen	92
Om staden	99
Övriga ärenden.....	109
Finska som förvaltnings språk	109
Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2012	109
Sjöstadsskolan	111
Egna medel.....	111
Institutet för kommunal ekonomi (IKE)	111
Friköpspris för flerbostadshustomträtter	112
Energianvändning och utsläpp av växthusgaser 2011 samt ny beräkningsmetodik	113
Stadens system för skrymmande hushållsavfall.....	113
Reducerad avgift för upplåtelse av offentlig plats för byggetablering.....	114
En väg in	114
Rinkebystråket.....	114
Beslut om tillämpningsanvisningar gällande stadens parboendegaranti.....	115
Stockholm stads öppna fritidsverksamhet 2012.....	116
Gemensam IT-service.....	117
Försäljning av mässfastigheter.....	118
Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret.....	118

Datorer till gymnasieskolan 1:1	118
Årsbokslut.....	119
Resultaträkning	119
Kassaflödesanalys	120
Balansräkning.....	121
Redovisningsprinciper	122
Definitioner till årsbokslut	127
Nämnder.....	148
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden	149
Aktiebolag.....	150
Femårsöversikt.....	151

Förvaltningsberättelse

Viktiga beslut och händelser under året

Beslut

- Miljöprogram för 2012-2015
- Strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2011-2015.
- Program för kvalitetsutveckling.
- Kommunikationspolicy för Stockholms stad.
- Program för kvinnofrid.
- Kulturvision 2030.
- Evenemangsstrategi
- Reinvesteringsprogram för gatuytor och kommuncentrala parker med tillhörande anordningar.
- Åtgärdsprogram för klimat och energi 2010-2020.
- Genomförandebeslut för renovering av Sergels torg.
- Beslut om att bygga om Värtapiren.
- Detaljplan för Norra 2, Hjorthagen
- Genomförandebeslut för bostäder och infratraktur i Hjorthagen
- Detaljplan för området Albano och Norra Djurgården 2:2 med flera i stadsdelarna Norra Djurgården och Vasastaden.
- Genomförandebeslut för bostäder i Årstastråket etapp 1.

Händelser

- Jubileumsåret med idrottsaktiviteter runt om i staden – 100 år sedan Stadion invigdes och OS i Stockholm 1912.
- Stockholm utses till ”Overall Winner” i kategorin Quality of Life i fDi Magazines ranking av europeiska städer och regioner. 5 570 ungdomar fick sommarjobb i stadens verksamheter vilket är en ökning med 870 sommarjobb sedan 2011.
- Staden släppte en stor mängd öppna data fritt och arrangerade tävlingen Open Stockholm som resulterat i 336 idéer för hur datan kan användas till smarta lösningar och 42 appar.
- En dag under våren och en under hösten arrangerades eventet ”Tack för att du cyklar!” för att tacka Stockholms cyklister för att de bidrar till en hållbar stad.
- Den internationella hållbarhetskongressen Stockholm +40 hölls i april.

- Strindbergsåret med kulturaktiviteter runt om i staden – 100 år sedan Strindbergs död.
- Arbetet med Vision för Hässelby-Vällingby inleds.
- Den första inflyttningen sker i Norra Djurgårdsstaden.
- Stockholm utses till en av världens mest tillgängliga städer.
- Staden deltog i fastighetsmässan MIPIM i Cannes och lanserade New iPad Act som prisbelönades internationellt.
- Stockholm hamnar på sjätteplats i Economist Intelligence Units lista över världens mest attraktiva städer att bo i.
- Det internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's ger återigen ekonomiskt toppbetyg för staden som därmed behåller såväl långsiktigt som kortsiktigt kreditbetyg, AAA/Stable respektive A-1+.
- Stockholm rankades som femte bästa staden i en rapport från PWC – Cities of Opportunities.

Omvärld och framtid

Den svaga utvecklingen i framförallt euroområdet påverkar nu tydligt den svenska ekonomin som bromsar in. Ekonomin i Stockholms stad fortsätter att växa, även om takten har dämpats. Samtidigt fortsätter antalet stockholmare att öka och Stockholms län svarar fortfarande för halva Sveriges befolkningsökning. Ur ett internationellt perspektiv går det mycket bra för huvudstadsregionen som hamnar i topp i flera internationella rankingar. Stockholm framstår som en innovativ stad med högt välstånd och hög levnadskvalitet.

Stockholm i världen – ett Stockholm i världsklass

Stockholm stad är en del av ett större europeiskt och globalt sammanhang. I den globala konkurrensen behöver staden ligga långt framme, oavsett på vilket sätt jämförelsen görs. Visionen för Stockholms stad är en stad i världsklass år 2030. För att veta att Stockholm är på väg mot världsklass behöver staden synas, interagera, mätas och jämföras med resten av världen. Under 2012 fanns Stockholm med i en rad olika internationella index, rankingar, statistik och internationell media. Stockholm står sig väl i internationella jämförelser. För att behålla dessa höga placeringar måste staden göra sitt yttersta och fortsatt sätta höga mål eftersom konkurrensen om arbetskraft och investeringar ständigt hårdnar.

Enligt Vision 2030 ska Stockholm vara en innovativ stad med ett kunskapsintensivt näringsliv och ligga bland de främsta i världen inom IT och forskning-och utvecklingsverksamheter. Över 60 procent av Stockholms arbetskraft arbetar i kunskapsintensiva branscher. I jämförelsen Cities of Opportunity (PriceWaterHouseCoopers, PWC) får Stockholm också högst poäng av samtliga städer som jämförs vad gäller intellektuellt kapital och innovationskraft. Stockholm upplevs ha en

hög livskvalitet och placerar sig bland de 20 bästa städerna av över 200 städer i Mercers årliga index Quality of Living.

Enligt visionen ska Stockholm vara en trygg och säker stad. I Northern Lights – The Nordic Cities of Opportunity menar PwC att de nordiska städernas betydelse i den globala ekonomin har ökat, och har därför valt att år 2012 göra en separat analys av de nordiska huvudstäderna. Stockholm rankas högst av dessa, också specifikt för området säkerhet.

Visionen pekar på att Stockholmsregionen ska ses som den främsta tillväxtregionen i Europa vilket är något som konsultbolaget Cushman & Wakefield tittar på i sin årliga studie där de pekar ut de bästa europeiska städerna att göra affärer i. Resultatet är baserat på en frågeundersökning bland 500 högre chefer i ledande europeiska företag. Det övergripande indexet för vilken stad som är bäst att göra affärer i toppas av London, Paris och Frankfurt, Stockholm hamnar på plats 13.

Stockholm har klättrat tre placeringar jämfört med samma undersökning 2010. Bilden som förmedlas av Stockholm i internationell media är i linje med Vision 2030. Stadsplaneringen framställs som miljömedveten och Stockholm framstår som en modern stad där man satsar på alternativa lösningar, både vad gäller uppvärmning och infrastruktur.

Stockholm nämns i ett flertal internationell tidningsmedia som bästa resmål. The Financial Times prisar Stockholm för sina "boutiques, hotell och restauranger i världsklass", bohemiska caféer och antikvitetsaffärer. I New York Times artikel "45 ställen att åka till under 2012" rapporteras entusiastisk om den svenska huvudstadens "trendsättande mode" och beskriver den som "urban cool".

I de genomgångna artiklarna beskrivs Stockholm i övervägande positiva ordalag. Stockholm beskrivs som en stad med hög livskvalitet och ett generöst välfärdssystem. Det uppmärksammas också att närheten till naturen är unikt för Stockholm. Slutligen framstår Stockholm som en stad med högt välstånd och livskvalitet, om än något dyr.

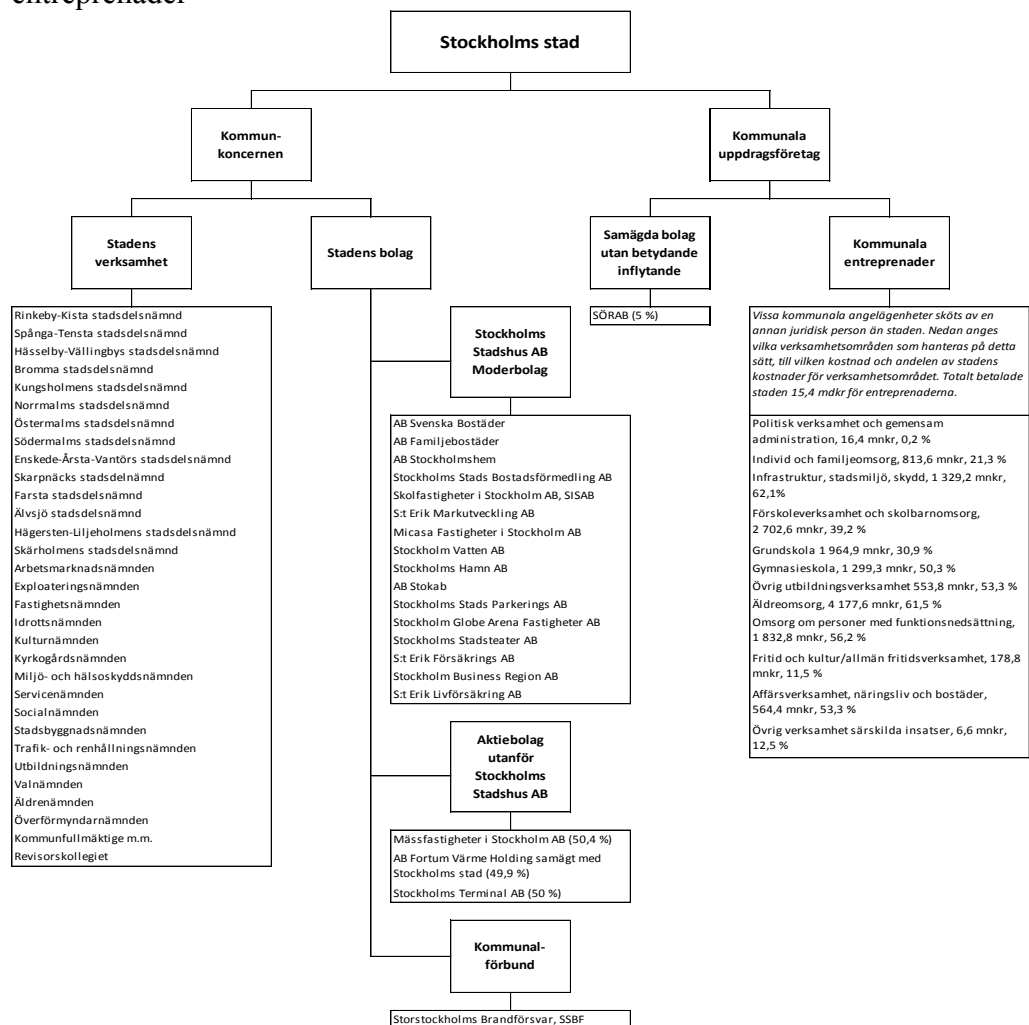
Framtid

Stockholm ligger i världsklass både vad gäller att erbjuda invånarna en hög livskvalitet och företagen ett starkt innovationsklimat, men samtidigt är konkurrensen mellan världens städer hög. Städer i Asien och Östeuropa växer sig allt starkare. Stockholm stad har visserligen ett starkt kunskapsintensivt näringsliv med en relativt hög andel högutbildad arbetskraft, men även andra nordiska städer som Oslo, Köpenhamn och Helsingfors ligger bra till. Flera regioner, framförallt i USA, har verksamheter som i högre grad än Stockholm präglas av forskning och utveckling. Att vara en växande stad skapar möjligheter men även utmaningar. Lyckas Stockholm tillvarata tillflödet av nya idéer och människor kommer staden i än större utsträckning kunna konkurrera med dagens globala metropoler. Nyckeln till framtiden ligger i att kunna hantera befolkningstillväxten och dra nytta av den på bästa sätt. Stockholmsregionen står inför stora utmaningar för att fortsatt vara en region i toppskiktet.

Organisation och styrning

I figuren nedan illustreras de verksamheter som ingår i Stockholms stads samlade kommunala verksamhet per den 1 januari 2012. I redogörelsen klassificeras de juridiska personerna i:

- koncernföretag med bestämmande respektive betydande inflytande
- uppdragsföretag av typen andra samägda företag respektive kommunala entreprenader

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsikten innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive risk- och väsentlighetsanalyser för 2012. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer uppmanades de att återkomma med högre ställda nämndmål i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Kommunstyrelsen har även granskat och lämnat återkoppling till nämnderna i samband med tertialrapport 1 och 2.

God ekonomisk hushållning

Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass

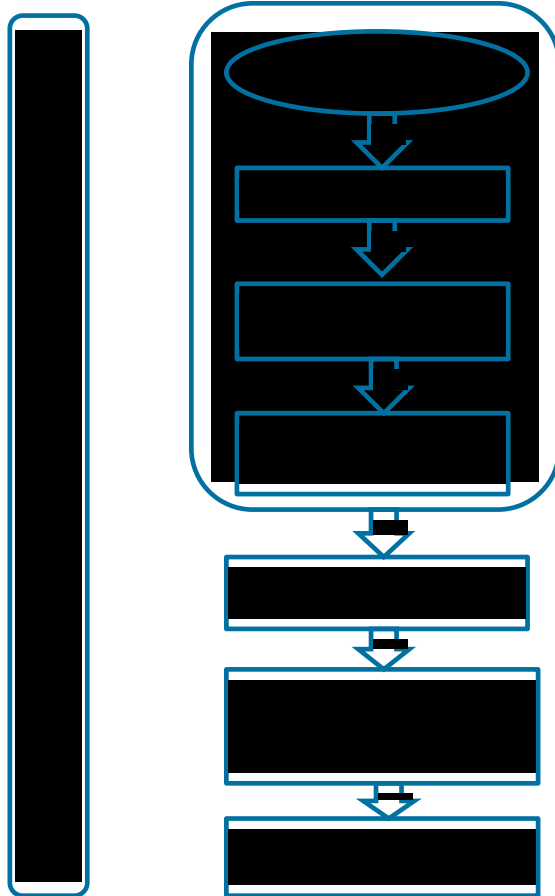
Kommunfullmäktige beslutade den 11 juni 2007 om en långsiktig vision för stadens utveckling; Ett Stockholm i världsklass - Vision 2030. Visionen är vägledande för planeringen av stadens samtliga verksamheter. År 2030 ska Stockholm vara en storstad i världsklass där stockholmaren sätts i centrum. Stadens verksamheter ska erbjuda en högklassig och kostnadseffektiv samhällsservice baserad på valfrihet och mångfald som ger stockholmarna unika möjligheter att välja mellan olika vård- och omsorgsgivare och skolor. Stockholm år 2030 också en mångsidig och internationellt omtalad upplevelsestad och ett centrum för företagande, forskning och innovationer.

Integrerat ledningssystem – ILS

All planering och uppföljning sker i ett webbaserat verktyg som används på alla nivåer i staden, från kommunfullmäktige till enhet. Styrsystemet, integrerat system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, benämns ILS.

Styrningen tar sin utgångspunkt i Vision 2030. I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen och för varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsmål.

Stadens styrning enligt ILS

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktige har i budget 2012 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden. Utifrån indikatorernas utfall har en bedömning av kommun-

fullmäktiges verksamhetsmål gjorts och den samlade bedömningen är att staden har uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2012.

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

I tabellen illustreras den samlade bedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Stadens nämnder bidrar till måloffyllelsen för samtliga mål. Stockholms Stadshus AB bidrar till uppfyllelsen av vissa mål, vilka redovisas nedan.

Inriktningsmål/verksamhetsmål	Kommunkoncernens måloffyllelse
Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	Helt uppfyllt
Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa	Helt uppfyllt
Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande	Helt uppfyllt
Stockholms livsmiljö ska vara hållbar	Helt uppfyllt
Det ska byggas många bostäder i Stockholm	Helt uppfyllt
Framkomligheten i regionen ska öka	Helt uppfyllt
Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm	Helt uppfyllt
Stockholm ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning	Delvis uppfyllt
Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	Helt uppfyllt
Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald	Helt uppfyllt
Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas	Delvis uppfyllt
Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg	Helt uppfyllt
Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande jobb	Helt uppfyllt
Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	Helt uppfyllt
Budgeten ska vara i balans	Helt uppfyllt
Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva	Helt uppfyllt

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Inriktningsmålet har uppfyllts under året. I Svenskt Näringslivs rankning av företagsklimatet i landets samtliga 290 kommuner har Stockholms stad klättrat från plats 132 år 2006 till plats 23 i årets mätning. Det är en förbättring sedan förra året med 8 platser. I den årliga ICCA-listan över världens mest mötesfrekventerade destinationer behåller Stockholm sin 17:e plats bland de 400 destinationer som ingår i statistiken.

Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande har uppnåtts. Detta eftersom antalet biståndstagare har minskat med totalt 1 971 personer. Vidare är andelen biståndstagare 3,4 procent i av befolkningen, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2011. Detta är den lägsta nivån sedan nuvarande system för ekonomiskt bistånd började mätas i början på 1980-talet. Stadens stora satsning på sommarjobb under året har gett god effekt. Totalt har cirka 5 570 ungdomar fått sommarjobb i stadens regi under året, vilket är en ökning med 870 ungdomar jämfört med 2011.

Stockholms stad har en högt ställd, och långsiktig ambition för bostadsbyggandet vilket innebär att antalet godkända/antagna detaljplaner och markanvisade bostäder ska ligga på en långsiktigt hög nivå. Under 2012 färdigställdes cirka 5 200 bostäder genom nyproduktion och ombyggnad och sammanlagt påbörjades 3 785, varav cirka 3 200 i nyproduktion.

Målet om att framkomligheten i regionen ska öka uppfylls helt under 2012. De arbeten som pågår inom staden bedöms utveckla staden i en riktning som ökar framkomligheten. Under året har ett viktigt strategiskt arbete med att peka ut den långsiktiga riktningen för utvecklingen av Stockholms trafiksystem resulterat i att framkomlighetsstrategin har antagits. Med framkomlighetsstrategin som grund fortsätter arbetet med att utveckla kapacitetsstarka färdmedel som cykel-, gång och kollektivtrafiken. I linje med framkomlighetsstrategin har trafik- och renhållningsnämnden antagit en ny cykelplan och med stora satsningar på investeringar i cykelinfrastrukturen pågår byggandet av nya cykelbanor och förbättringar av befintliga stråk.

Stockholms stad en drivande part ett det aktiva hållbarhetsarbetet i nära samarbete med näringsliv och medborgare. Stockholm står inför en rad stora utmaningar för att säkerställa att livsmiljön i staden skall vara hållbar. Klimatfrågan utgör en viktig del och den har varit i fortsatt fokus för Stockholms stads arbete under året. Tillsammans med insatser på övriga områden för att värna miljön och invånarnas hälsa bedöms verksamhetsmålet ha uppfyllts. I januari 2012 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram för Stockholms stad för perioden 2012-2015. Under

året har samtliga nämnder och bolagsstyrelser i staden haft i uppdrag att ta fram egna handlingsplaner utifrån miljöprogrammet.

Målet om att stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm har uppnåtts. Brukarundersökningen visar att stockholmarna är mycket nöjda med möjligheterna till spontan- och organiserad idrott. Samtidigt som brukarundersökningen visar att det finns anledning att arbeta vidare med ungdomars upplevelse av stadens kulturuttryck, visar samma undersökning hög nöjdhet hos stockholmarna generellt. Brukarundersökningarna tillsammans med stadens genomförda verksamhet under året ger att staden bedöms haft ett framgångsrikt kultur- och idrottsår.

Målet om att stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning uppnås delvis med motiveringen att indikatorerna i stor utsträckning inte uppnås. Dock ligger utfallet för ett antal indikatorer strax under målvärdet vilket indikerar goda förutsättningar för hel måluppfyllelse under 2013.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Stockholmarna upplever en ökad valfrihet. Staden har under året kontinuerligt informerat medborgarna om valfrittssystemen och de olika valmöjligheterna.

Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas uppfylls delvis eftersom en lägre andel föräldrar är nöjda med förskolan samt att andelen förskollärare minskar. Inom grundskolan och gymnasieskolan har kunskapsresultaten sjunkit. Utvecklingen av resultatet mellan 2007 och 2011 har visat en positiv trend som tyvärr minskat under år 2012. Inom gymnasieskolan är andelen med grundläggande högskolebehörighet 89 procent, vilket är detsamma som för föregående år. Tryggheten inom både grundskola samt gymnasieskola är fortsatt hög och det lokala arbetet har utvecklats under året. Fler elever fullföljer gymnasieutbildningen och kurserna inom vuxenutbildningen.

Målet om att stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg har uppfyllts helt. Årets brukarundersökningar inom både äldreomsorgen och individ och familjeomsorg har uppnått kommunfullmäktiges mål. Brukarundersökningen för personer med funktionsnedsättning har liknande resultat som 2011, där resultatet inte nådde upp till kommunfullmäktiges mål.

Vidare uppfylls målet om att Stockholm stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten helt. Stadens medarbetarenkät visar att medarbetarna i hög grad är engagerade och motiverade och upplever att de gör ett meningsfullt arbete. Aktivt medskapandeindex är 79 procent vilket är en hög nivå jämfört

med övriga kommuner. Sjukfrånvaron i staden nådde inte kommunfullmäktiges ambitiösa mål om 4,5 procent. Sjukfrånvaron uppgår nu till 5,3 procent. Sammantaget under perioden 2007-2012 har sjukfrånvaron minskat från 8,3 till 5,3 procent.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Inriktningsmålet har uppfyllts under året. Bedömningen baseras på att båda verksamhetsmålen uppnås. Stadens budget ska vara i balans och budgethållning hos nämnderna är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit används för avsett ändamål. Vidare ska resurser frigöras för kärnverksamheten i stadens verksamheter genom ökad produktivitet/effektivitet, bland annat genom bättre styrning och tydligare former för uppföljning och jämförelser. Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattas ej av balanskravet men som helhet visar koncernen Stockholms Stadshus AB ett positivt resultat och har genomfört ytterligare åtgärder för ökat fokus på kärnverksamheten.

Finansiella mål

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Måttet stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter mäter hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. På kort sikt kan finansieringen av budgeten ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från koncernen. Målet för 2012 är att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning. För räkenskapsåret utgör verksamhetens nettokostnader 94,6 procent av skatteintäkter inklusive finansiellt resultat och utdelning. Nettokostnadernas andel av enbart skatteintäkterna uppgår till 97,8 procent. Målet är därmed uppfyllt på kort och lång sikt. God ekonomisk hushållning och den gynnsamma utvecklingen av skatteintäkterna bidrar till måluppfyllelsen.

Soliditet

Soliditeten definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Målet redovisas inklusive stadens pensionsåtaganden. För staden och kommunkoncernen gäller att soliditeten på lång sikt inte ska understiga 34,0 procent och 30,0 procent på kort sikt. För 2012 ska soliditeten inte understiga 34,0 procent. Soliditeten för staden uppgår till 34,7 procent (34,1 procent) och målet är därmed uppfyllt. Balansomslutningen har ökat med 6,2 miljarder kronor beroende på en ökad investeringsverksamhet, som ger ökade tillgångar för staden och en ökad fordran på stadens bolag för upplåning till investeringar.

Kommunkoncernens soliditet uppgår till 67,2 procent exklusive pensionsåtaganden (67,3). Motsvarande soliditetsmått för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden är 54,9 procent (54,5).

Kapitalkostnadernas del av nettodriftkostnader

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra skäl än ekonomiska och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymer måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för verksamhet och andra behov att begränsas. Stadens långsiktiga mål är att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader, inklusive kapitalkostnader, inte ska överstiga 7,0 procent. Målet för räkenskapsåret är uppfyllt då andelen uppgår till 6,9 procent.

Budgetföljsamhet efter och före tekniska justeringar

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar ska vara 100 procent. Målet är uppfyllt både efter och före tekniska justeringar, med 99,0 procent respektive 99,0 procent.

Mål nämndernas prognossäkerhet tertialrapport 2

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla givna budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelsen mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara maximalt +/- 1 procent. Målet är uppfyllt då prognossäkerheten var 0,3 procent.

Årets resultat för kommunkoncernen

Resultatet efter skatter och finansiellt resultat för kommunkoncernen uppgår till 4 828,2 mnkr (1 473,6), efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har räknats bort. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Det högre årsresultatet jämfört med föregående år beror främst på ett högre resultat för både staden och koncernen Stockholms Stadshus AB.

Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 2 503,3 mnkr (642,2). Resultatet för Stockholms Stadshus AB består, liksom resultaten för de senaste åren, till största delen av realisationsvinster som genererats av bostadsbolagen vid försäljningar av fastigheter. Nivån på dessa försäljningar var betydligt högre än under föregående år.

Bokslutsdispositioner i koncernen

Bokslutsdispositioner i kommunkoncernen

Årets resultat efter finansiellt resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 3 006,4 mnkr (922,7). I bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 531,6 mnkr (572,3). Utdelning till staden har 2012 lämnats med 670,0 mnkr enligt den nya allbolagslagstiftningen. Staden har till följd av den fortsatt starka ekonomin inte tagit ut den budgeterade utdelningen för 2012 på 900,0 mnkr.

Dispositioner för koncernen Stockholms Stadshus AB framgår av tabellen. Sammanfattningsvis kan noteras att koncernen utnyttjat tillgängligt resultat för att stärka dotterbolagens egna kapital samt frigöra medel för kommande utdelning till staden.

Tkr	Lämnade koncernbidrag	Erhållna koncernbidrag	Lämnade aktieägar-tillskott	Erhållna aktieägar-tillskott	Utdelning koncernen Stockholms Stadshus AB*	Utdelning Stockholms Stad*
Moderbolaget						
Stockholm Stadshus AB	-229 052				-900 000	900 000
Dotterbolagen						
Svenska Bostäder 1)	-60 039				-16 027	
Familjebostäder 1)	-2 689				-1 386	
Stockholmshem 1)	-23 789				-1 588	
Bostadsförmedlingen	-8 000					
SISAB		102 517				
Micasa Fastigheter 1)		86 517				
Micasa Fastigheter		39 600				
S:t Erik Markutveckling	-34 423					
Globen Fastigheter		83 000				
Stockholm Vatten					-3 085	
Stockholms Hamnar	-81 957					
AB Stokab	-15 200					
Stockholm Parkering	-38 150					
Stadsteatern		220 000				
Stockholm Business Region						
S:t Erik Försäkring AB	-38 335					
S:t Erik Livförsäkring						
Övriga bolag						
Koncernjusteringar						
Tot	-531 634	531 634			-922 086	900 000

1) Koncernbidrag från bostadsbolagen avser Micasa fastigheter

* Koncernbidragen bokförs i bokslutet för år 2012 till skillnad från utdelningen som redovisas först året efter

Årets resultat för staden

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och periodens avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 3 037,3 mnkr (881,3). Reavinster bidrar med 0,8 miljarder kronor till det positiva resultatet. Skatteintäkterna har varit högre än beräknat främst beroende på en högre slutavräkning för 2012.

I budgetpropositionen för år 2012 uppgick regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2012 till 3,3 procent. SKL:s skatteprognos från i december 2012 som, ligger till grund för bokslutet, visar på en högre uppräkning av skatteunderlaget, vilket medför en positiv slutavräkning. Befolkningsstillväxten bidrar också till högre skatteintäkter genom ett ökat kostnadsutjämningsbidrag. Premier för avtalsförsäkringar för stadens anställda avseende 2007 och 2008 återbetalades till staden kombinerat med att ingen premie togs ut 2012. Resultatet beror även på en god budgethållning i verksamheterna.

Resultatutjämningsreserv

Från och med år 2013 kommer landets kommuner ha möjlighet att avsätta ett positivt resultat till resultatutjämningsreserver. Regeln gäller retroaktivt så att möjlighet finns att avsätta resultat från år 2010 och framåt, men beslutet kan fattas först i samband med bokslut 2013. Stockholms stad har för avsikt att ta fram riktlinjer för en resultatutjämningsreserv och avsätta möjlig del av resultat 2010-2012. Detta innebär att staden skapar handlingsutrymme för effekter av en lågkonjunktur, som till exempel räntesänkningar. En resultatutjämningsreserv innebär även ett stärkt eget kapital, som i samband med kommande investeringar möjliggör en högre grad av egenfinansiering och därmed minskar framtida kapitalkostnader för verksamheterna.

Diskonteringsräntan för värdesäkring av pensionsskulden förväntas sänkas 2013 men påverkar inte bokslut 2012 i och med att eventuellt beslut tas först 2013. En sänkning av diskonteringsräntan med 0,5 procent innebär ökade kostnader för staden med cirka 0,5 miljarder kronor. En resultatutjämningsreserv innebär bibehållet handlingsutrymme trots vikande konjunktur.

Avstämning mot balanskravet

En avstämning mot balanskravet ska göras mot kommunallagens krav på en ekonomi i balans enligt Kommunallagen 8 kapitlet 4§. Resultaträkningen utgör utgångspunkt för avstämning. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar. Reavinster utgör del av försäljning av tillgångar och ska vid god ekonomisk hushållning inte användas för att finansiera löpande driftkostnader. Realisationsvinster ska därför inte räknas in i resultatet när avstämning mot balanskravet görs. Undantag från denna regel kan endast göras om det står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är

ett led i en omstrukturering. Realisationsförluster ska inräknas i kostnaderna då avstämning mot balanskravet görs.

Balanskravsutredning

Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans då resultatet är positivt med 2 317,7 mnkr (678,7).

	<i>mnkr</i>
Årets resultat	3 037,3
Avgår: jämförelsestörande intäkter	-1 292,1
Tillägg: försäljningsintäkter avseende exploateringsfastigheter	407,6
Årets resultat enligt balanskravet innan synnerliga skäl	2 152,8
Tillägg: kostnader som inte behöver inräknas enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§KL	164,9
Årets resultat enligt balanskravet	2 317,7

Av årets realisationsvinster på 784,8 mnkr avser 407,6 mnkr exploateringsfastigheter, som enligt gällande regler redovisas som omsättningstillgångar. Denna typ av realisationsvinster behöver enligt undantagsmöjligheten inte minska resultatet.

I samband med tidigare års bokslut har beslut fattats om att använda överskott till Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet, satsningar på verksamhetsutveckling med stöd av it samt till kompetensfonden. Enligt kommunallagen 8 kapitel 5b§ finns det möjlighet att undanta kostnader från balanskravet om synnerliga skäl finns. Staden anser att reavinsterna ska användas för att komma stadens invånare till godo genom varaktiga satsningar. Kostnaderna utgör engångskostnader för varaktiga satsningar och inte löpande driftkostnader. Dessa kostnader uppgår för året till 164,9 mnkr och undantas enligt synnerliga skäl. Årets resultat enligt balanskravet blir därmed 2 317,7 mnkr.

I årets bokslut föreslås 250 mnkr av förändringen av eget kapital reserveras för verksamhetsutveckling med hjälp av it för att bland annat kunna finansiera Skolplattform Stockholm.

Budgetavräkning

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 346,9 mnkr, för 2011 var motsvarande överskott 393,7 mnkr.

Stadsdelsnämnderna redovisar ett sammanlagt överskott om 0,9 mnkr. Störst procentuell avvikelse mot driftbudgeten redovisar Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd (3,6 procent) och Skärholmen stadsdelsnämnd (2,1 procent). Hässelby-

Vällingby stadsdelsnämnd redovisar ett underskott om 54,3 mnkr. Underskottet återfinns inom ekonomiskt bistånd, omsorgen om personer med funktionsnedsättning, äldreomsorgen och individ och familjeomsorg. Ett kraftfullt och tydligt arbete har pågått inom samtliga verksamhetsområden och på alla nivåer för att nå balans i ekonomin. Skärholmens stadsdelsnämnd har en negativ budgetavvikelse om 20,5 mnkr. Underskottet beror i huvudsak på engångskostnad för flytt inom lokaler, kostnader i samband med rivning och projektering av förskolelokaler. Vidare har kostnaderna för personer med funktionsnedsättning ökat mer än förväntat.

Exploateringsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot driftbudgeten med 217,6 mnkr. Överskottet inom driftverksamheten motsvarar 26,9 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror i huvudsak på ökade intäkter och lägre kapitalkostnader. Idrottsnämnden redovisar en negativ avvikelse mot driftbudget med 19,2 mnkr, vilket motsvarar 3,5 procent av nettobudgeten. Avvikelsen beror till största delen på att intäkter för sålda års- och halvårskort avseende 2013 har periodiserats. Exklusive denna periodisering hade idrottsnämnden redovisat ett nettoöverskott om 8,4 mnkr efter resultatdisposition.

Personalkostnaderna för staden totalt har ökat med 2,2 procent i förhållande till föregående år. Arbetsgivaravgifter, liksom pensionsavgifter för stadens personal, redovisar trots det en positiv avvikelse mot budget. Den främsta orsaken är att i likhet med 2011 tas ingen premie för avtalsgruppsjukförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring ut.

Aktieutdelningen slutade på 873,1 mnkr varav 200,0 mnkr utgör ej budgeterad utdelning från AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad och 670 mnkr en utdelning från Stockholms Stadshus AB enligt den nya allbolagslagstiftningen. Den budgeterade utdelningen från Stockholms Stadshus AB om 900,0 mnkr har enligt beslut av kommunfullmäktige i samband med tertialrapport 2 inte tagits ut.

Skatteintäkter och utjämning visar ett överskott gentemot budget på 479,1 mnkr. Det är framförallt slutavräkningen för 2012, som beräknas bli högre än beräknat beroende på prognostiserad lägre tillväxt vid budgeteringstillfället än vid bokslutstillfället samt kostnadsutjämningsbidraget, som blir högre beroende på Stockholms befolkningstillväxt.

Pensioner

Kostnader för pensioner i resultaträkningen uppgår till 2 024,0 mnkr inklusive finansiella poster (1 921,0). Pensionskostnaderna för ett växande antal pensionärer och pensionsavgifterna, som beräknas procentuellt på lönesumman för den aktiva personalen, har ökat. Däremot har kostnaden för pensionsskuld förändringen blivit lägre. Minskningen är främst hänförlig till ett högre ingångsläge 2011

beroende på en sänkt diskonteringsränta. I balansräkningen redovisas pensionsavsättningar 2012 med totalt 4 199,6 mnkr inklusive särskild löneskatt (3 891,6). Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

Ansvarsförbindelsen för pensionsskuld intjänad till och med 1997 uppgår till 17 322,8 mnkr inklusive löneskatt, en ökning med 230,9 mnkr jämfört med 2011. Nuvarande pensionsavtal är uppsagt och förhandlingar om ett nytt avtal inledda. Enligt den principöverenskommelse som träffats mellan SKL och motparterna skall ett avgiftsbestämt pensionsavtal träffas fr.o.m. 2014-01-01 för anställda födda 1986 och senare. Effekterna på pensionsavgifterna beräknas inledningsvis bli marginella.

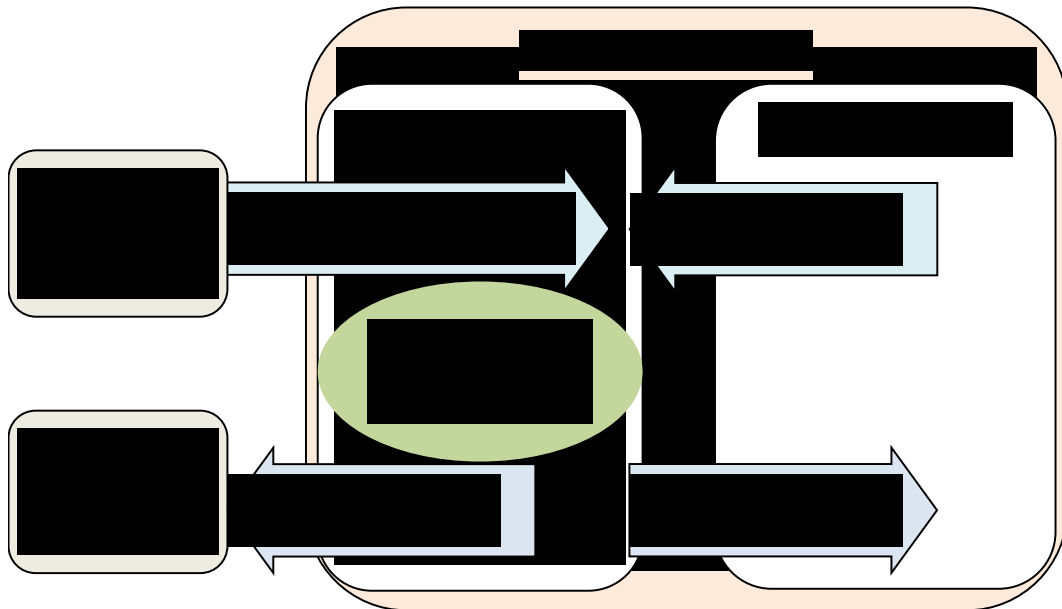
Kommunkoncernens investeringsverksamhet

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår 2012 till 14 371,5 mnkr (12 498,3). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår 2012 till 9 419,2 mnkr (8 567,3).

Bruttoinvesteringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Stadens investeringar 2012 uppgår till 4 565,4 mnkr (3 869,2 mnkr), vilket är 18,0 procent högre än föregående år. Investeringsinkomsten för året uppgår till 39,7 mnkr (4,4 mnkr).

Kommunkoncernens finansiella ställning

Kommunkoncernens interna mellanhavanden 2012

Mnkr	Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats
Kommunkoncernen	4 756,0	4 756,0	1 524,8	1 524,8

Medarbetarna

Friskare medarbetare

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kraven, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och jämförbarhet med andra kommuner och landsting. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys. När inget annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till faktiskt arbetad tid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraleddighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaroindikator. Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har under perioden 2011 till 2012 ökat med 0,1 procentenheter från 5,9 procent till 6,0 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller längre var 44,8 procent. Motsvarande andel för 2011 var 47,3 procent. Det är en minskning med 2,5 procentenheter som främst beror på fortsatt arbete med rehabilitering.

Sjukfrånvaro enligt lagstadgat krav 2012

				Åldersgrupper		
	Totalt	Kvinnor	Män	-29	30-49	50-
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	6,0	6,6	4,0	4,7	5,7	6,5
Andel av total sjukfrånvaro Som varat 60 dagar och mer	44,8					

Sjukfrånvaro enligt kommunfullmäktiges indikatorer 2012

Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid	Totalt	Kvinnor	Män
Korttidsfrånvaro, dag 1-14	1,9	2,0	1,6
Långtidsfrånvaro, dag 15-	3,4	3,9	2,0
Totalt	5,3	5,9	3,6

Stadens bolag har en något lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 5,3 procent.

Medarbetarna i siffror

I december var totalt 38 927 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 36 530 anställda i stadens nämnder och 2 397 var anställda i stadens bolag. Tre av fyra anställda var kvinnor. I tabellen är intill redovisas antal anställda fördelade per verksamhetsområde.

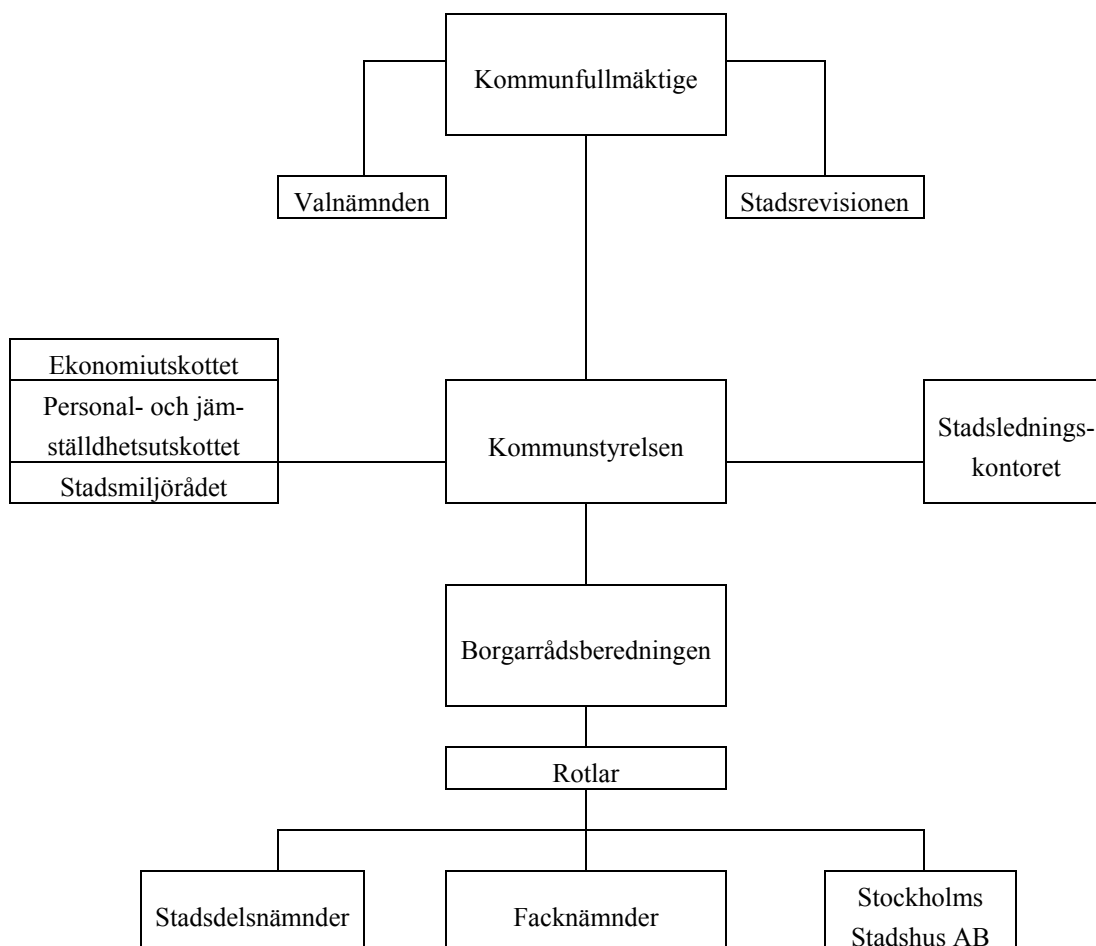
Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2012			2011	Förändring mellan åren
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt	
Politisk verksamhet och gemensam administration	971	424	1 395	1 404	-9
Individ- och familjeomsorg	2 476	778	3 254	3 265	-11
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	510	441	951	932	19
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	9 523	1 326	10 849	10 589	260
Utbildning	8 162	3 275	11 437	11 574	-137
Äldreomsorg	3 991	779	4 770	4 956	-186
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 246	470	1 716	1 799	-83
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	999	794	1 793	1 831	-38
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	154	154	308	291	17
Övrig verksamhet	28	29	57	93	-36
Koncernen Stockholm Stadshus AB	958	1 439	2 397	2 411	-14
Totalt	29 018	9 909	38 927	39 145	-218
Årsarbetare	27 744	9 501	37 245	37 419	-174

Fotnot: Utöver dessa medarbetare har timavlönad personal arbetat motsvarande 2604 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 2 procent jämfört med 2011.

Kommunkoncernens styrning

Nedan ges en beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden från och med 1 januari 2012.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande organ. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. Vid det senaste valet i september 2010 fick Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna majoritet i kommunfullmäktige med 52 mandat mot Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiets 49 mandat.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet i september 2010	
Moderata samlingspartiet (M)	38
Socialdemokraterna (S)	25
Miljöpartiet de gröna (MP)	16
Folkpartiet liberalerna (FP)	10
Vänsterpartiet (V)	8
Centerpartiet (C)	3
Kristdemokraterna (KD)	1
Totalt	101

Av de totalt 101 ledamöterna var 53 kvinnor och 48 män den 31 december 2012.

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och styrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och aktiebolag. När de politiska besluten sedan utförs, görs detta av kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolag eller av andra på deras uppdrag.

Kommunfullmäktige sammanträder som regel var tredje måndag. Sammanträdena är öppna för allmänheten. Kommunfullmäktige har egna revisorer, stadsrevisionen, som granskar hela den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar både majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har ett ekonomiutskott och ett personal- och jämställdhetsutskott samt ett stadsmiljöråd. Utöver detta har ett handikapp- och ett pensionärsråd utsetts.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden. Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar

för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av två biträdande stadsdirektörer.

Rotlar och borgarråd

Till den politiska organisationen hör åtta styrande borgarråd och ett biträdande borgarråd. De är förtroendevalda på heltid och väljs av kommunfullmäktige. Varje borgarråd ansvarar för en rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Det finns också fyra oppositionsborgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen. Det gemensamma arbetet leds av finansborgarrådet, Sten Nordin (M), som är ordförande i både borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen.

Finansroteln

Kommunstyrelsen, ekonomiutskottet, personal- och jämställdhetsutskottet, stadsdelsnämnder – övergripande ekonomi, exploateringsnämnden, valnämnden, Stockholm Business Alliance, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Mässfastigheter i Stockholm AB samt övriga bolag som inte tillhör något annat borgarråd. Finansroteln leder och planerar det politiska arbetet.

Finansborgarråd: Sten Nordin (M)

Trafik- och arbetsmarknadsroteln

Trafik- och renhållningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, flyktingfrågor, Stockholms Business Region AB, Stockholms Stads Parkerings AB samt AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad. Trafik- och arbetsmarknadsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Trafik- och arbetsmarknadsborgarråd: Ulla Hamilton (M)

Stadsbyggnads- och idrottsroteln

Stadsbyggnadsnämnden, idrottsnämnden samt kyrkogårdsnämnden. Stadsbyggnads- och idrottsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsbyggnads- och idrottsborgarråd: Regina Kevius (M)

Skolroteln

Utbildningsnämnden, stadsdelsnämnder – förskola, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). Skolroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Skolborgarråd: Lotta Edholm (FP)

Äldre- och ytterstadsroteln

Äldrenämnden, stadsdelsnämnder – äldreomsorg, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, Vision Järva samt Vision Söderort. Äldre- och ytterstadsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Äldre- och ytterstadsborgarråd: Joakim Larsson (M)

Stadsmiljöroteln

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB samt stadsmiljörådet. Stadsmiljöroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsmiljöborgarråd: Per Ankersjö (C)

Socialroteln

Socialnämnden, stadsdelsnämnder – individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd, överförmyndarnämnden, servicenämnden samt kommunstyrelsens handikapp- och pensionärsråd. Socialroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Socialborgarråd: Anna König Jerlmyr (M), tf socialborgarråd Marie Ljungberg Schött (M) fr.o.m. 3 oktober 2012.

Biträdande socialborgarråd: Ewa Samuelsson (KD) ansvarar för tillgänglighetsfrågor samt funktionshinderfrågor

Kultur- och fastighetsroteln

Kulturnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder – kultur och förening, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB samt skönhetsrådet. Kultur- och fastighetsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Kultur- och fastighetsborgarråd: Madeleine Sjöstedt (FP)

Den dagliga driften

Den dagliga driften utförs av stadens förvaltningar och bolag. Dessa leds av politiskt sammansatta nämnder och styrelser, som har samma proportionella mandatfördelning som kommunfullmäktige. Det är också kommunfullmäktige som utser ledamöterna. Information om sammanträden annonseras i lokalpressen och på www.insyn.stockholm.se finns protokoll och handlingar.

En del av verksamheterna i Stockholms stad drivs som bolag. De flesta samordnas genom koncernstyrelsen i Stockholms Stadshus AB. Staden är även verksam i ett kommunalförbund tillsammans med tio kommuner i stockholmsregionen genom stadens räddningstjänst, Storstockholms brandförsvaret. Utöver detta finns det även

ett antal verksamhetsstiftelser som samarbetar med staden och bedriver verksamhet till nytta för staden och dess invånare.

Stadens facknämnder har ett kommunövergripande ansvar för respektive verksamheter. Varje nämnd har en förvaltning med tjänstemän som sköter det dagliga arbetet. Nämnden består av politiker som har det yttersta ansvaret för verksamheten.

Facknämnderna är:

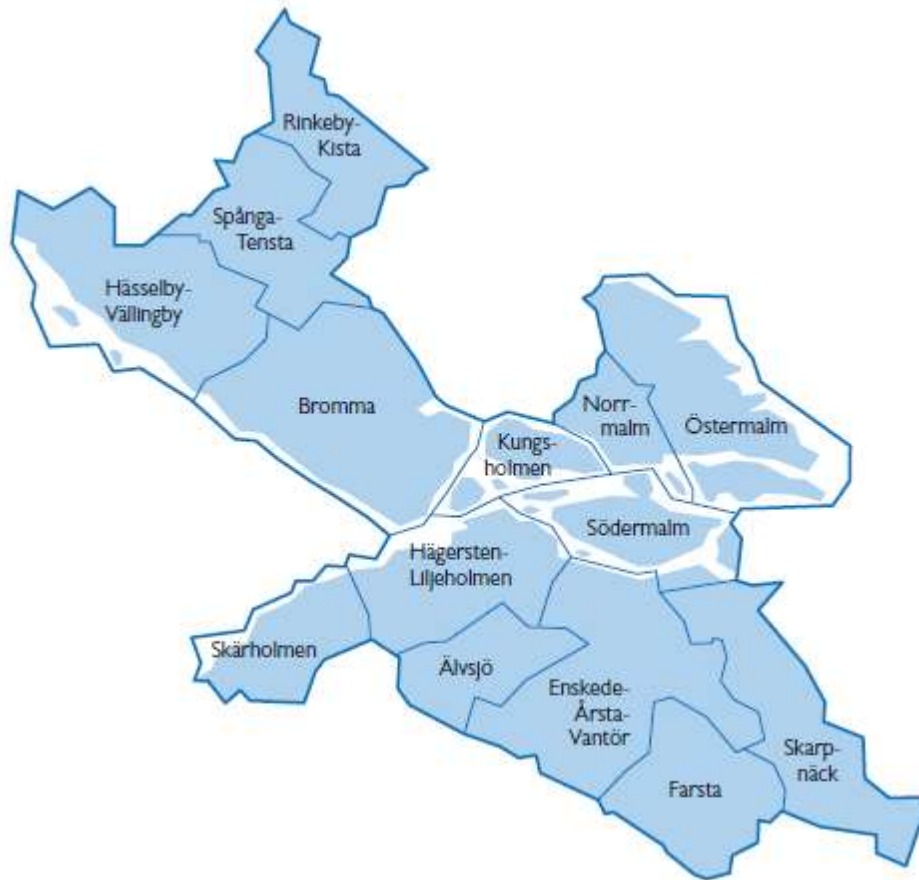
- arbetsmarknadsnämnden
- exploateringsnämnden
- fastighetsnämnden
- idrottsnämnden
- kulturnämnden
- kyrkogårdsnämnden
- miljö- och hälsoskyddsnämnden
- servicenämnden
- socialnämnden
- stadsbyggnadsnämnden
- trafik- och renhållningsnämnden
- utbildningsnämnden
- valnämnden
- äldrenämnden
- överförmyndarnämnden

Stockholms 14 stadsdelsnämnder ansvarar för en stor del av den kommunala servicen inom sitt geografiska område. Medan kommunfullmäktige tilldelar pengar och beslutar om de övergripande målen och riktlinjerna, är det varje stadsdelsnämnd som bestämmer hur pengarna ska fördelas för att tillgodose de lokala behoven inom stadsdelsnämndsområdet. Totalt tilldelas stadsdelsnämnderna ungefär hälften av stadens budget. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom kommunalskatt och statsbidrag, men också till en mindre del av avgifter.

Stadsdelsnämnderna ansvarar bland annat för följande verksamheter:

- kommunal förskoleverksamhet
- äldreomsorg
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- individ- och familjeomsorg
- mottagning och introduktion av flyktingar
- ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Stockholms stads stadsdelsnämnder

Resursfördelningsmodeller

I budgeten fördelas medel till stadsdelsnämnderna genom ett system som beslutats av kommunfullmäktige. Resursfördelningsystemet utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och inte till sina faktiska kostnader. Detta ger stadsdelsnämnderna frihet att själva organisera sin verksamhet, så länge målen och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige följs.

Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna

I alla skeden av livet har invånarna i Stockholms stad rätt att förvänta sig en god verksamhet för sina skattepengar. Kvalitetsarbetet i staden syftar till att utveckla och förbättra servicen i alla verksamheter samt erbjuda valfrihet och mångfald - allt i syfte att öka nyttan för stockholmarna. Nöjda brukare/kunder står i fokus för allt utvecklingsarbete.

Program för kvalitetsutveckling

I stadens program för kvalitetsutveckling konkretiseras utvecklingsarbetets huvudpunkter.

Stockholmarnas synpunkter värdesätts, tas till vara och utgör en viktig grund för kvalitetsutveckling. Ledningen på alla nivåer har ett tydligt och ansvarstagande ledarskap och prioriterar det systematiska kvalitetsarbetet där resultat för stockholmarna står i centrum. Alla medarbetare har ansvar för kvalitetsarbetet och kvalitetsutvecklingen inom sitt ansvarsområde. Alla nämnder och styrelser sprider systematiskt och använder sig av goda exempel för att utveckla verksamheten.

Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen är en stimulans och uppmuntran för verksamheter som finansieras av staden att utveckla sin kvalitet. Utmärkelsen ger samtidigt staden möjlighet att lyfta fram och sprida goda exempel. Kvalitetsutmärkelsen är inte bara en tävling utan ett utvecklingsinstrument där frågeställningarna har tydligt fokus på nyttan för stockholmarna, analys av resultat för ständig förbättring, samt spridandet och tillvaratagandet av goda exempel. Med andra ord ett verktyg att nå en stad i världsklass.

Stadens examinatorer har en viktig roll i utmärkelseprocessen. Det är deras engagemang och kunskap som gör det möjligt att genomföra kvalitetsutmärkelsen. Att arbeta som examinator ger en egenutveckling avseende verksamhetsanalys och bedömning. Det ger också en bred kunskap om och förståelse för stadens olika verksamheter. Nya examinatorer utbildas årligen i utvärderingsmetodik av stadsledningskontoret. I år utbildades 114 examinatorer, som förutom sitt examinatorsuppdrag i utmärkelsen också var goda ambassadörer för utvecklingsarbete i sina egna verksamheter.

Årets pristagare och motivering:

Karlbergs förskolor

Förskolan präglas av en väl förankrad värdegrund med barnen i fokus. Som en viktig del i verksamhetsutvecklingen arbetar förskolan med gemensamma reflektionsmöten tillsammans med barnen. Utifrån den pedagogiska dokumentationen skapas förutsättningar för att förskolan ska kunna fördjupa och utveckla ett utforskande arbetssätt i syfte att bland annat stärka barnens delaktighet och inflytande. Förskolan utgår från att alla barn är kompetenta dvs. nyfikna, kunskapstörstande och kreativa.

Kunskapsskolan i Fruängen

Skolans bärande tanke är eleven i centrum och arbetssätten utgår från att varje elev har olika sätt att lära och lär i olika takt. Skolan möter varje elev utifrån hans/hennes unika förutsättningar. Eleverna arbetar mot tydliga krav och utmanande mål.

Brommagården

Denna enhet utgör, med sitt systematiska och väl förankrade kvalitetsarbete, ett mycket gott exempel inom klassen Äldreomsorg. Det finns tydliga åtaganden med de äldres behov av trygghet och välbefinnande i fokus. Synpunkter från brukarna tas tillvara och ligger till grund för utveckling av verksamheten. Värdegrunden är förankrad hos ledning och medarbetare, vilket bland annat tar sig uttryck i att medarbetarna ”ser sig som gäster i brukarens hem”

Serviceförvaltningen - verksamhetsområde ekonomiadministration

Enheten visar prov på ett kvalitetsstrategiskt tänkande som genomsyrar hela verksamheten, dess chefer och medarbetare.

Ledningen har arbetat mycket systematiskt för att ta tillvara medarbetarnas engagemang, nyfikenhet och kompetenser.

Enheten har på olika sätt arbetat med innebörden av att verka i en kundorienterad organisation. Bemötandefrågor har fått stort utrymme i utbildning av såväl ledning som medarbetare.

Trafikkontorets dokumentationsenhet

Enheten har tydliga och mätbara åtaganden som fokuserar på väsentliga kvalitetsaspekter.

Allt arbete organiseras utifrån kundernas behov och enheten bygger verksamheten kring värdeordet tillgänglighet.

Kunderna är nöjda med både service och bemötande. Enheten har också mycket goda resultat i medarbetarenkäten.

Ett hedersomnämmande delades ut

Stureby vård- och omsorgsboende

Enheten tilldelas ett hedersomnämmande för sitt medvetna val att integrera och involvera forskningen i utvecklingen av äldreomsorgen. Enheten utgår i sin verksamhetsutveckling från evidensbaserad kunskap.

Detta leder till kvalitet, utveckling och innovation till gagn för de som verksamheten är till för - de äldre!

Förnyelsepriset för en prisvärd förnyelse

Förnyelsepriset ett viktigt komplement till Kvalitetsutmärkelsen. Här belönas kreativitet, förnyelse och nytänkande. Syfte är att uppmärksamma något som förbättrat kvaliteten, ökat effektiviteten, bidragit till en hållbar utveckling, gjort arbetet enklare med mera. Det som kan belönas är till exempel en ny metod, ett innovativt arbetssätt eller nya former för kommunikation. I år inkom 27 ansökningar.

Årets förnyelsepris gick till:

Trafikkontoret, avdelning Stadsmiljö

Den här verksamheten belönas för att ha tillvaratagit och omsatt forskningsresultat i praktisk verksamhet och med hjälp av egna innovationer vidareutvecklat en metod. Resultatet har skapat bättre förutsättningar för stadens ca 30 000 gatuträd att utvecklas och må bra trots de allt annat än optimala förutsättningar som en storstadsmiljö innebär för träden.

Arbetsmarknadsförvaltningen Språkstöd för nyanlända

Utifrån ett helhetstänkande har enheten utarbetat en nyskapande metod för att öka möjligheterna för människor som har tvingats lämna sina hemländer att komma in på arbetsmarknaden. Metoden med bland annat språkstödjande coacher, stöd till arbetsgivare och individbaserad matchning bidrar till att undanröja en del av de hinder som möter dessa människor på vägen.

OpenLab – med målet att lösa stora samhällsfrågor

OpenLab är exempel på ett projekt som initierats 2012 för att stärka Stockholms innovationskraft och för att lösa komplexa samhällsfrågor i samverkan mellan olika kunskapsområden. OpenLab är ett samarbete mellan Karolinska Institutet, KTH, Stockholms universitet och Södertörns högskola med Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Länsstyrelsen i Stockholms län som uppdragsgivare. Det betyder att ingenjörer, studenter, humanister, professorer, medicinare, designere och intraprenörer kan mötas för att skapa, arbeta, inspirera och utmana varandra.

Stadens internationella arbete

I takt med att världen blir alltmer globaliserad blir det också allt viktigare för staden att bedriva ett aktivt internationellt arbete. Den stora utmaningen är att även i framtiden klara den allt hårdare internationella konkurrensen om arbetskraft och investeringar. Staden behöver lära av andra, agera proaktivt och synas, verka, jämföras och samarbeta på den internationella arenan.

Samarbete inom internationella organisationer och nätverk

Kommunstyrelsen var under 2012 medlem i fyra internationella, stadsövergripande organisationer. Dessa organisationer är; EUROCITIES¹, C40², ECAD³ (European Cities Against Drugs), och UCEU⁴ (Union of Capitals of the European Union). Finansborgarrådet representerar staden i styrelsen för EUROCITIES.

Av det inrapporterade materialet från stadens nämnder och bolag framgår att staden är medlem i 63 internationella organisationer och 16 nätverk. Det är en liten minskning jämfört med föregående år. Under 2012 kan det konstateras att stadens internationella attraktionskraft varit fortsatt stor. Stadens kompetens är efterfrågad och stadens politiker och tjänstemän är eftertraktade på den internationella arenan, framförallt inom områden som rör miljö, Smart Cities och innovation.

EU-policy 2012

Kommunfullmäktige har slagit fast att Stockholm ska vara en aktiv spelare i EU-politiken. Staden ska försöka påverka utformningen av EU-lagar som inverkar på staden och arbeta för att stockholmarnas intresse tas till vara i EU. Kommunstyrelsen ansvarar för stadens positioner i stadsövergripande EU-frågor och yttrade sig under 2012 om åtta förslag till EU-lagstiftning. En tydlig trend under 2012 var att regeringskansliet remitterade fler EU-förslag till staden för yttrande jämfört med tidigare år. Många beslut som fattas på EU-nivå inverkar på staden och dess verksamheter. EU påverkar direkt eller indirekt cirka 60 procent av ärendena på en genomsnittlig dagordning för ett kommunfullmäktigemöte. Omvänt ska 70 procent av EU:s lagstiftning genomföras lokalt eller regionalt.

EU-finansiering

Ett Stockholm i världsklass kräver att vi utvecklar nya arbetssätt och metoder för att utveckla verksamheten och säkerställa fortsatt välfärd för en växande befolkning. Inom ramen för EU-projekt får vi möjlighet att lära av andra men även tillfälle att visa andra städer hur vi i Stockholms stad utvecklar samhällsservicen. Möjligheterna till EU-finansierat utvecklingsarbete sträcker sig över i princip alla stadens verksamhetsområden. Cirka hälften av alla facknämnder, stadsdelsnämnder och bolag i Stockholms stad deltog under 2012 i något EU-finansierat projekt. EU-medel möjliggör många gånger att en utvecklingsåtgärd som inte annars ryms inom ordinarie budget kan genomföras. Att delta i ett EU-projekt är också ett sätt att kompetensutveckla stadens medarbetare, hitta nya infallsvinklar och ompröva arbetssätt.

---

¹ www.eurocities.eu

² www.c40cities.org

³ www.ecad.net

⁴ www.uceu.org

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Staden har under mandatperioden arbetet efter kommunfullmäktiges tre inriktningsmål: *Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök, Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras samt Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva.*

Måluppfyllelse stadens bolag – koncernen Stockholms Stads- hus AB

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Den höga andelen företagande fortsätter i Stockholms län. I år har 21 755 företag nyregistrerats i länet. Under året har 410 ungdomar fått sommarjobb i stadens bologs regi.

Stockholms besöksnäring växer. Under 2012 uppgick antalet gästnätter till 9,3 mnkr, varav 6,4 mnkr i staden vilket motsvarar en ökning om 2,6 procent. Under 2012 slog kryssningstrafiken inom Stockholms Hamnar återigen rekord med 848 000 kryssningspassagerare till stadens hamnar.

Stockholm är en växande storstad och stadens tre bostadsbolag har i uppdrag att bidra med cirka 1 500 lägenheter per år. Under 2012 har bolagen påbörjat cirka 1 061 lägenheter, vilket på grund av förskjutningar i planprocesser är lägre än målsättningen. Bolagen har färdigställt 941 lägenheter och nettotillskottet av studentbostäder i sammanhanget uppgår till 302 stycken. Bland annat Micasa har bidragit med 213 lägenheter som renoverats till studentbostäder i väntan på eventuellt nyttjande för äldreomsorg. Sedan 2006 har bolagen tillsammans påbörjat cirka 8 600 lägenheter. Bolagens planerade projekt framåt omfattar ytterligare drygt 7 800 lägenheter.

Genom Stimulans för Stockholm har under 2012 upprustningsåtgärder och nyproduktion för cirka 3,25 miljarder kronor kunnat tidigareläggas. I detta ingår även åtgärder för energieffektivisering, ökad boendetrygghet, upprustning av boenden för äldre och funktionshindrade, skolor och förskolor. Cirka 37 000 bostäder eller vårdplatser har omfattats av åtgärder och ett drygt 30-tal skolor och förskolor i 14 stadsdelar. Sammantaget har ca 11,5 mdkr satsats sedan 2009, varav ca 3,2 mdkr avser nyproduktion. Nyproduktionen som kunnat tidigareläggas genom Stimulans för Stockholm omfattar drygt 2 000 lägenheter.

Stadens tre bostadsbolag har fått förbättrade resultat i hyresgästundersökningar avseende trygghets-, produkt- och serviceindex. Service- och trygghetsindex lig-

ger nu kring 80 procent hos de tre bolagen. Även hos SISAB har index för trygghet ökat och ligger nu på 80 procent.

Under 2012 har Stockholm Parkerings garage och ytparkeringar en beläggning på historiskt höga 88 procent.

Stadsteatern har under året uppfört 1 767 föreställningar, med i genomsnitt 85 procent beläggning. Antalet besök av barn- och ungdomar har överträffat målsättningen och uppgår till drygt 102 000 under året.

Inriktningsmål/verksamhetsmål	Måluppfyllelse
Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	Helt uppfyllt
Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa	Helt uppfyllt
Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande	Helt uppfyllt
Stockholms livsmiljö ska vara hållbar	Helt uppfyllt
Det ska byggas många bostäder i Stockholm	Delvis uppfyllt
Stockholm ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning	Helt uppfyllt

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

En prioriterad uppgift har varit att skapa en balans mellan olika boendeformer och bland kommunfullmäktiges direktiv ingår uppdraget att erbjuda hyresgäster möjlighet att ombilda sina lägenheter till bostadsrätter i ytterstaden. Stadens bostadsbolag bidrar till en spridning av ägandet genom erbjudande till sina hyresgäster i ett antal stadsdelar, med möjlighet att förvärva fastigheterna för ombildning till bostadsrätt. De ombildningar som genomförts de senaste fem åren har medfört ett spritt ägande och mer blandade upplåtelseformer i flera stadsdelar. Under 2012 har 1 376 lägenheter, varav 1 097 lägenheter i ytterstaden, sålts till bostadsrättsföreningar.

Stockholms Bostadsförmedling har under året förmedlat drygt 10 400 lägenheter, vilket är det högsta antalet någonsin. Av dessa var ca 930 studentlägenheter, drygt 720 ungdomsbostäder och 129 lägenheter i trygghetsboenden. För de tre kategorierna överträffas målsättningarna och är de högsta antalen någonsin.

Micasa Fastigheter fortsätter sitt arbete med att öka kvalitén i stadens vård- och omsorgsboenden genom om- och tillbyggnation samt upprustning. Satsningarna Äldrelyftet och Stimulans för Stockholm har påskyndat utvecklingen. Under året har inflyttning efter upprustning skett i Långbrobergs, Vädurens, Måsholmens och Fästmansoffans trygghetsboenden. De tidigare servicehusen Sörklippan och Axelsberg har blivit trygghetsboende respektive seniorboende. Under 2012 har upprustningar påbörjats på Tantos, Tunets och Hammarbyhöjdens trygghetsboenden samt Rios seniorboende.

Under 2012 har Stokabs utbyggnad av det passiva fibernätet fortsatt och under 2012 har fiberutbyggnaden till flerfamiljshus i Stockholms avslutas och därmed har ca 90 procent av hushållen möjlighet att ansluta sig till Stokabs operatörsneutrala fibernät.

SISAB har under året överträffat både Nöjd Kundindex och Serviceindex, som nu ligger mellan 70-80 procent.

Stockholm Vatten har inom 4-8 timmar, i ca 98 procent av fallen, avhjälpt stopp och skador i ledningsnätet och erhåller ett Nöjd Kundindex på över 80 procent både hos företags- och hushållskunder.

Resultaten i erhållna medarbetarundersökningar pekar hos nästan samtliga bolag på ett index mellan 74-95 procent.

Huvuddelen av bolagen redovisar en fortsatt minskad sjukfrånvaro och i nästan samtliga bolag är sjukfrånvaron lägre än kommunfullmäktiges mål på 4,5 procent.

Inriktningsmål/verksamhetsmål	Måluppfyllelse
Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	Helt uppfyllt
Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald	Helt uppfyllt
Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg	Helt uppfyllt
Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten	Helt uppfyllt

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva
Samtliga bolag arbetar för att minska sina administrativa kostnader och flertalet bolag överträffar sin målsättning för minskande andel administrativa kostnader.

Samtliga fastighetsbolag genomför omfattande energieffektiviseringsåtgärder, vilket ger effekt. Under 2012 har målet om en genomsnittlig energiförbrukning om 175 kWh/kvm uppnåtts och genomsnittet för koncernen uppgår till ca 170 kWh/kvm/år.

Måluppfyllelse staden

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa

Förutsättningen att möta framtidens utmaningar ligger i Stockholms förmåga att vara en attraktiv stad för företag att starta och utvecklas i. Stockholm har tillsammans med 50 andra kommuner framgångsrikt marknadsfört regionen som Stockholm - The Capital of Scandinavia. Nu går Stockholm tillsammans med dessa 50 kommuner vidare med sikte på att bli Europas ledande hållbara tillväxtregion.

Verksamhetsmålet har uppfyllts under året. I Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet i landets samtliga 290 kommuner har Stockholms stad klättrat från plats 132 år 2006 till plats 23 i 2012 års mätning. Det är en förbättring sedan 2011 med 8 platser. Indikatorerna *Antal nystartade företag* och *Andel upphandlad verksamhet i konkurrens* har uppfyllts helt.

Den årliga serviceundersökningen visade ett något sämre resultat för indikatorn *Näringslivets nöjdhet med staden som myndighet* än under 2011. Nöjd-kund-index (NKI) sjönk från ett mycket högt NKI på 68 till 64. Det är en tillbakagång till 2009 års nivå, men det är fortfarande ett klart godkänt resultat enligt Statistiska Centralbyråns modell för mätning av kundnöjdhet. Stockholms företagare är mest nöjda med brandtillsynen med NKI 77 (78) följt av miljö- och hälsoskydd med 64 (70) och markupplåtelser med 64 (67) samt med serveringstillstånd med NKI 63 (67). Sämst NKI fick bygglov med 50 (57).

Den internationella lanseringen fortsätter

I den årliga ICCA-listan över världens mest mötesfrekventerade destinationer behåller Stockholm sin 17:e plats bland de 400 destinationer som ingår i statistiken.

För andra året i rad genomfördes Stockholm Days, en heldagsworkshop med närmare 90 researrangörer från 17 olika länder.

Arbetet med att bidra till att locka nya långdistansflyglinjer har fortsatt både i Access Stockholm genom deltagande i Routesmässan i Abu Dhabi samt genom ett intensifierat arbete inom Länsstyrelsens projekt för ökad internationell tillgänglighet Satsa II.

Stockholm Business Region medverkade under mars månad på fastighets- och investerarmässan MIPIM i Cannes tillsammans med 25 kommuner och 25 företag. Särskilt fokus lades vid ICT, Life Sciences, Automation och Cleantech.

I mars lanserades samarbetet Stockholm Cleantech, vilket kopplar samman besökare, intressenter, projekt, teknologi, företag och forskning inom miljöteknik i Stockholmregionen. Via Stockholm Cleantech får företagen de kontakter de behöver exempelvis mot EU eller forskningsinstitutioner. Inom nätverket finns bland annat partners som KTH och IVL Svenska Miljöinstitutet.

Kreativa näringar och film

Som en del i satsningarna på kreativa näringar och film deltog Stockholm Business Region Development (SBRD) på Berlins filmfestival i februari. På Filmfestivalen i Cannes den 16-27 maj deltog bolaget i en paviljong och med ett antal programpunkter tillsammans Filmpool Stockholm Mälarenregionen, Svenska filminstitutet m.fl.

På Telefonplan, där en stor del av det lokala arbetet med kreativa näringar sker, har under året SBRD i samarbete med styrgruppen på Telefonplan lagt grunden till en mobil utställningshall kallad DesignHall. Dessutom etablerades en nationell modeinkubator i början av året.

Inför julhandel har SBRD initierat ett marknadsföringssamarbete med flera av de tyngsta aktörerna inom handeln i Stockholm. Syftet med kampanjen "Going home to fashion – Stockholm" är både att locka besökare på kort sikt och stärka Stockholms ställning som den ledande staden i Skandinavien för mode och design.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	35 %	35,5	Helt uppfyllt	
Antal nystartade företag	öka	21 755	Helt uppfyllt	Indikatorn avser SBA-området
Företagens nöjdhet med effektiviteten	66	62	Delvis uppfyllt	Utfall 2011 var 68
Företagens nöjdhet med information från staden	69	67	Delvis uppfyllt	Utfall 2011 var 66

Näringslivets nöjdhet med staden som myndighet	69	64	Delvis uppfyllt	Utfall 2011 var 68
--	----	----	-----------------	--------------------

Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

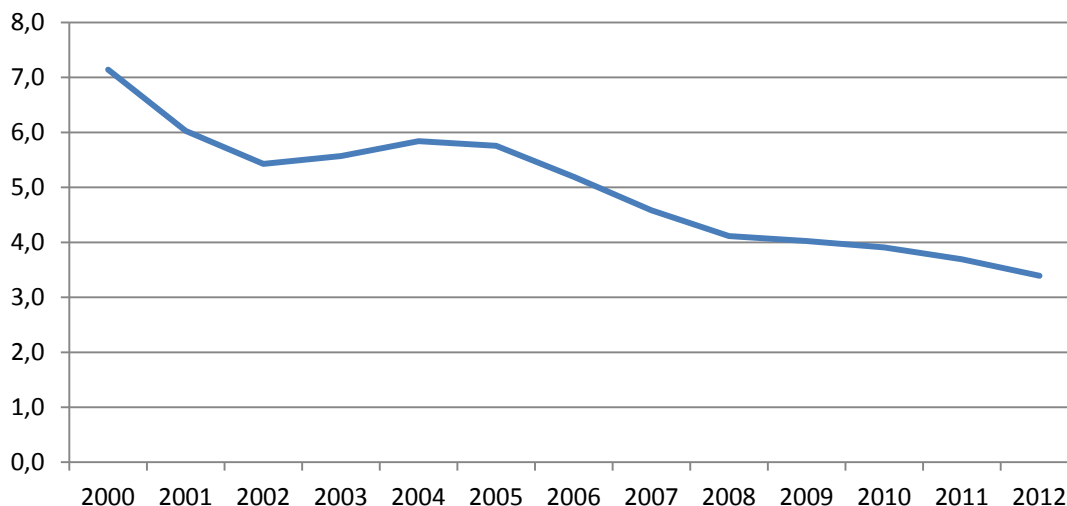
Den samlade social- och välfärdspolitiken i Stockholm ska tydligt präglas av arbetslinjen. Alla som kan arbeta och försörja sig själva måste med olika medel stötas för att komma bort från bidragsberoendet.

Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året. Bedömningen baseras framförallt på att antalet biståndstagare har minskat med 1 971 personer. År 2012 var andelen biståndstagare 3,4 procent i av befolkningen, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2011. Detta är den lägsta nivån sedan nuvarande system för ekonomiskt bistånd började mätas i början på 1980-talet. Minskningen beror dels på att stadens befolkning ökar, dels på att antalet personer med ekonomiskt bistånd minskat. Under året har cirka 7 400 personer varit inskrivna på Jobbtorg Stockholm, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med 2011. Nedgången förklaras främst av att färre aspiranter skrivits in från stadsdelsnämnderna, samt att fler får heldagsaktiviteter inom Arbetsförmedlingens jobb- och utvecklingsgaranti. Totalt 4 150 eller 56 procent av aspiranterna har fått arbete, påbörjat studier eller blivit självförsörjande. Andelen år 2011 var 42 procent. Sex månader efter att dessa personer avslutats var 78 procent fortfarande självförsörjande. Av ungdomarna har 67 procent avslutats 2012, vilket är ökning jämfört med 61,1 procent år 2011.

417 ungdomar har under året fått praktik med sex månaders ungdomsanställning, vilket är en ökning med totalt 157 ungdomar sen 2011. Jobbtorg Resurs har utökat antalet platser från 400 till 1 000 under året. Jobbtorgen har under året utvecklat arbetsmodeller samt erbjudit platser till 1 030 aspiranter. Totalt har 29 procent avslutats, vilket varit konstant sedan start trots att antalet platser mer än fördubblats.

Stadens stora satsning på sommarjobb under året har gett god effekt. Av närmare 11 000 ungdomar som sökte jobb har totalt cirka 5 570 ungdomar fått sommarjobb i stadens regi under året. Detta är en ökning med 870 ungdomar jämfört med 2011. En enkät till samtliga ungdomar som fått sommarjobb visade att 92,7 procent ansåg att de blev bra omhändertagna på sitt sommarjobb (84 procent 2011). 87,4 procent trivdes med sina arbetsuppgifter (71 procent 2011).

Andel personer med ekonomiskt bistånd/ersättning ⁵

Kostnaden för ekonomiskt bistånd, inklusive bistånd till hemlösa, uppgick till 988,3 mnkr. Detta är en ökning med 3,0 mnkr jämfört med 2011 trots att antalet personer med ekonomiskt bistånd minskat. Detta beror på att de som har ekonomiskt bistånd har det längre tid. I jämförelse med 2000 har kostnaderna minskat med ungefär 208,8 mnkr.

Fortsatt satsning på ytterstadsutveckling

Vision Järva 2030 är en långsiktig satsning på social och ekonomisk utveckling i stadsdelsnämnderna kring Järvafältet. Under året har bland andra samråd kring ombyggnad av Rinkebystråket och förslag till strukturplan för Rinkeby Allé hållits. Den omfattande bostadsupprustningen pågår och de första husen har blivit inflyttningsklara. Dessa ingår dessutom i projektet Hållbara Järva, som också fortgått under året. Liksom tidigare har satsningen ett särskilt fokus på trygghetsskapande verksamheter främst för barn och ungdomar, vilket bland annat märkts i många sommarjobb och fortsatta idrottssatsningar.

Vision Söderort utgår från stadens Vision Stockholm 2030 och syftar till att utveckla söderort genom att förbättra och utveckla tryggheten, utbildningsmöjligheter, näringsliv, arbetsmarknad, infrastruktur- och stadsbyggnad. Under året har projektet fokuserat på tvärförbindelser, näringsliv och lokal utveckling. Bland aktiviteterna märks feriejobb för unga, politisk samverkan med Huddinge och södertörnskommunerna om Spårväg syd, fokusering på utvecklingen i Rågsved och samarbete med fastighetsägare om centrumutveckling. Boendedialoger har avslu-

⁵ Enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. i % av folkmängden i staden

tats och nya har påbörjats. Stadens nämnder och bolag har startat ett antal utvecklingsprojekt i Söderort.

I budget för 2012 beslöt kommunfullmäktige att ytterstadssatsningen ska utvidgas till att även omfatta stadsdelsnämndsområdet Hässelby-Vällingby. Stadsledningskontoret har initierat arbetet med att ta fram en vision i likhet med övriga ytterstadsvisioner. I arbetet med att ta fram ärendet har bland annat en halvdagskonferens med stadens förvaltningar och bolag samt representanter från den politiska styrgruppen för ytterstadsarbetet och gruppledarna i stadsdelsnämnden genomförts. Synpunkter från boende och verksamma har inhämtats genom aktiviteter i bland annat Grimsta, Åkermyntan och Hässelby Gård samt träffar med föreningsliv och företagsgrupper.

Arbete med integration

Under 2012 mottog staden totalt 983 flyktingar. Staden har under året reviderat gällande lokal överenskommelse med arbetsförmedlingen om samverkan för hur båda parter ska medverka till att nyanlända ska bli delaktiga i arbets- och samhällslivet.

Utbildningen om 60 timmar på modersmål, så kallad samhällsorientering, erbjuds alla nyanlända som omfattas av etableringslagen. Centrum för samhällsorientering som är ett regionalt kansli, har erbjudit drygt 1 167 deltagare samhällsorientering varav 1 016 personer genomgått utbildning. Av dem som deltagit var 397 stockholmare. Deltagarnas synpunkter på utbildningen är överlag positiva. Vid utvärdering ansåg 92 procent att de kan rekommendera utbildningen till andra.

Pris för lyckad integration

Stockholms stad delar varje år ut Nelson Mandelapriset för insatser inom föreningslivet, näringslivet eller kulturlivet, vilka leder till att Stockholm blir en mer öppen och integrerad stad. Årets pristagare var författaren Gunilla Lundgren för hennes arbete med barn och unga i Rinkeby. I motiveringen står bland annat: "Genom att skriva tillsammans med svenskar som har sitt ursprung i andra länder bidrar hon till att sprida kunskap om andra länder och andra kulturer".

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel aspiranter som återremitterats till stadsdelsnämnderna exklusive föräldralediga, insatser via AF (arbetsförmedlingen) och Jobbtorg Resurs	3 % *	1,5 %	Helt uppfyllt	Mål för arbetsmarknadsnämnden var 3,0 procent.
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	öka	77,8 %	Delvis uppfyllt	Mål för arbetsmarknadsnämnden var 80 procent. Under året har resultatet försämrats något.
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi (alla nämnder/bolag)	öka	5 572	Helt uppfyllt	
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	4,5 %	4,1 %	Helt uppfyllt	
Andel barn som växer upp i familjer med ensamstående föräldrar som är beroende av ekonomiskt bistånd	2,4 %	2,1 %	Helt uppfyllt	
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,4 %	2,1 %	Helt uppfyllt	
Andel ungdomar 18-24 år som är beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till samtliga 18-24 åringar i förhållande till befolkningen	2,0 %	1,6 %	Helt uppfyllt	
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,4 %	1,3 %	Helt uppfyllt	

* Arbetsmarknadsnämndens årsmål.

Stockholms livsmiljö skall vara hållbar

Stockholm har kommit långt i att nå målet om att vara en växande hållbar stad i världsklass. Inte minst är det ett omdöme som fällt i internationella sammanhang. Trots en kraftig inflyttning och att staden växer snabbt så minskar miljöbelastningen. Stockholms stad en drivande part ett det aktiva hållbarhetsarbetet i nära samarbete med näringsliv och medborgare. Stockholm står inför en rad stora utmaningar för att säkerställa att livsmiljön i staden skall vara hållbar. Klimatfrågan utgör en viktig del och den har varit i fortsatt fokus för Stockholms stads arbete under året. Tillsammans med insatser på övriga områden för att värna miljön och invånarnas hälsa bedöms verksamhetsmålet ha uppfyllts.

Nytt miljöprogram

I januari 2012 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram för Stockholms stad för perioden 2012-2015. Under året har samtliga nämnder och bolagsstyrelser i staden haft i uppdrag att ta fram egna handlingsplaner utifrån miljöprogrammet. Ett tydligt och konkret miljöprogram utgör ett viktigt stöd i det dagliga arbetet med att minska stadens miljöbelastning.

Klimatet i fortsatt fokus

Stockholms stad har ett mycket ambitiöst klimatmål som anger att staden skall vara fritt från fossila bränslen år 2050. Under året har staden utarbetat en färdplan för hur detta skall ske. Färdplanen ger förslag på åtgärder som staden och externa aktörer kan behöva vidta för att nå målet. Då rådigheten för staden är begränsad inom ett stort antal områden vad det gäller utsläpp av växthusgaser är det välkommet med en färdplan som påvisar möjligheter och potential för allas insatser.

Målsättningen om fossilbränslefrött 2050 innebär att utsläppen av växthusgaser per stockholmare skall minska i rask takt fram till slutmålet. Delmålet för 2015 är satt till 3,0 ton per invånare. Uppföljning av växthusgasutsläppen i Stockholm beräknas till 3,48 ton per capita för år 2011 och indikerar att målet till 2015 är inom räckhåll. En ofrånkomlig förutsättning för att klimatmålet till 2015 skall nås beror på Fortums arbete med att fasa ut kolet i sin energiproduktion.

Förbättrad luftkvalitet

Till skillnad från den globala klimatutmaningen så är problematiken kring Stockholms luftkvalitet ett lokalt problem som endast kan lösas med effektiva lokala lösningar. Luftkvaliteten i Stockholm har förbättrats radikalt de senaste decennierna, men det kvarstår problem kring vissa föroreningar på en del gator i staden gällande partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂).

Miljö kvalitetsnormen för PM10 har klarats på Hornsgatan och Sveavägen år 2012. Det har inte inträffat sedan mätningarna påbörjades för drygt 10 år sedan. Miljö kvalitetsnormen har klarats tack vare införande av dubbdäcksförbud på Hornsga-

tan år 2010 som lett till att andelen bilar med dubbdäck minskat från ca 65-70 procent till ca 30 procent på Hornsgatan och till ca 45-50 procent på andra huvudgator i innerstaden. Men fortfarande så har miljö kvalitetsnormen överskridits i staden (på Norrlandsgatan). För att säkerställa att partikelhalterna går ner till acceptabla nivåer behöver dubbdäcksanvändningen gå ner ytterligare. Staden har vidtagit de åtgärder som står till buds men saknar mandat att införa den mest effektiva åtgärden, att införa avgifter på dubbdäcksanvändning. Det är en viktig slutsats i länsstyrelsens åtgärdsprogram för luftkvalitet och frågan är nu under utredning hos regeringen.

Miljöeffektiva transporter

Stockholm fortsätter att växa. År 2030 kommer Stockholms stads befolkning att ha ökat till mer än en miljon invånare. Många fler kommer alltså leva och verka på samma yta, och det innebär nya utmaningar för trafiksystemet. Vi blir fler, transportarbetet ökar men gatorna blir inte bredare än de är idag. Därför har staden under året tagit fram en framkomlighetsstrategi för visa hur vi kan klara det ökade resandet genom att göra avvägningar och prioritera i det utrymme som finns. I framtidens Stockholm användningen av förnyelsebara bränslen och miljöfordon en viktig parameter och i detta agerar Stockholms stad föregångare. Staden fortsätter att använda miljöbilar och miljöbränslen i stadens egen flotta och ser till att andra aktörer följer vårt exempel.

Stockholmarna som värnar sin miljö

Utan engagerade och aktiva medborgare kan Stockholm aldrig nå de högt ställda miljömålen. Därför är det glädjande att resultat från medborgarundersökningar under året påvisar att andelen invånare som anser att Stockholms miljö är bra avseende mark, luft och vatten har ökat. 82 procent av stockholmarna tycker det är mycket bra att staden har ett aktivt miljöarbete och 76 procent tycker att staden ska ställa högre krav på medborgarna att leva miljövänligt.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Elbilar	5 %	7 %	Helt uppfyllt	
Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft	43 %	47 %	Helt uppfyllt	
Andel m ² area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	0,2 %	0,47 %	Helt uppfyllt	
Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kWh/m ²	50 %	47 %	Helt uppfyllt	Vid markanvisning av nybyggnadsprojekt ska från och med juli 2012 krav ställas på energianvändning om högst 55 kWh/kvm. För de markanvisningar som omfattas av kraven har kravet ställts. Anledningen till att målet om 50 % inte uppnås är att mindre än 50 % av årets markanvisningar beslutades efter den 1 juli.
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	99 %	Helt uppfyllt	Endast miljöfordon införskaffades till stadens flotta (exl specialfordon etc) under 2012. Utbytestakt för kvarvarande icke-miljöbilar avgör därmed måluppfyllnad.
Andel miljöklassade byggnader			Mätning ej gjord	
Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	80 %	95 %	Helt uppfyllt	
Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	95 %	100 %	Helt uppfyllt	

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	0 dagar	47	Ej uppfyllt	Antal dygnsvärden över 60 µg/m ³ under år 2012 var: 10 st vid Essingeleden 47 st vid Hornsgatan 35 st vid Sveavägen 2 st vid Folkungagatan 16 st vid Norrlandsgatan 0 st vid Torkel Knutssonsgatan Dygnsnorm: Max 7 överskridanden/år.
Antal dygn över normvärdet för partiklar	0 dagar	39	Ej uppfyllt	Antal dygnsvärden över 50 µg/m ³ under år 2012 var: 29 st vid Essingeleden 27 st vid Hornsgatan, 24 st vid Sveavägen, 32 st vid Folkungagatan, 39 st vid Norrlandsgatan Dygnsnorm: Max 35 överskridanden/år.
Elanvändning per kvadratmeter	35 kWh	43 kWh	Ej uppfyllt	Om normalårskorrigerade värden skulle användas, dvs. då stadens ansträngningar skulle synas istället för det faktiska utfallet (beroende på väder tex) så skulle målet uppnås.
Energianvändning per m ²	175 kWh	171 kWh	Helt uppfyllt	
Total fosforhalt i sjöar	83 %	94 %	Helt uppfyllt	
Växthusgasutsläpp per stockholmare	3,3 ton inv	3,48	Delvis uppfyllt	Eftersläpning i mätunderlag, 2011 års värden rapporteras 2012.

Det ska byggas många bostäder i Stockholm

För att stadens vision, Stockholm 2030, ska uppnås ska staden planera för en långsiktig bostadsförsörjning med minst 100 000 nya bostäder. Detta innebär att skapa förutsättningar för 5 000 nya bostäder per år – hyresrätter, bostadsrätter, studentbostäder, hus och ägarlägenheter - de kommande 20 åren.

Verksamhetsmålet har uppnåtts helt 2012 och det finns också goda förutsättningar att kommande år nå de långsiktigt högt uppställda målen för bostadsbyggandet.

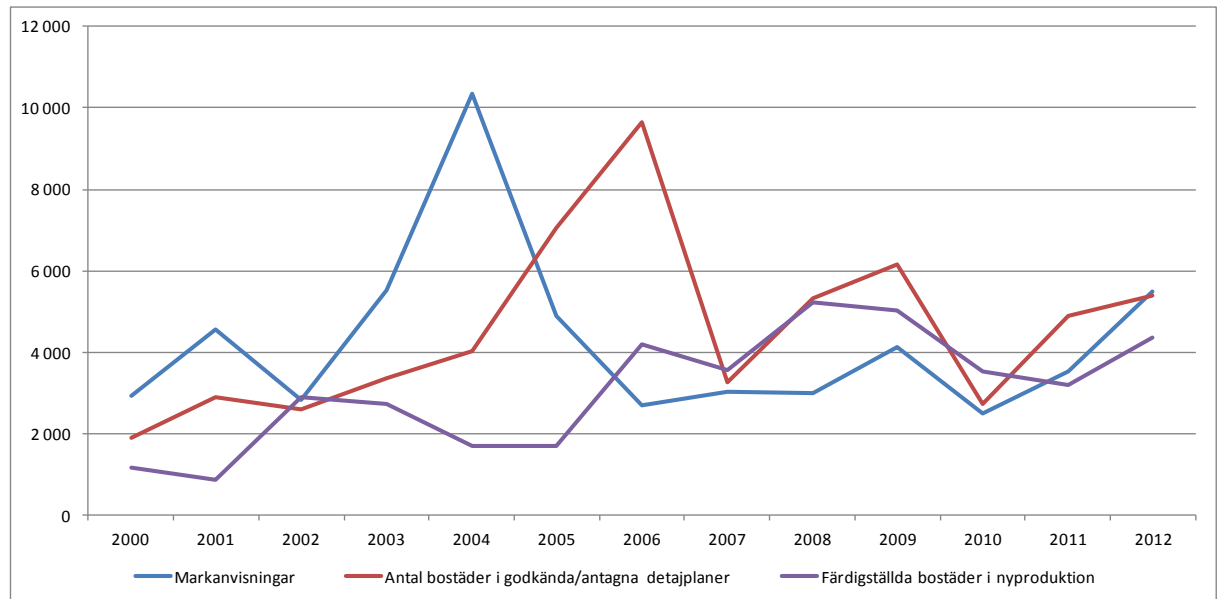
Staden har en mycket god beredskap för att uppfylla målet att planera för 5 000 bostäder per år. Under 2012 har målet om 5 000 bostäder i godkända/antagna detaljplaner samt 5 000 markanvisade bostäder uppnåtts med råge. Antalet färdigställda bostäder i nyproduktion uppgår till 4 356 stycken, vilket är över målsättningen. Antalet påbörjade bostäder i nyproduktion ligger lägre än årets målsättning, vilket kan förklaras av en avmattning i konjunkturen och därmed i bostadsbyggandet.

Stockholm växer långsiktigt

Stockholms stad har en högt ställd, och långsiktig ambition för bostadsbyggandet vilket innebär att antalet godkända/antagna detaljplaner och markanvisade bostäder ska ligga på en långsiktigt hög nivå. Under 2012 färdigställdes totalt cirka 5 200 bostäder genom nyproduktion och ombyggnad och sammanlagt påbörjades sammanlagt 3 785 bostäder, varav cirka 3 200 i nyproduktion. Under året har signaler på marknaden indikerat en avmattning i konjunkturen och bostadsbyggande, vilket också återspeglas i att antalet påbörjade ligger lägre än målsättningen och också på en lägre nivå jämfört med 2011.

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. För att klara av den förväntade befolkningsökningen måste regionen kunna erbjuda bostäder som motsvarar efterfrågan. I och med att de senaste befolkningsprognoserna visat på en väsentligt snabbare ökningstakt jämfört med tidigare prognoser så har staden höjt ambitionen för bostadsbyggandet väsentligt. Staden ska fram till 2030 planera för 100 000 nya bostäder, vilket innebär en ambitionshöjning från tidigare nivå med cirka 20 000 bostäder fram till 2030.

Inom stadens projektportfölj för bostadsinvesteringar finns en mängd bostadsprojekt omfattande i olika planerings- och genomförandefaser. En stor del av utbyggnaden sker idag i större stadsutvecklingsområden som till exempel Hammarby Sjöstad, Västra Kungsholmen, Norra Djurgårdsstaden, Hagastaden med flera. I oktober 2012 fattade kommunfullmäktige ett nytt inriktningsbeslut för Årstafältet, ett stadsutvecklingsprojekt med cirka 4 000 bostäder och parkområde.

Hela Stockholm ska vara attraktivt

Arbetet med att utveckla staden finns konkretiserat i Vision Järva 2030 och Vision Söderort 2030. Sedan 2012 utgör även Hässelby-Vällingby ett prioriterat område som omfattas av ytterstadsutvecklingen.

En övergripande Vision för City antogs av kommunfullmäktige i oktober 2012. Visionens övergripande mål är attraktivare stadsmiljöer, fler bostäder och stärkt cityhandel.

Arbetet med att utveckla och förnya de västra och norra delarna av Stockholm fortsätter bland annat genom att utveckla Kista till världens främsta vetenskapsstad. Vision Bällstaviken är ett samarbetsprojekt mellan Stockholm, Sundbyberg och Solna stad där projekten Ulvsunda industriområde, Annedal och delar av Mariestad ingår. I augusti hölls en boutställning i Annedal, som besöktes av cirka 20 000 personer. Boutställningen arrangerades av Stockholms stad tillsammans med områdets 22 byggherrar, Stockholms Byggmästareförening och Sundbybergs stad.

Planering för fler studentbostäder

Byggandet av studentbostäder är prioriterat och har också utpekats som en viktig uppgift för hela regionen. Målet om 400 nya studentbostäder har inte uppnåtts helt. Antalet färdigställda studentbostäder uppgår till 302 stycken, varav 213 stycken avser renoverade servicebostäder som ska upplåtas med studentbostadskontrakt. Antalet påbörjade studentbostäder uppgick till 166 stycken.

Under senhösten tog Svenska Bostäder ett första spadtag för 142 studentbostäder i Norra Djurgårdsstaden. Per definition, det vill säga gjuten bottenplatta, kommer dessa att inräknas i den officiella statistiken först 2013.

Exploateringsnämndens mål om 400 markanvisningar för studentbostäder har uppnåtts, då nämnden beslutat om markanvisningar för sammanlagt cirka 725 studentbostäder under 2012.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	5 000	5 395	Helt uppfyllt	
Antal färdigställda bostäder	3 750	4 356	Helt uppfyllt	Sammanlagt 5 206 bostäder inklusive ombyggnader
Antal markanvisade bostäder	5 000	5 496	Helt uppfyllt	
Antal påbörjade bostäder	4 500	3 181	Ej uppfyllt	Sammanlagt 3 785 bostäder inklusive ombyggnader
Antal påbörjade hyresrätter	1 500	830	Ej uppfyllt	Färdigställda i nyproduktion uppgick år 2012 till 1 665 bostäder.
Antal markanvisade ägarlägenheter	25	0	Ej uppfyllt	
Nettotillskott av studentbostäder	400	302	Ej uppfyllt	I nettotillskottet ingår färdigställda studentbostäder genom nyproduktion och ombyggnad samt tillfälligt konverterade bostäder.

Framkomligheten i regionen ska öka

Ett väl fungerande trafiksystem som är pålitligt, förutsägbart, tryggt och säkert är avgörande för att tillgodose näringslivets transporter såväl som medborgarnas behov. Ett effektivt transportsystem med god framkomlighet och tillgänglighet är också viktigt i arbetet för en minskad miljöbelastning. Ett växande Stockholm ställer ökade krav på utbyggd infrastruktur, såväl vägar, kollektivtrafik som cykelinfrastruktur. Genom satsningar på nya tvärförbindelser med spårväg samt Förbifart Stockholm knyts regionen tätare samman och skapar ökade möjligheter till resor mellan de norra och södra delarna av regionen. Förutom en utbyggnad av

infrastrukturen förutsätter även en ökad framkomlighet i regionen att den befintliga infrastrukturen underhålls och att resurser tillägnas detta.

Stadsledningskontoret bedömer att målet uppfylls helt under 2012. Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig kommunfullmäktiges indikatorer och på att de arbeten som pågår i staden sammantaget bedöms utveckla staden i en riktning som ökar framkomligheten. Under året har en framkomlighetsstrategi antagits, först i trafik- och renhållningsnämnden och i början av 2013 även av kommunfullmäktige. Med framkomlighetsstrategin som grund fortsätter det strategiska och långsiktiga arbetet med att utveckla Stockholms trafiksystem. Kapacitetsstarka färdmedel som cykel-, gång och kollektivtrafik ska prioriteras..

I linje med framkomlighetsstrategin har trafik- och renhållningsnämnden antagit den nya cykelplanen och med stora satsningar på investeringar i cykelinfrastrukturen pågår byggandet av nya cykelbanor och förbättringar av befintliga stråk. Till exempel har nya cykelbanor börjat anläggas på Folkparksvägen och Nynäsvägens östra lokalgata, och upphandling av arbetena på den västra lokalgatan har utförts. Cykelbanor vid Tegelbacken och vid Riddarhuset är ombyggda samt diverse cykelåtgärder på Järvafältet har genomförts inom projektet "Hållbara Järva". Vidare har nya cykelparkeringsplatser byggts och en plan för cykelvägvisningen i hela staden har tagits fram. Dessutom har låncykelsystemet byggts ut med ytterligare åtta stationer så att staden för närvarande har 99 stationer med cirka 1 000 cyklar. Ytterligare stationer planeras både innanför och utanför tullarna. Antalet cykelpassager över innerstadssnittet ökade med 11,5 procent från 2011 och var 2012 uppe i 63 620 passager.

Under året genomfördes intrimning av trafiksignalerna på stomnätsgatorna i inner- och ytterstaden för att öka stombussarnas framkomlighet. Tillsammans med SL deltar staden i diskussioner om den framtida kollektivtrafikförsörjningen till Haga-staden och medverkar i förstudie om tunnelbana till Nacka och östlig förbindelse. En viktig del i det framkomlighetsfrämjande arbetet, inte minst för kollektivtrafiken, är parkeringsövervakningen för att begränsa trafikfarliga och hindrande fordonsuppställningar. Stadens övergripande mål för parkeringsövervakningen är att minst 80 procent av fordonen är rätt parkerade. Om de som står på parkeringsplats räknas som rätt parkerade även om avgift inte erlagts, visar den senaste verksamhetsuppföljningen som genomfördes av trafik- och renhållningsnämnden under oktober och november att 74,8 procent av alla fordon parkerade rätt i innerstaden. Detta är en förbättring med 6,8 procentenheter jämfört med samma mätperiod 2011 då 68 procent av fordonen parkerade rätt.

Det kan också konstateras att trafikminskningen över trängselskattesnittet har stabiliserats på en nivå som ligger betydligt under motsvarande flöden före införandet av trängselskatterna. Ett skäl till att trafiken har minskat är att den långsiktiga ef-

fekten av trängselskatterna ökar, eftersom människor över tid gör långsiktiga anpassningar. Ett annat skäl är omvärldsförändringar, där den trafikalkstrande effekten av ökad sysselsättning och ökad inkomst är något mindre än den dämpande effekten av ökat bränslepris och minskat bilnehav.

Trafikminskningen beror sannolikt också på de trafikstörande arbeten som staden, Trafikverket, SL och ledningsbolagen har utfört. Samtidigt ställs högre krav på entreprenörerna så att störningar i trafiken minskar vid gatuombyggnader, nybyggnader och reoveringar. Extra insatser med ökad kontroll har genomförts och förstärkning på inspektionssidan har skett. Mätningarna av restidsförlängningen – en indikator för att följa upp kösituationen i trafiknätet – visar på markant förbättrad framkomlighet 2012 jämfört med 2011. En viktig förklaring är att det har varit färre stora trafikstörande arbeten 2012 än 2011. Till exempel avslutades arbetena på nordsydaxeln, Söderledstunneln-Centralbron-Klarastrandsleden, 2011.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel cyklande	10 %		Ingen mätning gjord	Värde tas fram i resvaneundersökning våren 2013
Antal meter nyanlagda cykelvägar i staden	Öka	5 230	Helt uppfyllt	Utfallet för exploateringsnämnden överstiger målvärdet medan utfallet för TRN inte når upp till målvärdet. Tillsammans uppnår de KF:s aggregerade mål om 5200m.
Antal cyklande	57 000	56 308	Helt uppfyllt	Indikatorn mäter ett genomsnitt över 5 år vilket ger ett utfall under målvärdet. Värdet för 2012 enbart var 63620.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	Öka	18 km/h	Helt uppfyllt	Utfall 2011: 17 km/h
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	Öka	30 km/h	Helt uppfyllt	Utfall 2011: 29 km/h
Procentuell förlängning av restiden, innerstads-gator	Oförändrad	-19 %	Helt uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, inre infarter	Oförändrad	-17 %	Helt uppfyllt	

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Procentuell förlängning av restiden, tvärleder	Oförändrad	-4 %	Helt uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, yttre infarter	Oförändrad	-4 %	Helt uppfyllt	

Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Kultur i olika former ska ges större utrymme i fler verksamheter. Inte bara barn och unga utan även personer med funktionsnedsättning och äldre som i aktiva former har stöd från staden ska möta musik, böcker och konst som betyder mycket för livskvaliteten. I Stockholm ska möjligheterna till idrott vara många och varierande. Alla stockholmare ska ha möjlighet att utöva idrott. Stadens insatser inom idrott ska fokusera på barn och unga.

Verksamhetsmålet har uppfyllts under året. Brukarundersökningen visar att Stockholmarna är mycket nöjda med möjligheterna till spontan- och organiserad idrott. Samtidigt som brukarundersökningen visar att det finns anledning att arbeta vidare med ungdomars upplevelse av stadens kulturuttryck, visar samma undersökning hög nöjdhet hos stockholmarna generellt. Brukarundersökningarna tillsammans med stadens genomförda verksamhet under året ger att staden bedöms haft ett framgångsrikt kultur- och idrottsår.

Jubileumsår

Under året firades flera jubileer. Stockholms stadion och minnet av de olympiska spelen 1912 firade hundra år. Idrottsnämnden i samarbete med Stockholm Business Region och kulturnämnden samt idrottsrörelsen genomförde rader av evenemang som lockade deltagare från Sverige och världen.

August Strindbergs 100-årsminne uppmärksammades av stadens konsthall Liljevalchs genom höstens stora utställning *August. En djefla utställning*. Utställningen rönt stor uppskattning och intresse, bland annat genom den "allkonstupplevelse" som bibringades publiken genom samarbetet med Stockholms stadsteater, vars ensemble framförde scener ur Strindbergs pjäser som en integrerad del i utställningen.

Stockholms stadsmuseum firade 75-årsjubileum, bland annat med ett specialnummer av museets årspublikation BLICK med särskilt fokus på museets, stadens och byggnadens historia. Kulturskolan firade 15-årsjubileum, visserligen med 50 års musikskola och 75 års teaterengagemang i ryggen. Jubileet uppmärksammades bland annat med konserter och föreställningar.

Stadens evenemang alltmer populära

Evenemang är en viktig del av stadens attraktivitet för boende, besökare och företag. Staden fokuserar på att skapa goda förutsättningar för arrangörer att anordna evenemang i Stockholm genom en serviceinriktad organisation med en välfungerande infrastruktur.

"Kulturnatt" blev en publiksuccé över förväntan. Drygt 94 000 besök på 90 institutioner och platser visade tydligt att stockholmarna och besökarna uppskattar Kulturnatten. Målet att öka tillströmningen av yngre publik och turister uppfylldes över förväntan.

Medborgarskapsceremonin 2012 lockade 500 nya medborgare med familjer. De togs emot i Stadshuset vid två ceremonitillfällen för att bereda plats för så många som möjligt.

Den 13:e upplagan av Ung08-festivalen och 7:e upplagan av Stockholms kulturfestival genomfördes i augusti. Båda festivalerna noterade publikökningar men även större blandning av publik och ökning av turister. Ung08 byter namn från och med 2013 till We are Sthlm. Evenemangsåret 2012 präglades också av prinsessan Estelles dop som engagerade många förskoleklasser, firandet och mottagandet av Eurovisionsvinnaren Loreen på Hötorget samt "ÅF Offshore Race 2012" där staden ansvarade för säkerheten och etableringen på land.

Kultur i världsklass

Liljevalchs besöksantal under år 2012 var uppseendeväckande högt: 160 812 personer besökte konsthallen. De två stora publiksuccéerna var *Vårsalongen 2012* och *Hemslöjden på Liljevalchs*. Vårsalongen 2012 var en stor framgång och fick stor medial uppmärksamhet. Årets namnkunniga och kända jurymedlemmar gav extra draghjälp i kontakt med medier och publik. Jarl Ingvarssons utställning väckte intresse och hade en mycket god medietäckning. Sommarens utställning var *Hemslöjden på Liljevalchs*, en jubileumsutställning för Svenska Hemslöjdsförningarnas 100-årsfirande som också den blev en publik- och medieframgång.

Stockholms stadsmuseums och Medeltidsmuseets verksamhet lockade 358 800 personer under 2012. Från och med förra året tar museerna inträde utformat som en årsbiljett för vuxna som gäller för bådamuseerna. Närmare 14 000 personer eller runt 25 % av de betalande besökarna utnyttjade möjligheten att återkomma flera gånger på sin årsbiljett.

Kulturhuset lockade drygt 1,7 miljoner besökare under 2012, vilket understryker ett bibehållet intresse efter rekordåret 2011. Kulturhusets fem profilerade bibliotek tillsammans med Lava utgör huvuddelen av besöken. Under året har Lava samarbetat med Tensta konsthall, Xenter från Botkyrka och Pride Ung. Vidare har kon-

ceptet Kulturhuset Flyger arbetat med uppsökande dansworkshops i Husby, Tens-
ta, Farsta, Hässelbystrand, Rågsved, Skärholmen och Ung08-festivalen. Resultatet
blev att verksamheter från andra stadsdelar fick möjlighet att synas och att nya
unga upptäckt Lava.

Biblioteksplanen, även kallad Bibliotek i rörelse eller Strategisk plan för bibliotek
i Stockholms stad antogs i februari 2012. Den anger riktningen för den övergri-
pande utvecklingen av stadens bibliotek. Strategins implementering har under året
märkts genom stadsbibliotekets fortsatta närhet till stockholmarna för att tillsam-
mans skapa angelägna, tillgängliga och effektiva bibliotek. En mångfald samar-
betspartners och är en förutsättning för Stockholms bibliotek och har resulterat i
samarbete med privata aktörer, offentliga institutioner och frivilligorganisationer.
Bland de privata aktörerna märks bland annat Apples iBookstore som hjälpt till att
sprida stadsbiblioteks egenpublicerade e-böcker. Antalet arrangemang på stadens
bibliotek har ökat till över 6500 under året, bland annat har möjlighet till läxhjälp
kunnat erbjudas genom samarbete med volontärer från Röda Korset. Utlåningen
av både tryckta böcker och e-media ökade glädjande nog under året.

Kulturskolan engagerar

Kulturskolans verksamhet engagerar och växer. Under 2012 ökade antalet elev-
platser med 14 procent. För att nå ut till fler har kortare kurser erbjudits under ex-
empelvis lov, kollo eller som särskilda ”nyfiken-på-kurser”. Under året har e-
tjänster för anmälan på webben utvecklats för att underlätta interaktiviteten mellan
elever, föräldrar och skolan. Kulturskolan lanserade under hösten en IT-satsning
som vid sidan av att höja kunskapen om IT, även syftar till att ge nya verktyg som
förstärker lärandet och det fysiska mötet.

Uppskattad idrottsstad

Under året har ett förslag till nytt idrottspolitiskt program arbetats fram. Program-
met ska inspirera till fysisk aktivitet och prioriterar grupper som är inaktiva.

I samverkan med föreningslivet och privata friskvårdsaktörer har insatser gjorts
för att nå grupper som idag inte är fysiskt aktiva. Tillsammans med stadsdels-
nämnder har exempelvis öppen idrottsverksamhet erbjudits. I ett samarbete med
föreningar har ungdomar under skolloven också kunnat prova på gruppträning.

Under året har driften för Högdalens sim- och idrottshall upphandlats. Upphand-
lingen är en viktig del att bredda antalet aktörer som förser stockholmarna med
friskvård. Farsta sim- och idrottshall har genomgått en omfattande renovering
inom ramen för Stimulans för Stockholm. Renoveringen har inneburit en betydande
kvalitetshöjning av anläggningen.

Stockholmarna ger stadens verksamheter högt betyg. I december genomförde SIFO en undersökning bland stockholmare om deras idrotts- och motionsvanor. Stockholmarna ger staden medelbetyget 7,9 (män 7,5, kvinnor 8,3) när det gäller möjligheten till ledarledd motion/idrott i Stockholm. När frågan handlar om möjligheten att träna på egen hand i staden ges medelbetyget 8,4 (män 8,4, kvinnor 8,4).

Under 2012 har det skett en fortsatt och utökad satsning på att nå personer med funktionsnedsättning, bland annat med intensivsimskola och vattengymna vid Stora Sköndal. Utbudet av kurser och gruppträningspass vid simhallarna riktade till personer med funktionsnedsättning har utökats liksom gyminstruktioner. Information har stor betydelse för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska få en aktiv fritid. Staden har därför i samarbete med andra kommuner och landstinget påbörjat ett arbete med att skapa en gemensam fritidswebb.

Staden har under senare år satsat på att bygga allt fler utegym och under 2012 erbjöds instruktioner vid några av dessa. Det ska vara enkelt och roligt att träna, något som utegymmen inbjuder till.

Ett viktigt verktyg i stadens mål att nå inaktiva grupper är idrottsbonus, ett stöd som idrottsnämnden skapat för att stimulera föreningar att aktivt och riktat nå inaktiva ungdomar, framför allt flickor och personer med funktionsnedsättning.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv	80 %	80 %	Helt uppfyllt	
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv	91 %	84 %	Delvis uppfyllt	
Ungdomars nöjdhet med möjligheterna till eget utövande av kulturaktiviteter	48 %	39 %	Delvis uppfyllt	
Ungdomars nöjdhet med tillgång till spontanidrott	50 %	78 %	Helt uppfyllt	Idrottsnämndens egen mätning: - Hur nöjd är du med möjligheten att träna på egen hand i Stockholm? (ej ledarledd träning, spontanidrott) 8,4 av 10.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Ungdomars nöjdhet med tillgång till organiserad idrott (omformulerad: tillgång till ledarledda aktiviteter genom olika idrottsföreningar)	50 %	74 %	Helt uppfyllt	Idrottsnämndens egen mätning: - Hur nöjd är du med möjligheten till ledarledd motion/idrott i Stockholm? Medelbetyg: 7,9 (män 7,5, kvinnor 8,3) av 10.

Stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning

Stockholm ska vara en ren och trygg stad. Trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer ska säkerställas. De återkommande trygghetsmätningar som genomförs i staden ska ingå som underlag i stadens trygghetsarbete. Mörka och otrygga platser ska lysas upp. Kvaliteten på stadens parkmark och grönytor ska öka.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet uppnås delvis under 2012. Bedömningen om måluppfyllelse grundar sig på en sammanvägning av utfallet av kommunfullmäktiges indikatorer och nämndernas verksamhetsberättelser. 24 nämnder av 32 bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt, och sex nämnder bedömer att målet uppnås delvis. Två av kommunfullmäktiges nio indikatorer uppnås helt. Fyra uppnås delvis medan tre inte uppnås. Utfallet för ett antal indikatorer som inte uppnår målvärdet ligger strax under.

Åtgärder för att öka tryggheten görs inom alla stadsdelar. Inom området för belysningens påverkan på tryggheten har sammanlagt 30 trygghetsvandringar genomförts av trafik- och renhållningsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnder och polis med flera för att identifiera behovet av belysningsåtgärder. Vid 40 skolbesök har trafik- och renhållningsnämnden genomfört informationsinsatser för mellanstadieelever i syfte att informera om elsäkerhet i samband med vandalisering av belysningsanläggningar. Under 2012 har socialnämnden och stadsledningskontoret börjat samordna det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i staden. Socialnämnden bedriver även ett stadsövergripande arbete för att ge våldsutsatta i nära relationer stöd och skydd. När det gäller säkerhet har alla nämnder och bolag med något enstaka undantag genomfört krisledningsövningar under 2012 eller planerar att genomföra dessa i början av 2013. De boendedialoger som genomförs inom ramen för Söderortsvisionen, i Bagarmossen och Vårberg, bidrar till ökad delaktighet och samverkan kring åtgärder för ökad trivsel och trygghet.

Faktorer som bidrar till måluppfyllelse är trafik- och renhållningsnämndens städgarantier som innebär att städning och tömning av papperskorgar ska åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan. Motsvarande krav gäller för klottersanering och i

nya upphandlingar för har kraven på uppföljning och kontroll av klottersaneringen höjts. Trafik- och renhållningsnämnden har sett över gällande frekvenser för barmarksrenhållningen och införandet av parkeringsförbud en dag i veckan i hela ytterstaden har möjliggjort en förstärkt städning.

Skräpplockardagar och lokala ”städfester” i stadsdelarna är andra exempel på åtgärder som gjorts för att skapa en ren och snygg stad. Under sommaren 2012 har trafikkontoret erbjudit 240 ungdomar att feriejobba som värdar med plockstädning i stadens parker. Skräpmätningar visar en minskning av skräpmängden på 22 procent sedan 2009. Verksamheten med Stockholmsvärdar som patrullerar gator, torg och parker under dagtid är en viktig del för att nå målet om en renare och vackrare stad. Stockholmsvärdarna har, förutom att stärka städningen, en viktig funktion att synliggöra stadens renhållningsarbete och därmed påverka stockholmarnas attityder till nedskräpning.

Arbetet med fokusområden för att stärka insatserna i den fysiska miljön, ökad renhållning, klottersanering och kampanjinsatser, i samverkan med näringslivet har fullföljts under året. Resurserna har koncentrerats till city, till de områden där satsningar görs inom ramen för stadens Järvalyft och Söderortsvision och till de företagansområden som kontoret i samverkan med Stockholm Business Region fokuserat på under året.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel identifierade sårbarheter som styrelse/nämnd avser förebygga eller minimera under året	100 %		Delvis uppfyllt	Alla nämnder utom fyra och bolag utom två når upp till 100 % 2012.
Andel invånare som känner sig trygga i sitt stadsdelsnämndsområde	63 %	63 %	Helt uppfyllt	
Antal inrapporterade cykelolyckor i staden	minska	+3 %	Ej uppfyllt	Utfall 2012: 274 Utfall 2011: 266 Utfall 2010: 261
Antal krisledningsövningar i nämnd/bolag på ledningsnivå	46 st	39 st	Delvis uppfyllt	De nämnder som inte genomfört krisledningsövningar under 2012 planerar att genomföra dem 2013.
Antalet bostadsbränder jämfört med år 2010	-20 %	-8,6%	Ej uppfyllt	
Stockholmarnas nöjdhet avseende sanering av klotter/skadegörelse	54 %	61 %	Helt uppfyllt	

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Stockholmarnas nöjdhet med rent och städning	54 %	53 %	Delvis uppfyllt	
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel park och grönområden	61 %	58 %	Delvis uppfyllt	
Upplevelsen av Stockholm som tillgänglig stad för alla	85 %	83 %	Delvis uppfyllt	

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald

Stockholmarna kan idag välja utförare bland annat inom förskola, skola, äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Rätten att välja ska respekteras och staden ansvarar för att erbjuda en sådan flexibilitet.

Stadens viktigaste verktyg för att underlätta valfriheten är att ge information och vägledning till medborgarna om de olika valmöjligheter som finns. Exempelvis finns Jämför service på stadens hemsida, Kontaktcenter med Äldre direkt, e-tjänster och en växande e-förvaltning.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt under 2012. För fyra av sju indikatorer bedöms kommunfullmäktiges årsmål uppnås. Det är sex av sju indikatorer som följs upp med brukarundersökningar. Bedömningen grundar sig på att nämnderna prioriterar kontinuerligt sitt arbete att på olika sätt informera medborgarna om de olika valmöjligheter som finns. En viktig fråga, för att stockholmarna och brukarna ska uppleva att det finns valfrihet, är enkel och tillgänglig information om vad valfrihet innebär och vilka alternativ som finns.

Staden har fått gott betyg av Språkrådet för den finskspråkiga hemsidan som anser lätt att hitta via www.stockholm.se. Webbsidan innehåller allsidig information om bland annat social- och företagsservice, och språket anses hålla hög kvalitet. Det har blivit enklare för stockholmarna att välja bland stadens utbud genom tjänsten Jämför service. Staden har i samarbete med Kommunförbundet Stockholms län skapat en länsgemensam Jämför Service för gymnasieskolan, att ta i bruk den 1 januari 2013.

Utvecklingen av E-tjänsterna har bidragit till bättre service till allmänhet och företagare. Appen ”Upptäck Stockholm” har nyligen uppmärksammats genom utmär-

kelsen ”Årets hållbara projekt 2012” och laddats ner av 90 000 användare. Appen ger bland annat information om stadens vinteraktiviteter, klimatsmarta resvägar, vägen till simhallar och parklekar.

Under året har en handbok i valfrihet tagits fram. Handboken ska vara ett stöd till handläggarna i de olika verksamheterna och målet är att ge stockholmarna än bättre vägledning om egna val.

För SFI-studenter är valfriheten stor. De kan välja mellan nio upphandlade utbildningsanordnare och tre anordnare i stadens egen regi. Utbildningarna finns tillgängliga på ett 20-tal platser i staden och de studerande kan läsa på dagtid, kvällstid, lördagar och på distans. Inom den kommunala vuxenutbildningen finns 24 upphandlade utbildningsanordnare och tre i stadens egen regi. Vuxenutbildningen återfinns på drygt 50 platser i länet.

Antalet barn har ökat kraftigt de senaste åren. Upplevelsen av valfrihet inom förskolan har minskat med en procentenhet sedan förra året. Stadsledningskontoret bedömer att trots den kraftiga utbyggnadstakten påverkas resultatet av att antalet platser inom förskolan inte ökat i motsvarande takt som barnkullarna. Andelen som erhållit en plats i förskolan enligt de köalternativ man har valt är 77 procent.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola	Öka	74 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är detsamma som 2011. Trots den kraftiga utbyggnadstakten påverkas resultatet av att antalet platser inom förskolan inte ökat i motsvarande takt som barnkullarna.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning.	Öka	66 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 58 % Det finns idag inga LSS-boenden som tecknat avtal utifrån Lag om valfrihetssystem (LOV) . Förvaltningen verkar tillsammans med andra stadsdelar för en utbyggnad av LSS gruppboendestäder som omfattas av stadens pengsystem.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola	Öka	82 %	Delvis uppfyllt	Utfall 2011 var 84 %.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst	Öka	90 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 69 % Frågan i brukarundersökningen ändrades från ”Jag har valt själv eller med annan närstående min hemtjänst” till ”vet du att du kan välja utförare av hemtjänst, kommunal hemtjänst eller olika privata utförare?”
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende	Öka	82	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 53 % Frågan i brukarundersökningen ändrades från ”Jag har själv haft möjlighet att välja mitt boende” till ”vet du att du har möjlighet att välja vård och omsorgsboende?”
Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val	Öka	49 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är detsamma som 2011.
Antal kommunala hyresrätter i ytterstaden som friköpts och ombildats till bostadsrätter	Öka	1 380	Helt uppfyllt	

Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas

Verksamhetsmålet har delvis uppfyllts under året. Bland kommunfullmäktiges 28 indikatorer inom det pedagogiska området är 13årsmål helt uppfyllda.

Systematiskt kvalitetsarbete

Inom stadens system för ledning och styrning är dialog en bärande del i det systematiska kvalitetsarbetet. Inom de pedagogiska verksamheterna genomförs det bland annat olika typer av resultatdialoger och uppföljningsmöten. Varje skolenhet

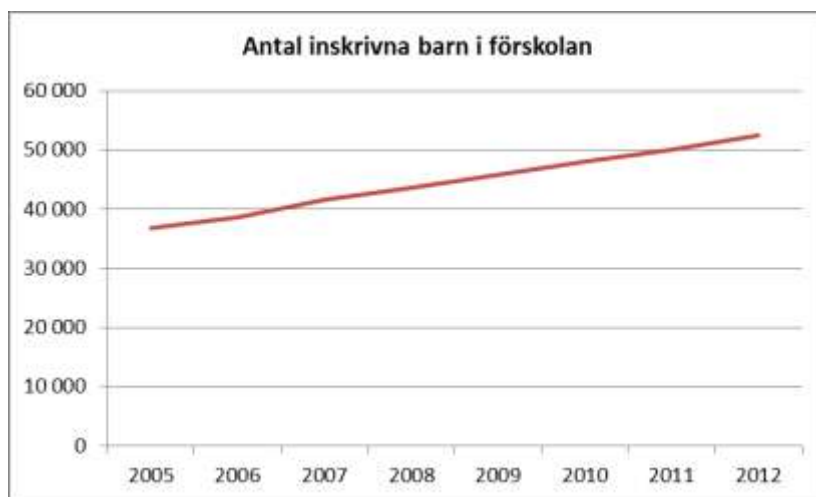
upprättar också årligen en kvalitetsrapport där enhetens måluppfyllelse redovisas och analyseras. Dessa rapporter är ett viktigt underlag i dialogen mellan enheten och ledningen.

I resultatdialogen mellan grundskolechef och skolledning diskuteras skolans resultat och utveckling under de senare åren. Utifrån samtalen identifieras behov av insatser/stöd för respektive skola. Dessa dialoger kompletteras med olika lednings- och analysverktyg för bedömning av skolornas grad av välskötthet.

Inom vuxenutbildningen får varje utbildningsanordnare två planerade tillsynsbesök per år. De årsrapporter anordnarna lämnar in bedöms utifrån ett antal kriterier och goda exempel lyfts fram. Avtalsuppföljning av de upphandlade verksamheterna sker med de utbildningsansvariga där bland annat kunskapsresultat och lärarberörigheten följs upp.

Förskola

Antalet barn i stadens förskolor fortsätter att öka och 2012 var i snitt cirka 52 000 barn inskrivna i stadens förskolor och familjedaghem. Under perioden 2005 och framåt har drygt 2 000 nya barn fått plats i förskolan varje år. En kraftig utbyggnad har skett under flera års tid för att klara av att ta emot den stora mängden nya förskolebarn. Totalt finns 1 037 förskolor och 309 familjedaghem att välja mellan. Andelen barn i enskilt driven förskola ligger på cirka 36 procent, vilket är samma nivå som föregående år.

Figur 1: Antal inskrivna barn i förskolan, allmän förskola och familjedaghem

Hög personaltäthet i Stockholms förskolor

I Stockholms förskolor är personaltätheten högre än i övriga landet. Majoriteten av nämnderna har färre än 4,9 barn per anställd. Den stora ökningen av antalet förskolor har inneburit att andelen förskolelärare har minskat med cirka en procent-

enhet sedan år 2010. För att kunna behålla den goda kvaliteten i stadens förskolor är arbetet med att rekrytera högskoleutbildad personal högprioriterat.

Fortsatt mycket nöjda föräldrar

En stadsövergripande brukarundersökning genomförs varje år där samtliga föräldrar med barn i förskola och familjedaghem får svara på ett antal frågor. Föräldrarna är överlag fortfarande mycket nöjda med stadens förskoleverksamhet och de flesta resultaten är i nivå med föregående år. Föräldrarna är fortsättningsvis generellt något mer nöjda med fristående förskolor jämfört med de kommunala, även om skillnaderna har minskat något jämfört med tidigare år. Föräldrar i en majoritet av stadsdelsnämndsområdena har blivit mer nöjda med informationen om förskolans mål och arbetsätt.

Grundskola och grundsärskola

Under hösten 2012 gick ungefär 79 000 stockholms elever i grundskolan, det är en ökning med ungefär 2300 elever jämfört med 2011. Mer än tre fjärdedelar av stockholms eleverna har valt någon av stadens kommunala skolor. Hösten 2012 gick ungefär 830 elever i grundsärskolan, vilket är något färre än föregående år.

Utvecklingen av resultaten mellan 2007 och 2011 har varit positiv. För 2012 visar samtliga resultat en försämring. Det är fortfarande stora skillnader mellan skolorna och det är främst skolor med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar som har sämre resultat än föregående år. Analyser visar att antalet år i Sverige har stor påverkan på elevernas resultat. Likaså har pojkarnas resultat försämrats i högre utsträckning än flickornas. I jämförelse med riket är det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 fortfarande högt, däremot har Stockholm hamnat under genomsnittresultatet i riket totalt för andra resultat. Andelen elever behöriga till gymnasiet har sjunkit några procentenheter till 86 procent. Denna trend är mycket angelägen att vända. Positivt är att resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 har förbättrats, undantaget är svenska som andraspråk. Möjligen är detta ett resultat av skolornas arbete med likvärdig bedömning, vilket har lett till en högre samstämmighet mellan resultat på nationella proven och betygsättning. Även resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 har förbättrats både i matematik och i svenska/svenska som andraspråk. I årskurs 6 genomfördes nationella prov för första gången 2012. I svenska och engelska är andelen godkända prov på lika nivå mellan årskurserna. I matematik däremot sjunker andelen godkända prov i de högre årskurserna.

Skolverkets statistik över den kommunala grundskolans resultat	Stockholms stad		Storstäder	Riket
	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2011/2012
Genomsnittligt meritvärde	221,9	223,7	212,8	211,4
Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan	85,9 %	88 %	82,9 %	87,5 %
Andelen som ej uppnått målen i ett ämne	8,7 %	7,7 %	9,2 %	7,6 %
Andel elever som ej uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen	25,4 %	23,0 %	29,7 %	22,6 %

Eleverna i grundskolan är överlag trygga i skolan och de yngre eleverna känner sig något mer trygga än de äldre eleverna. Gemensamma riktlinjer för trygghet och studiero, inspiration och stödmaterial och kompetensutveckling har på ett positivt sätt stimulerat skolornas lokala arbete. Andelen elever som kan arbeta i lugn och ro är något högre jämfört med föregående år, även om knappt hälften av eleverna i årskurs 8 instämmer i påståendet.

Satsning på lärarna

Under de senaste åren har ett antal satsningar genomförts i syfte att säkra kompetens- och personalförsörjningen. Lärare och rektorer ges möjlighet till systematisk professionsutveckling utifrån forskning. Att skapa karriärvägar för lärare genom särskilda uppdrag och tjänster hänger samman med satsningen på att skapa en forskningskultur.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Under 2012 gick ungefär 26 400 stockholmselever i gymnasieskolan, vilket är ungefär 400 färre jämfört med föregående år. Under året gick ungefär 440 elever i gymnasiesärskolan.

Fortsatt höga resultat

Resultaten i Stockholms stads gymnasieskolor är fortsatt höga och relativt konstanta mellan åren. Positivt är att andelen elever med slutbetyg har ökat och att andelen elever med högskolebehörighet är fortsatt hög. Andelen elever med godkänt i alla kurser i slutbetyget har ökat. Andelen elever med godkänt i kärnämneskurserna är hög även om något färre elever nått godkänt i svenska som andraspråk jämfört med föregående år. I likhet med grundskolan finns det stora skillnader mellan skolorna. Till exempel är intervallet mellan den högsta och lägsta andelen elever med godkänt i alla kurser i slutbetyget 29 till 92 procent. Skillnaden mellan flickors och pojkars resultat kvarstår, till flickornas fördel. De teoretiska utbildningarna dominerar i stadens skolor. Under 2012 utgjorde de närmare 80 procent av samtliga slutbetyg. Detta kan delvis vara en förklaring till att Stockholm når något högre resultat jämfört med riket.

Skolverkets statistik över den kommunala gymnasieskolans resultat	Stockholms stad		Stor- städer	Riket
	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2011/2012
Läsåren				
Genomsnittligt betygspoäng	15,1	15,2	14,6	14,0
Andel godkända i kärnämnen sv, ma, eng inom NV/SP/TE	97 %	98 %	98 %	98 %
Andel godkända i kärnämnen inom övriga program	88 %	85 %	81 %	86 %
Andel med grundläggande högskolebehörighet	89 %	89 %	87 %	87 %

I gymnasieskolan är 90 procent av eleverna trygga och arbetsron är ett fortsatt utvecklingsområde då knappt hälften av eleverna uppger att de upplever arbetsro på lektionerna. För båda dessa frågor finns det stora skillnader mellan skolorna vilket borde betyda att det finns goda exempel att lära sig av. Frågan om arbetsron har varit aktuell under en längre tid och har bland annat inneburit fördjupade diskussioner med eleverna om vad resultaten står för, vilket lett till diskussioner om ledarskapet i klassrummet.

Inspektion av stadens gymnasieskolor

Under 2012 har Skolinspektionen inspekterat stadens gymnasieskolor och gymnasiesärskolor. Skolinspektionen konstaterar i sin rapport att i Stockholms kommunala gymnasieskolor ges många elever en utbildning och undervisning som håller hög kvalitet. Eleverna som avslutar sin utbildning vid Stockholms kommuns gymnasieskolor har i genomsnitt högre betyg än eleverna i riket. Andelen elever som når grundläggande behörighet till högskolan är också högre. Däremot är det en lägre andel elever som fullföljer utbildningen med slutbetyg inom fyra år. Trots att resultaten i vissa avseenden är högre än genomsnittligt kan Skolinspektionen även konstatera att kommunens gymnasieskolor sammantaget kan komma längre när det gäller arbetet med elevernas studieresultat. Skolinspektionen konstaterar att Stockholm på kommunövergripande nivå har fungerande system för kvalitetsutveckling där planering, uppföljning och utvärdering av utbildningen i gymnasieskolan sker. Såväl kunskapsresultat som resultat avseende trygghet och studiero, liksom elevers inflytande redovisas i skolornas kvalitetsredovisningar liksom på övergripande nivå i verksamhetsrapport och tertiärrapporter.

Vuxenutbildning och svenska för invandrare (SFI)

Under 2012 infördes flera reformer inom den kommunala vuxenutbildningen. Nya ämnes- och kursplaner, ny betygsskala och examensordning har lett till ett ökat behov av vägledning och information.

Under läsåret 2011/2012 fullföljde 82 procent sina studier inom den grundläggande vuxenutbildningen. Av de studerande har 79 procent uppnått godkänd nivå,

vilket är en ökning med 12 procentenheter jämfört med föregående år. En satsning på matematik har inneburit att andelen godkända betyg ökat med 11 procentenheter till 75 procent.

Inom den gymnasiala vuxenutbildningen fullföljde 84 procent sina studier och 83 procent av de studerande har uppnått godkänd nivå, en ökning med tre procentenheter jämfört med föregående år.

Resultaten för de studerande inom SFI som fullföljer sina studier är goda. Antalet studerande som fullföljer studierna och andelen som klarar kursmålen ökar. Under 2012 var det 90 procent som tog betyg efter slutförd kurs.

Språkstöd för nyanlända har implementerats som en del inom SFI. Under året har 157 personer gått introduktionsutbildningen och 125 personer varit ute på praktik.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel förskollärare av antal anställda.	41 %	41 %	Helt uppfyllt	Oförändrat utfall jämfört med föregående år. Åtta nämnder har dock en lägre andel jämfört med föregående år.
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende trygg och säker miljö	79 %	76 %	Delvis uppfyllt	En procentenhet lägre än föregående år. Åtta nämnder har lägre andel nöjda jämfört med föregående år.
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	78 %	75 %	Delvis uppfyllt	Två procentenheter lägre än föregående år. Tolv nämnder har lägre andel nöjda jämfört med föregående år.
Antal barn per avdelning	16	15,2	Helt uppfyllt	Ny indikator för 2012
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st.	0 st.	Helt uppfyllt	Samtliga nämnder klarade barnomsorgsgarantin.
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,8	4,9	Delvis uppfyllt	Samma utfall som år 2011.
Personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,5	3,5	Helt uppfyllt	Samma utfall som år 2011.
Andel behöriga lärare i grundskolan	Öka	84 %	Helt uppfyllt	Utfallet är en procentenhet högre än föregående år.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel elever i skolundersökningen i årskurs 8 som är nöjda med ”Jag känner mig trygg i skolan”	Öka	83 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är två procentenheter lägre än föregående år.
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	Öka	75 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är två procentenheter lägre än föregående år.
Andel elever som har klarat samtliga delprov i matematik på de nationella proven i årskurs 3	78 % *	76 %	Delvis uppfyllt	Mäts första gången 2012.
Andel elever som har klarat samtliga delprov i svenska på de nationella proven i årskurs 3	81 % *	76 %	Delvis uppfyllt	Mäts första gången 2012.
Andel elever som läser med flyt i årskurs 3	Öka	74 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är en procentenhet lägre än föregående år.
Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i årskurs 6	82 % *	80 %	Delvis uppfyllt	Mäts första gången 2012.
Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i årskurs 9	Öka	85 %	Helt uppfyllt	Utfallet är en procentenhet högre än föregående år.
Andel elever som är behöriga till nationella program	Öka	86 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är två procentenheter lägre än föregående år.
Ogiltig frånvaro i grundskolan	Minska	2,2 %	Helt uppfyllt	Utfallet är 0,3 procentenheter lägre än föregående år.
Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	Öka	85 %	Helt uppfyllt	Utfallet är två procentenheter högre än föregående år.
Andel elever med grundläggande behörighet till högskola och universitet	Öka	89 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är detsamma som föregående år.
Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i gymnasiet	Öka			Utfall kan inte ges på grund av oklarheter i underlagen.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut (exkl. IV-programmet)	Öka	68 %	Helt uppfyllt	Utfallet är två procentenheter högre än föregående år.
Andel gymnasieelever som fullföljt utbildningen inom fyra år	Öka	84 %	Helt uppfyllt	Utfallet är tre procentenheter högre än föregående år.
Andel gymnasieelever som har arbetsro på lektionen	Öka	49 %	Delvis uppfyllt	Utfallet har sjunkit med en procentenhet sedan föregående år.
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende möjligheten att känna sig trygg i skolan	Öka	90 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är detsamma som föregående år.
Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	Minska	6 %	Helt uppfyllt	Frånvaron har sjunkit med 1,5 procentenheter.
Andel godkända sfi elever efter ett år	Öka	41 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är fem procentenheter lägre än föregående år.
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning som under läsåret fullföljt kurs	Öka	82 %	Helt uppfyllt	Utfallet är fyra procentenheter högre än föregående år.
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning som under läsåret fullföljt kurs	Öka	84 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är detsamma som föregående år.

* Utbildningsnämndens årsmål.

Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg

Omsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och respekt för den enskildes önskemål. Verksamheten ska fokusera på en god kvalitet. Den enskildes rätt till information, inflytande och delaktighet är ständigt i fokus.

Verksamhetsmålet uppfylls helt eftersom målen inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg uppfylls. Resultatet i årets brukarundersökning innebär dock att målet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning inte når upp till kommunfullmäktiges mål

Äldreomsorg

Kvalitetsarbete

Nöjdheten med hemtjänsten har ökat inom de flesta områden. Möjligheterna att påverka hur och när insatserna utförs har dock minskat. Stockholms värden är ändå höga i jämförelse med landet i övrigt. Flertalet stadsdelsnämnder har under året startat demensteam inom hemtjänsten och haft möjlighet att söka startbidrag för detta. På servicehusen har en rad olika aktiviteter genomförts för att öka den sociala samvaron för de boende. Årets högtider har firats gemensamt och projekt inom specifika intresseområden, som till exempel konst, har genomförts i samarbete med externa parter.

Även nöjdheten med vård- och omsorgsboenden har ökat sedan 2011. De åtgärder som genomförts under senare år för att öka nöjdheten med aktiviteter och utevistelser har gett resultat i brukarundersökningen för vård- och omsorgsboende. Fler boende tycker att maten smakar bra, och att valfriheten ökat när det gäller antal maträtter och det finns frukostbuffé på ett antal boenden. Kostrådsmöten med de boende har fortsatt under året. För att öka samsynen på verksamheten har team startats med representanter från olika delar av verksamheten. Dessa team arbetar övergripande med äldreomsorgens verksamhet.

Brukarundersökningar

Stadsövergripande brukarundersökningar har genomförts sedan 2008. Brukarundersökning inom dagverksamhet genomfördes dock för första gången 2010 och visade då att 89 procent av brukarna var nöjda med verksamheten. Nöjdheten steg 2011 till 95 procent, vilket är oförändrat 2012. Samtliga stadsdelsnämnder klarar kommunfullmäktiges mål.

Under 2010 och 2011 var 78 procent av de boende på vård- och omsorgsboende nöjda med sitt boende. För 2012 har en avsevärd förbättring skett då 84 procent av de boende varit nöjda, vilket överensstämmer med kommunfullmäktiges mål. Sex av stadsdelsnämnderna uppnår fullmäktiges mål på 84 procent nöjda. Upplevelsen av trygghet har ökat med fyra procentenheter liksom nöjdheten med maten och

måltidssituationen. Resultaten för båda dessa indikatorer uppfyller kommunfullmäktiges mål.

Nöjdheten med hemtjänst minskade från 77 procent 2010 till 67 procent 2011. För 2012 har nöjdheten ökat kraftigt till 84 procent, vilket innebär att kommunfullmäktiges mål uppnås totalt och samtliga nämnder har förbättrats sina resultat i jämförelse med 2011. Upplevelsen av trygghet har förbättrats med sex procentenheter i jämförelse med 2011. Dock har upplevelsen av att kunna påverka hur hjälpen utförs försämrats med två procentenheter.

Utbildningsinsatser under året

Kommunfullmäktige har även under 2012 prioriterat kompetensutveckling för stadens anställda inom äldreomsorgen. Då det är många som har arbetat länge inom stadens äldreomsorg och har hög, men inte formell kompetens, kommer möjlighet till validering att erbjudas tillsammans med möjlighet att läsa enstaka ämnen för att nå upp till den grundläggande utbildningsnivån. Det är 253 personer som har genomgått grundutbildning till undersköterska. Det har också funnits möjlighet att validera tidigare genomgångna utbildningar upp till undersköterska. Totalt har 52 personer deltagit i grundläggande utbildning i svenska som andraspråk på KomVux.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andelen nöjda omsorgstagare - Boende	84 %	84 %	Helt uppfyllt	Sex nämnder av fjorton klarar målet.
Andelen nöjda omsorgstagare - Biståndsbedömd dagverksamhet	84 %	95 %	Helt uppfyllt	Samtliga nämnder klarar KF's mål
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - Hemtjänst	84 %	86 %	Helt uppfyllt	Tio nämnder av fjorton klarar målet.
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - Boende	89 %	89 %	Helt uppfyllt	Tio nämnder av fjorton klarar målet.
Maten smakar bra – Hemtjänst	75 %	78 %	Helt uppfyllt	Tio nämnder av fjorton klarar målet.
Maten smakar bra – Boende	75 %	75 %	Helt uppfyllt	Åtta nämnder av fjorton klarar målet.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Upplevelsen av maten och måltidssituationen - Boende	75 %	75 %	Helt uppfyllt	Åtta nämnder av fjorton klarar målet.
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs – Hemtjänst	74 %	75 %	Helt uppfyllt	Elva nämnder av fjorton klarar målet.
Andelen nöjda omsorgstagare - Hemtjänst	84 %	84 %	Helt uppfyllt	Nio nämnder av fjorton klarar målet.
Andel omsorgspersonal med grundutbildning	-	83 %	-	Obligatorisk nämndindikator

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Målet för verksamhetsområdet har delvis uppfyllts under året. Bedömningen baseras på att brukarundersökningarna delvis når upp till kommunfullmäktiges fastställda mål.

Det finns sju indikatorer inom verksamhetsområdet. Sex av dem mäts genom brukarundersökningen som utförs årligen. Kommunfullmäktiges årsmål för dessa indikatorer bedöms uppfyllas helt för två och delvis för fyra. Den indikator som prognostiseras att inte uppfyllas är antal nytillkomna omsorgslägenheter.

Nämndernas arbete under året har präglats av en tydlig brukarfokus. Brukarundersökningar är fortsatt viktiga verktyg i förbättringsarbetet. Undersökningarna för verksamhetsområdet har överlag visat att brukarna är nöjda med kvalitén på stadens service. Nämnderna har under året utrett de områden som försämrats och vidtagit aktiviteter för att förbättra resultaten och nå uppsatta mål. Kundnöjdheten inom daglig verksamhet och korttidsboende har förbättrats. Brukarnas upplevelse av trygghet samt nöjdheten med LSS boende har försämrats något. Resultaten visar att det finns förbättringsmöjligheter och att nämndernas arbete inte hunnit förbättra uppfattningen bland brukarna.

Flera nämnder har påbörjat arbetet med "Vad gör vi med resultaten?" Arbetet syftar till att utveckla redovisningen och användandet av resultat från brukarundersökningar, hitta former för hur man kan arbeta med förbättringsåtgärder och sprida goda exempel. Målet är att stadens verksamheter använder resultatet från undersökningarna på ett strukturerat sätt i sitt utvecklingsarbete.

Nämnderna har under året påbörjat arbetet med implementeringen av det nya programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. De flesta nämnderna har tagit fram tre aktiviteter som stöder måluppfyllelse. Kontoret bedömer

att samtliga nämnder och bolag kommer från och med nästa år ha aktiviteter som stöder måluppfyllelse.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel personer som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal.	Öka	82 %	Helt uppfyllt	Indikatorn har mätts för första gången. Förslag till mål för 2013 är öka.
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning.	Öka	67 %	Helt uppfyllt	Indikatorn har mätts för första gången. Förslag till mål för 2013 är öka.
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100	25	Ej uppfyllt	Nämnderna har inte vidtagit åtgärder för att nå KF:s årsmål.
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	85 %	Delvis uppfyllt	Nämnderna har under året utrett de områden som försämrats och vidtagit aktiviteter för att förbättra resultaten. Aktiviteterna har dock inte hunnit påverka brukarnas upplevelse och därmed nå KF:s årsmål.
Nöjda brukare - daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	83 %	Delvis uppfyllt	Nämnderna har under året utrett de områden som försämrats och vidtagit aktiviteter för att förbättra resultaten. Aktiviteterna har dock inte hunnit påverka brukarnas upplevelse och därmed nå KF:s årsmål.
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	85 %	Delvis uppfyllt	Nämnderna har under året utrett de områden som försämrats och vidtagit aktiviteter för att förbättra resultaten. Aktiviteterna har dock inte hunnit påverka brukarnas upplevelse och därmed nå KF:s årsmål.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	81 %	Delvis uppfyllt	Nämnderna har under året utrett de områden som försämrats och vidtagit aktiviteter för att förbättra resultaten. Aktiviteterna har dock inte hunnit påverka brukarnas upplevelse och därmed nå KF:s årsmål.

Individ och familjeomsorg

Arbeta efter metoder som ges stöd i forskning

Inom individ- och familjeomsorgen läggs fortsatt stor vikt vid evidens- och kunskapsbaserade metoder och behandlingsmodeller som har stöd i forskning. Utrednings- och dokumentationsprogrammet BBIC (Barnets behov i centrum) används av samtliga stadsdelsnämnder. Under år 2012 ansökte och erhöll elva stadsdelsnämnder BBIC-licenser. Detta innebär att samtliga stadsdelsnämnder nu har licens. Utrednings- och bedömningsmetoderna ASI (Addiction Severity Index) inom missbruks- och beroendevården och DUR inom socialpsykiatri används också rutinmässigt inom verksamheterna.

Utbildning till föräldrar

Totalt har 114 762 föräldrar med barn i åldrarna 3-12 år fått inbjudan till att kostnadsfritt delta i föräldragrupper. Omkring 5 000 föräldrar anmälde intresse och cirka 1 200 erbjöds plats på en ABC – föräldragrupp under hösten.

Fokus på förebyggande och tidiga insatser

Nämnderna fokuserar på förebyggande och tidiga insatser och ser alltid över möjlighet att erbjuda insatser inom öppenvården eller öppenvård i kombination med andra insatser. Mycket av arbetet bygger på samverkan mellan socialtjänsten och de kommunala förskolorna samt grund- och gymnasieskolorna. Det är även viktigt att samarbeta med polismyndigheter och frivilligorganisationer, exempelvis genom arbetet med sociala insatsgrupper som syftar till att hjälpa individer som riskerar att hamna i en kriminell livsstil och att hjälpa unga att hoppa av från ett kriminellt nätverk.

Beslutade insatser ger resultat

Kommunfullmäktiges ambition var att öka andelen av barn och ungdomar med insatser inom socialtjänster som inte ska vara återaktualiserade inom 12 månader efter avslutad insats till 79 procent. Målsättningen är hög med hänsyn till de ibland mycket allvarliga och komplexa vårdbehov som en del barn och ungdomar har.

Målet ställer dessutom höga krav på att utredningarna är av god kvalitet och väl underbyggda. Under 2012 var 83,7 procent inte åter inom 12 månader efter avslutad insats, vilket visar att en stor del av de insatser som beslutas om och genomförs leder till goda resultat. Resultatet varierar mellan nämnderna, men i till exempel Kungsholmen är det 95 procent som inte är återaktualiserade.

Kommunfullmäktiges mål när det gäller andelen vuxna som återaktualiseras inom 12 månader efter avslutad insats är över 63 procent och den faktiska andelen som återaktualiserades var just 76,4 procent. För vuxna som för barn är flertalet insatser frivilliga och bygger på samförstånd. En vuxen person kan i större utsträckning än barnen välja att avsluta en insats även om behovet kvarstår och därmed är sannolikheten större att personen återaktualiseras. Andelen är dock betydligt högre än år 2011 då utfallet var 63 procent.

Satsning på att minska användandet av narkotika

Stockholmsenkäten är en totalundersökning om ungdomars normbrott och avvikande beteende som utförs av Preventionscentrum Stockholm vartannat år. Senaste mätningen 2010 visade på en ökning av narkotikaanvändandet i staden. Narkotikaanvändningen har dock gått ner vid 2012 års mätning. Preventionsenheterna i staden fortsätter sitt drogförebyggande arbete exempelvis genom informationskvällar om narkotika för föräldrar.

Hemlösa

Det bedrivs många projekt för att fortsatt minska hemlösheten. Projektet Bostad först, där personer erbjuds en permanent boendelösning tillsammans med kvalificerat stöd, som startade under hösten 2010 utökades 2012 från 15 till 30 platser. Trenden att antalet hemlösa minskar fortsätter. Räkningen 2012 var 2 866 stycken, vilket är en minskning från 2010 då antalet var 2 982. Under 2012 har staden i samarbete med ideella organisationer medverkat till att öppna nattverksamheten Vinternatt med 44 platser som riktar sig till utländska hemlösa. Målet är att halvera antalet akut hemlösa, det vill säga de som bor på akutboende/härbärge eller är uteliggare under tiden 2008–2013.

Under året har 372 försöks- och träningslägenheter förmedlats av Stockholms Stads Bostadsförmedling AB. Staden har under årets alla nätter utom en kunnat leva upp till tak-över-huvudet-garantin.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel av inkommande anmälningar inom BoU där det inleds en utredning (IoF)	Öka*	45,7 %	Helt uppfyllt	Mäts för första gången. Åtta av stadsdelsnämnderna har uppnått sina mål för indikatorn.
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	Öka	83,7 %	Helt uppfyllt	Utfall år 2011 var 79 %
Andel mål för den enskilde, med insatser inom socialpsykiatri, som i snitt uppnås (IoF)	Öka*	94 %	Helt uppfyllt	Mäts för första gången. Samtliga nämnder som satt mål för indikatorn uppnår målet.
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som på det hela taget är nöjda med sin insats (IoF)	82 %	85 %	Helt uppfyllt	Utfall år 2011 var 82 %
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som upplever att de fått en förbättrad livssituation enligt DUR uppföljningen (dokumentation, utvärdering och resultat) (IoF)	Öka	75 %	Helt uppfyllt	Utfall år 2011 var 58 %
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes (IoF)	76 %	80 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 76 %
Andel barn och ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak (IoF)	Öka	81 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 77 %
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol (IoF)	Öka	47 %	Helt uppfyllt	Mål var 43 %

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel ungdomar som i stockholmssenkäten uppger att de inte använder narkotika (IoF)	Öka	90 %	Helt uppfyllt	Målet var 90%
Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (IoF)	Öka	76,4%	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 72 %
Antal familjer med barn som saknar stadigvarande bostad (IoF)	Minska*	166	Helt uppfyllt	Mäts för första gången. För de nämnder som fastställt mål uppgår dessa till 133 stycken. SLK bedömer att antalet har minskat.
Antal nytillkomna försöks- och träningslägenheter	Öka*	327	Helt uppfyllt	Mäts för första gången. Målet för nämnderna var 263 stycken.
Antalet försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i stadsdelsnämnden	Öka*	20 %	Helt uppfyllt	Mäts för första gången. Totalt har 606 försökslägenheter förmedlats och 124 övergått till eget kontrakt. Endast en nämnd av de som fastställt mål under året uppnår inte fastställt nämndmål.
Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostad Stockholm (IoF)	310	372	Helt uppfyllt	
Tak-över-huvudet-garantin (IoF)	100 %	100 %	Helt uppfyllt	

* Stadsledningskontorets årsmål.

Stockholm stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

Stockholms stad är en av landets största arbetsgivare. Hur väl staden lyckas uppfylla verksamhetens mål och ge stockholmarna en god service är i hög grad beroende av kompetens och engagemang hos medarbetare och chefer. Det är därför mycket viktigt att staden är, och fortsätter vara, en arbetsgivare som erbjuder spännande och utmanande arbeten. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Engagerade medarbetare

Stadens medarbetarenkät visar att medarbetarna i hög grad är engagerade och motiverade och upplever att de gör ett meningsfullt arbete. Medarbetarnas motivation och de förutsättningar som leder till engagemang är viktiga för att skapa attraktiva arbetsplatser och tjänster av hög kvalitet för stockholmarna. I årets medarbetarenkät ingår ett index, aktivt medskapandeindex (AMI). Av de frågor som bildar AMI-index är det uppfattningen att arbetet känns meningsfullt som får högst betyg både i stadens förvaltningar och på bolagen. Resultatet för aktivt medskapandeindex är 79, vilket är ett gott resultat jämfört med andra kommuner.

Goda arbetsplatser

Den positiva trenden av sjunkande sjukfrånvaro har under 2012 avstannat och sjukfrånvaron var vid årsskiftet till 5,3 procent av den avtalade arbetstiden. Kommunfullmäktiges mål om en sjukfrånvaro på 4,5 procent uppnåddes delvis. Stadens nämnder och bolag har fortsatt att aktivt arbeta för arbetsplatser där medarbetarna trivs och är engagerade i verksamhetens utveckling.

Arbetet med sjukfrånvaron har fokuserat på stöd till enheter med hög frånvaro, regelbundna uppföljningsmöten med försäkringskassan och företagshälsovården, fokus på tidiga insatser, uppföljning av upprepad korttidsfrånvaro och strategier för medarbetarnas delaktighet i ett kontinuerligt förbättringsarbete. Mål och uppföljning av kort respektive lång sjukfrånvaro på såväl förvaltnings- som enhetsnivå medför att insatser kan riktas rätt.

Inom ESF-projektet *Verksamhet och hälsa* har medarbetare och chefer i stadsdelsnämnderna Farsta, Skarpnäck, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista samt Upplands Väsby kommun prövat och vidareutvecklat arbetsmetodik och former för målstyrning på grupp- och individnivå. Projektets mål har varit att öka kvaliteten för brukarna, förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron genom att utveckla medarbetarnas förutsättningar för inflytande och ansvarstagande. Projektet avslutades den 31 december 2012 och utvärderingen visar på goda resultat, som minskad sjukfrånvaro på enhetsnivå, ökat samarbete, integrerat värdegrundarbete, att chefer blir mer delaktiga i det dagliga arbetet och att medarbetarskapet stärks genom att medarbetarna fått större förståelse för uppdraget.

Ledarutveckling

Stadens cirka 1 600 chefer ansvarar varje dag tillsammans med sina medarbetare för att verksamheten fungerar. För att möta stockholmarnas förväntningar är ett gott ledarskap och engagerade och kunniga medarbetare av avgörande betydelse. Stadens ledarutvecklingsinsatser tar utgångspunkt i visionen om ett Stockholm i världsklass och syftar till att utveckla kvalitet och effektivitet i stadens verksamheter. I nämnder och bolag ges återkommande utbildningar i exempelvis arbetsmiljö, rekrytering och stadens rehabiliteringsprocess.

Under våren 2012 deltog 1000 chefer i stadens ledardag, I ständig förändring i ett växande Stockholm, där stadens chefer fick en bild av framtiden och blev stärkta inför kommande uppdrag och utmaningar. Seminarier, Chefskörkort för nyanställda och traineeprogram för nytexaminerade akademiker, har genomförts. Trainee-programmet för nytexaminerade akademiker har som syfte att ge medborgarna en service av hög kvalitet och att främja rekrytering samt förändrings- och utvecklingsarbete. Det ska också underlätta generationsväxlingen och bidra till att marknadsföra Stockholms stad. I äldreomsorgen har ledarutvecklingsprogram och traineeprogram genomförts.

Kompetensförsörjning

För att nå visionen om ett Stockholm i världsklass är ett av stadens viktigaste uppdrag att säkra kvaliteten i verksamheterna. Kompetensutvecklingen är prioriterad i samtliga nämnder, som också ansvarar för att definiera behoven av kompetens till verksamheterna och för att ta fram strategier för ett sådant arbete.

Medarbetarna är en avgörande resurs, och för att staden ska uppfylla målet att erbjuda spännande och utmanande arbeten är det väsentligt att staden kan attrahera chefer och medarbetare med rätt kompetens och engagemang. För att säkerställa kompetensen och öka andelen förskollärare har staden inom förskolan vidareutbildat barnskötare till förskollärare. Inom äldreomsorgen har vård- och omsorgspersonal erbjudits grundutbildning.

Staden som arbetsgivare

Stockholm ska som arbetsgivare vara modern och ansvarstagande. En konsekvens av detta är att tillsvidareanställda medarbetare som idag har en ofrivillig deltidsanställning ska erbjudas arbete på heltid. Heltid ska vara normen vid nyanställningar. Under året har en inventering av intresset för ökad tjänstgöringsgrad gjorts och nämnder och styrelser arbetar aktivt för att erbjuda medarbetare heltid, vilket också har resulterat i en minskning av antalet deltidsanställda.

Vid utgången av året hade stadens nämnder och styrelser 38 927 anställda. Antalet anställda i nämnderna har minskat med 204 personer jämfört med årets början. I förskoleverksamheten har antalet anställda ökat, medan antalet anställda minskat

inom äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning, huvudsakligen på grund av att verksamheter har gått över till privata utförare.

Omställning på grund av arbetsbrist har tidigare skett genom stadens kollektivavtal för övertalighet. Avtalet har under året ersatts av nya tillämpningsanvisningar som följer lag och centrala kollektivavtal. Antalet övertaliga har minskat under 2012 dels beroende på implementering av den nya hanteringsordningen, dels på grund av att nämnderna lyckats med sitt interna arbete med att lösa övertaligheten. Antalet omplaceringsutredningar med anledning av personliga skäl och sjukdom har under 2012 varit i stort sett oförändrat i jämförelse med 2011. Nämnderna har fortsatt att arbeta aktivt med rehabilitering och fler medarbetare har valt ”karriär-växling” som ett alternativ i stadens rehabiliteringsprocess.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	75 %	31,2 %	Delvis uppfyllt	Majoriteten av nämnderna har nått sina nämndmål. Processen att matcha verksamhetens behov och medarbetarnas kompetens kräver i vissa fall stora ändringar i schema och bemanning. Arbetet kommer att intensifieras under 2013.
Aktivt medskapandeindex	79*	79	Helt uppfyllt	Målvärdet är satt utifrån ett genomsnitt i landets kommuner.
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete	80 %	91 %	Helt uppfyllt	
Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	80 %	69 %	Delvis uppfyllt	
Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)	4,5 %	5,3 %	Delvis uppfyllt	

* Stadsledningskontorets årsmål.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Budgeten ska vara i balans

Stadens ekonomi vilar på en mycket stabil och trygg grund. Stadens styrsystem underlättar budgethållning och det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit ska räcka till. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas främst på bokslutets positiva resultat enligt balanskravet och att en majoritet av stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning uppfylls.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Stadens resultat enligt balanskravet om 2 317,7 mnkr visar att målet om en budget i balans är uppfyllt. De avsättningar som gjorts i tidigare års bokslut innebär att staden står rustat inför de stora infrastruktursatsningarna som väntar. Totalt har nu cirka 7,9 mdkr avsatts för bidrag till infrastrukturella kostnader.

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 346,9 mnkr vilket understiger nivån för 2011 då överskottet var 393,7 mnkr. Samtidigt har stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning totalt ökat med 3,2 procent jämfört med 2011. Det målmedvetna arbete som stadens nämnder har bedrivit under 2012 har skapat förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2013.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 99 %
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 99 %
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	- 0,3 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var +1,8 %
Stadens ekonomiska resultat (mnkr)	0,1 mnkr	2 317,7 mnkr	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 678,7 mnkr
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader	7,0 %	6,9 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 6,5 %. Målet är att det inte ska överstiga 7 %.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter	100 %	97,8 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 51,7 %. Målet är att det inte ska överstiga 100 %.
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden	34 %	34,7 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 34,1 %. Det långsiktiga målet är 35 %.

Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Den övergripande satsningen under mandatperioden är att frigöra resurser för prioriterade verksamheter. Detta genom bland annat en bättre samordnad styrning och förtydligade former för uppföljning och jämförelser. Ett utökat samarbete mellan olika nämnder leder till ökad effektivitet och kvalitet samtidigt som det minskar sårbarheten. Samtlig personal med yrken i offentligt finansierad verksamhet ska genom sitt engagemang skapa nytta för medborgarna och därmed förverkliga visionen om ett Stockholm i världsklass. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året. Bedömningen grundas bland annat på att indikatorn *Administrationens andel av de totala kostnaderna* är anses vara uppfylld. Under 2012 är den 6,8 procent, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med föregående år.

Ständig förbättring i verksamheten

Under året har stadens nämnder fortsatt arbetet med Lean och resultatbaserad styrning inom sina verksamheter. Detta ska leda till ökad kvalitet, ökad effektivitet och ökad arbetsglädje. Arbetet med att effektivisera och samordna funktioner som finns hos många av stadens nämnder pågår. Trafik- och renhållningsnämnden har genom sitt Lean arbete satt kundnyttan i centrum, fått tydligare och förenklade arbetsprocesser och styrt resurserna till nämndens kärnuppdrag. Förutom utveckling av redan befintliga stadsövergripande funktioner hos servicenämnden har nya funktioner inrättats under året. Som exempel kan nämnas administration av EU-projekt och kontrakts- och hyresadministration.

Kontaktcenter förenklar stockholmarnas vardag

Kontaktcenter Stockholm, som är stadens kammungemensamma informationscenter, svarar på stockholmarnas, företags och andra intressenters frågor via telefon, e-post och brev. Utvecklingen av Kontaktcenter Stockholm har fortsatt under året och har utvidgats med nya tjänster, bland annat inom utbildningsområdet. Öppettiderna inom Äldre direkt har utökats. Målsättningen för kontaktcenter har under året varit att minst 80 procent av inkommande ärenden ska lösas vid första kontakten och den genomsnittliga lösningsgraden för året var 88 procent. Andelen nöjda medborgare gällande kontaktcenters service, bemötande och effektivitet var 83 procent under 2012, målsättningen var 90 procent. Under året hanterade kontaktcenter cirka 351 000 ärenden via telefon, e-post och brev. Det är en ökning med

28 000 ärenden jämfört med 2011. Därutöver har kontaktcenter i tekniska nämndhuset haft ca 2 970 besök i kundmottagningen.

E-tjänster

Staden satsar på framtagande av nya e-tjänster som ett led i att göra medborgarnas vardag enklare. Under året har ett antal nya e-tjänster lanserats:

- Hantera din sophämtning (som en följd av viktbaserad avfallstaxa)
- Ansöka om kulturstöd och kulturstipendier
- Anmälan till föräldrautbildningen Komet
- Anmälan till kulturskolan
- Ansökan om stöd och service enligt SoL och LSS
- Ta del av inspektionsresultaten från samtliga livsmedelsverksamheter i staden, t.ex. restauranger och butiker.

Upphandling av administrativt it-stöd

Kommunstyrelsen har under 2012 slutfört första fasen av SIKT-projektet och meddelat tilldelningsbeslut i upphandling av systemdrift, systemförvaltning och Service Desk. Under 2013 och framåt påbörjas överföring till ny leverans för stadens centrala verksamhetssystem.

I april 2012 beslutade kommunfullmäktige att en centralupphandling ska genomföras avseende ett koncerngemensamt ekonomisystem.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	minska	6,8 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 7,1 %.
Andel invånare som anser att stadens verksamheter har en god service	Öka	46 %	Helt uppfyllt	Utfall 2011 var 40 %.
Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter	Öka	48 %	Delvis uppfyllt	Utfall 2011 var 49 %.
Andel personer som anser att stadens webbplats fungerar bra och är användarvänlig	Öka	75 %	Delvis uppfyllt	Utfall 2011 var 75 %.

Omvärldsanalys

Försvagning av det globala konjunkturläget

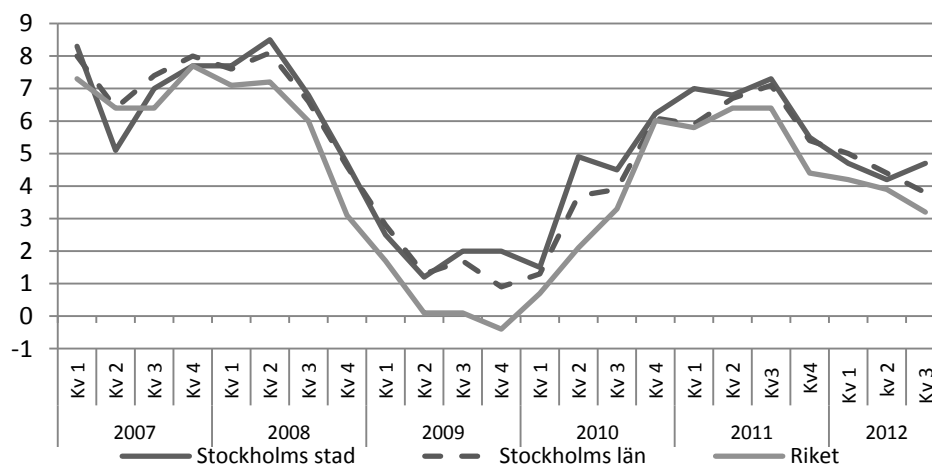
Under 2012 har det skett en försvagning av det globala konjunkturläget. Framför allt har utvecklingen i euroområdet varit svag och fortsätter att präglas av skuld-krisen. Osäkerheten på de finansiella marknaderna har visserligen minskat under hösten tack vare åtaganden från den europeiska centralbanken och EU, men mycket arbete återstår för att åtgärda problemen i euroländerna. På andra håll i världen syns dock förbättringar, bland annat i USA och i Kina.

Sveriges ekonomi trotsade den svaga världskonjunkturen under första halvåret 2012 och tillväxten var relativt god. Under sommaren skedde en dämpning och sedan i september har konjunkturen vänt kraftigt nedåt. På arbetsmarknaden har läget försämrats och antalet varsel har stigit. Den svenska BNP-tillväxten bedöms ha uppgått till 0,9 procent år 2012. Utvecklingen under 2013 bedöms inledas svagt och först i slutet av 2013 påbörjas en återhämtning.

Ekonomi i Stockholm fortsätter att växa, men takten dämpas

Ekonomi i Stockholm fortsätter att växa, men takten dämpas. Under tredje kvartalet 2012 ökade lönesumman med 4,7 procent jämfört med motsvarande kvartal 2011. Det är tydligt att tillväxttakten under 2012 successivt har avtagit, vilket visar på en avmattning i konjunkturen. Utvecklingen i riket och de övriga storstads länen följer samma mönster. Även Handelskammarens konjunkturbarometer för tredje kvartalet 2012 visar att tillväxten i Stockholms ekonomi för närvarande är svagare än normalt.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB, lönesumma =antal arbetade timmar * timlön

Avvaktande arbetsmarknad

Antalet sysselsatta i Stockholms stad växer fortfarande i god takt. I förhållande till befolkningen steg sysselsättningsgraden med 0,7 procentenheter till 73,1 procent mellan fjärde kvartalet 2011 och 2012. Det betyder att sysselsättningsökningen på 13 900 personer översteg befolkningsökningen i åldersgruppen 15-74 år under perioden. Att arbetsmarknaden är på väg att försvagas märks dock tydligt med ett minskat antal lediga platser, färre nystartade företag samt ökade varsel och företagskonkurser. Den relativa arbetslösheten har stigit något, till 6,2 procent av arbetskraften enligt SCB:s arbetskraftsundersökning.

Några av nyckeltalen för Stockholms stad 2012

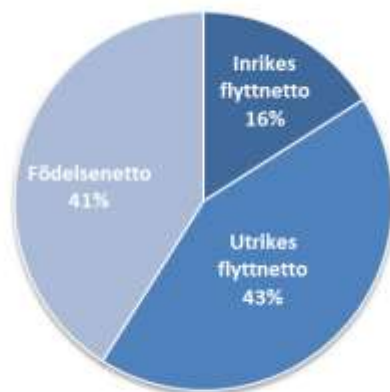
Nyckeltal	2012	2011	Förändring
Sysselsättningsgrad, 15-74 år (4:e kvartalet)	73,1 %	72,4 %	+ 0,7 p.e.
Arbetslöshet (4:e kvartalet)	6,2 %	5,8 %	+ 0,4 p.e.
Nystartade företag	12 172	14 027	-13 %
Konkurser	1 642	1 482	+11 %
Varsel	8 098	5 955	+36 %

Fortsatt stark befolkningsökning

I stadens vision beräknas befolkningen i Stockholms stad uppgå till en miljon år 2030. Nu vet vi att befolkningsökningen har gått snabbare och att staden förväntas att passera miljongränsen redan år 2023. Den snabba befolkningstillväxten bidrar till dynamik och framtidstro, men innebär samtidigt stora utmaningar för staden. Under senare år har halva Sveriges befolkningsökning skett i länet och detta är en utveckling som ser ut att fortsätta. I december 2012 uppgick länets befolkning till 2 127 006 personer (2 091 473 år 2011) och stadens befolkning till 881 235 (864 324 år 2011), vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2011.

Befolkningsökningen i Stockholms stad förklaras av ett fortsatt starkt födelsenetto, (41 procent av ökningen), men framförallt av att ett positivt flyttnetto (59 procent av ökningen). Nästan tre fjärdedelar av flyttnettot beror på nettoinflyttningen från utlandet.

Befolkningsutvecklingen i Stockholms stad 2012, fördelad på delkomponenter

Källa: SCB

Ekonomisk och finansiell analys

Årsredovisningen omfattar kommunkoncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med de kommunala bolagen menas i huvudsak stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag. För en mer utförlig beskrivning av bolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

Om kommunkoncernen

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. Den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för kommunkoncernen Stockholms stad omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela kommunkoncernens ekonomi och åtaganden.

Årets resultat

I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppgår resultatet efter skatter och finansiellt resultat för kommunkoncernen till 4 828,2 mnkr (1 473,6). Det högre årsresultatet

jämfört med föregående år beror främst på ett högre resultat för både staden och koncernen Stockholms Stadshus AB.

Resultat för kommunkoncernen, mnkr

2012	2011	2010	2009	2008
4 828,2	1 473,6	5 118,9	5 689,0	5 855,8

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter finansiellt resultat uppgår till 3 006,4 mnkr (922,7). Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB består, liksom resultaten för de senaste åren, till största delen av realisationsvinster som genererats av bostadsbolagen vid försäljningar av fastighetsbestånd samt fastigheter till bostadsrättsföreningar. Nivån på dessa försäljningar var betydligt högre än under föregående år. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 503,1 mnkr (280,5) och årets resultat uppgår till 2 503,3 mnkr (642,2).

Avskrivningar

Avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 252,0 mnkr under 2012 och uppgår till 3 293,0 mnkr (3 041,0). Ökningen av avskrivningarna beror på att investeringsvolymerna i framförallt bostäder har legat på en hög nivå under de senare åren. Att avskrivningarna inte ökar mer trots de höga investeringsvolymerna beror främst på att investeringarna sker i pågående nyanläggningar som inte börjar skrivas av förrän de är helt färdigställda.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet för kommunkoncernen är negativt och uppgår till -431,3 mnkr (-608,3). Föregående år fanns i det finansiella resultatet en jämförelsestörande post på -312,4 mnkr hänförlig till en sänkt diskonteringsränta för stadens pensionsskuld. Det finansiella resultatet har försämrats under året främst beroende på en ökad låneskuld. Att det finansiella resultatet inte försämrats mer på grund av den ökade låneskulden beror på att räntenivån under året har varit låg.

Kassaflödesanalys

I stort sett har hela kommunkoncernen gemensam hantering av finansiella flöden som administreras av staden. De kommunägda bolagen har antingen en fordran på eller en skuld till staden. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska kommunkoncernens kassaflöden kvittas mot varandra och all extern lånefinansiering och placering ska ske centralt.

Balansräkning

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Det egna kapitalet för kommunkoncernen har ökat med 4 825,2 mnkr och uppgår till

94 706,5mkr (89 881,3). Förändringen av det egna kapitalet är hänförlig till årsresultatet på 4 828,2 mkr, minskat med extern lämnad utdelning på 3,0 mkr. Balansomslutningen uppgår till 140 839,8 mkr (133 461,6). Detta medför en ökning av balansomslutningen på 7 378,2 mkr.

Kommunkoncernens soliditet uppgår till 67,2 procent exklusive pensionsåtaganden (67,3). Motsvarande soliditetsmått för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden är 54,9 procent (54,5). En långsiktigt stabil soliditet är bra för att ge kommunkoncernen en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden. Nedanstående tabell visar soliditeten under perioden 2008-2012.

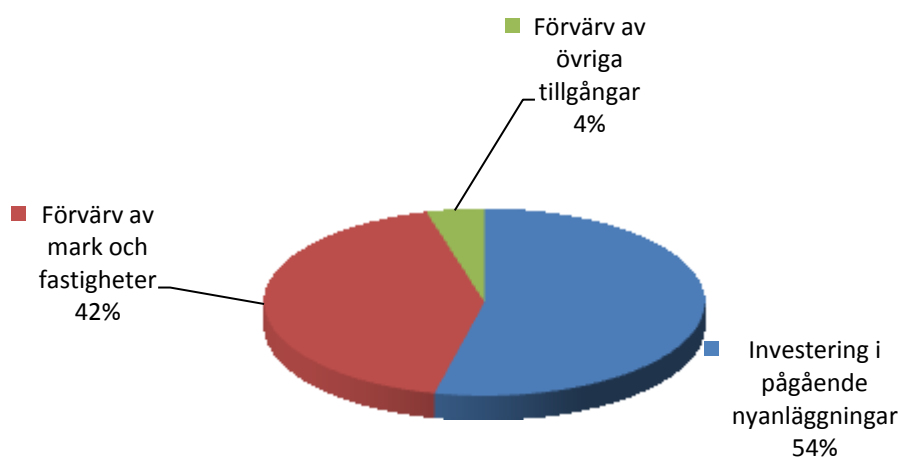
Soliditet för kommunkoncernen (exklusive pensionsåtaganden), procent

2012	2011	2010	2009	2008
67,2	67,3	71,5	69,6	68,5

Investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar ligger på en hög nivå och uppgår 2012 till 14 371,5 mkr (12 498,3). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB ligger på en fortsatt hög nivå och uppgår 2012 till 9 419,2 mkr (8 567,3).

Diagrammet nedan ger en översikt över hur bruttoinvesteringarna för kommunkoncernen har fördelats under 2012. Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Bolagens investeringar

Bostadsbolagen har fortsatt fokus på nyproduktion av bostäder, underhållsinsatser och energieffektiviseringsprojekt. Under 2012 påbörjades bygget av 1 061 lägenheter, vilket på grund av bl. a. uppskjutna, överklagade eller upphävda detaljplaner, är lägre än målsättningen. För att kunna producera fler lägenheter har bolagen under året genomfört vissa förvärv av projektfastigheter. Svenska Bostäder har förvärvat fastigheter i Hammarby Sjöstad. Familjebostäder har förvärvat fastigheterna Pendlaren 1 i Älvsjö och Gyllene Ratten i Fruängen. Stockholmshem har förvärvat fastigheter i bland annat Årstadal och Södermalm.

Stimulans för Stockholm utgör för en betydande del av bolagskoncernens investeringar, närmare 2,2 mdkr. Projekten avser bland annat tidigareläggning av nyproduktionsprojekt, upprustningsåtgärder i ytterstaden samt energieffektiviseringsprojekt.

Under de kommande åren förväntas befolkningsökningen i Stockholm att fortsätta. Detta ställer krav på en stor utbyggnad av grundskolor och förskolor. SISAB har under året arbetat fram ett koncept för byggande av standardiserade förskolor. Idén är att genom nytänkande standardisering minska kostnaderna, korta produktionstiderna samt garantera en energieffektiv och miljövänlig byggnad. SISAB har under året färdigställt Kristinebergsskolan och Stenhagsskolan i Akalla. Nybyggnation av Lugnets skola och Mariehällsskolan pågår.

Färre äldre gör att det i dagsläget finns ett överskott av vård- och omsorgsboendeplatser. Micasa Fastigheter ser löpande över användningen av fastigheterna och arbetar tillsammans med stadens nämnder för att konvertera sådana boenden som inte längre efterfrågas till exempelvis ungdoms- och studentbostäder. Under året har bolaget inrättat 213 studentlägenheter i vakanta äldreboenden. Ombyggnaden av fastigheter till trygghetsboende har fortsatt. Under året har inflyttning skett i Väduren, Skärholmen, Fästmanssoffan och Långbroberg. Upprustningar har kommit igång för trygghetsboenden i Tanto, Tunet och Hammarbyhöjden. Ombyggnaden av Rio seniorboende har påbörjats.

Av Stockholm Vattens investeringar avser 370 mnkr investeringar i ledningsnätet, varav närmare 270 mnkr i exploateringsområden. Övriga större projekt avser investeringar i bolagets vatten- och avloppsverk.

Arbetet med att möjliggöra för minst 90 procent av Stockholms hushåll att ansluta sig till Stokabs nät slutfördes i december 2012, och innebär att fastigheter med ca 393 000 lägenheter i Stockholms innerstad och ytterstad har anslutits. Under 2012 anslöts fastigheter med ca 98 500 lägenheter.

Bolaget S:t Erik Markutveckling har en utökad investeringsvolym 2012 beroende på av kommunfullmäktige beslutade förvärv. Under året har bolaget tillträtt kontorsfastigheten Palmfelt Center i Slakthusområdet, och förvärvat ytterligare en tomträtt i Slakthusområdet. Förvärven medför att staden får ytterligare rådighet över fastigheter i området inför kommande stadsutveckling.

Ombyggnaden av Värtahamnen möjliggör stadsutvecklingen i Valparaiso och södra Värtahamnen inom norra Djurgårdsstaden. Överprövning av upphandlingen av projektdelen pir och kaj har försenat projektet. Byggstart planeras till våren 2013. Arbetet med att utvidga hamnen i Nynäshamn med Stockholm–Norvik fortsätter.

Det största enskilda projektet under året är SGA Fastigheters nybyggnation av Stockholmsarenan, med närmare 0,7 mdkr upparbetat under året. Arenan kommer att färdigställas under år 2013. AB Stockholm Globe Arenas och Tele2 Sverige AB tecknade i juni ett tioårigt partneravtal avseende Stockholmsarenan. I samband med detta fick arenan sitt nya namn, Tele2 Arena. Tele2 Arena, är en del av Vision Söderstaden och en del i den utveckling som planeras kring Globenområdet och i Slakthusområdet.

Bolagens totala investeringsvolym är drygt 0,9 mdkr lägre än budgeterat. Det främsta skälet till avvikelsen från budget är tidsförskjutningar i projektet Tele2 Arena. Därutöver redovisas förskjutningar i nyproduktionsprojekt hos bostadsbolagen och i Stockholm Hamnars projekt Stockholm-Norvik samt Värtapiren.

Finansiell verksamhet

Kommunkoncernens lånebehov tillgodoses genom en central upplåning. Därigenom minimeras räntekostnaderna för skulden.

Kommunkoncernen Stockholms stad hade den 31 december 2012 en nettoskuldportfölj på 13 452,6 mnkr (10 518,5). Den externa nettoskulden har under året ökat med 2 934,1 mnkr. Ökningen i skuldportföljen beror främst på en fortsatt hög investeringsnivå i kommunkoncernen. Investeringarna består främst av satsningar på att bygga fler bostäder samt infrastruktur i syfte att förbättra framkomligheten i staden. Investeringsutgifterna för byggnationen av Tele 2 Arena har varit stora under året.

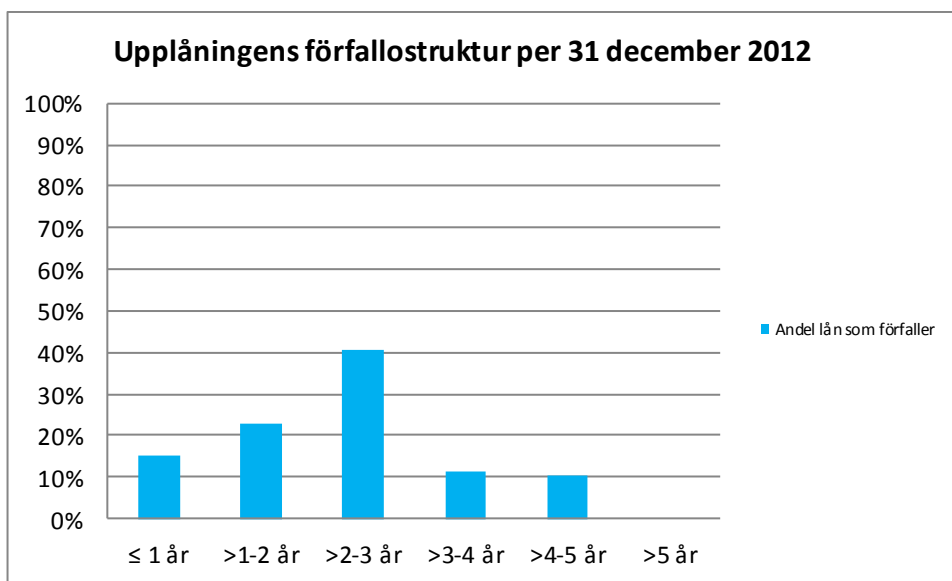
Kommunkoncernens upplåning

Kommunkoncernen har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla kommunkoncernens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's som ger kommunkoncernen Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen uppdateras årligen och bekräftades den 21 de-

cember 2012. För investerarna innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Stockholms stad. Detta möjliggör att kommunkoncernen erhåller fortsatt förmånliga lånevillkor.

Genom att låna på ett strukturerat och konsekvent sätt minimeras kostnaderna. Detta innebär även att kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar ska vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Den genomsnittliga upplåningsräntan för kommunkoncernens externa skuldportfölj var 2,7 procent under perioden januari till december. Målet för den genomsnittliga räntebindningstiden har uppdaterats under 2012 till 2,5 år med ett tillåtet avvikelseintervall. Kommunkoncernen har under tidigare år amorterat ner skulden till en låg nivå som ett resultat av försäljningar. Skulden har därefter successivt börjat öka i takt med kommunkoncernens investeringsbehov. Den 31 december 2012 var den genomsnittliga räntebindningstiden för den externa nettoskuldportföljen 2,3 år (1,9). Löptiderna på den externa upplåningen varierar upp till maximalt fem år enligt nedan tabell.

Låneplanering och betalningsberedskap

Grunden för en god låneplanering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de stora förvaltningarna i kommunkoncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att kunna se till att upplåning och placering sker på lämpliga räntenivåer och löptider.

Kommunkoncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att Stockholms stad ger ut certifikat (korta

lån) och obligationer (långa lån). Marknadsprogram och utnyttjad andel per 31 december 2012 anges i följande tabell.

Marknadsprogram	Rambelopp, lokal valuta	Utnyttjat, lokal valuta	Utnyttjat, SEK *
Kommuncertifikat, KC, miljoner SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper, ECP, miljoner USD	1 500	200	1 303
Medium term note, MTN, miljoner SEK	10 000	4 900	4 900
Euro medium term note, EMTN, miljoner EUR	2 000	939	8 056

*Enligt balansdagens valutakurs.

Derivat för valuta- och räntesäkring är kopplade till marknadsprogrammen och uppgår per den 31 december till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 8 057 mnkr.

Kommunkoncernen har extra betalningsberedskap i form av en checkräkningskredit om 3 000 mnkr och ett kreditlöfte i form av ett syndikerat lån med limit 2 500 mnkr.

Finanspolicyn sätter ramarna

Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen samt identifierar de finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad för och hur de ska hanteras. Under 2012 har kommunfullmäktige fattat ett beslut som öppnar för möjligheten att hantera skuldförvaltningen i två portföljer. En kort skuldportfölj ska huvudsakligen hantera interna och externa flöden för kommunkoncernen. En mindre andel av skuldförvaltningen utgörs av en lång skuldportfölj som avser att hantera kommunkoncernens långsiktiga upplåningsbehov.

Risker förenade med stadens finansiella verksamhet hänför sig huvudsakligen till kredit- och marknadsrisk. Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser gentemot kommunkoncernen och mäts på kreditvärde per motpart eller instrument. Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priset leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Ränterisk uttrycks som målduration med ett tillåtet avvikelsetervall och en tillåten ränte- samt kapitalförfallostruktur. Valuta- och räntederivat får användas för att hantera risker i den finansiella verksamheten. Det finns även andra risker såsom likviditetsrisk och operativa risker. Riskerna har löpande följts upp och rapporterats till kommunstyrelsen.

Om staden

Årets resultat

Resultatet för året, efter skatteintäkter och finansiellt resultat, uppgår till 2 617,3 mnkr (1 136,8). Totalt har skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och utjämning ökat med 1 074,8 mnkr. Reavinsterna uppgår till 784,8 mnkr. I likhet med 2011 har premierna för avtalsgruppsjukförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen ej behövt erläggas. Härutöver kommer en återbetalning av premierna för 2007 och 2008 med 507,3 mnkr.

Överskott inom nämndernas verksamhet samt en ej budgeterad aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding bidrar också till resultatet. En utdelning om 670,0 mnkr från Stockholms Stadshus AB enligt § 5:1 i den nya allbolagslagsstiftningen har gjorts. Den budgeterade utdelningen från Stockholm Stadshus AB på 900 mnkr har enligt beslut i kommunfullmäktige i samband med tertial 2 ej tagits ut.

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och periodens avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 3 037,3 mnkr (881,3). Resultatet justerat enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans, visar att staden uppfyller kravet då resultatet är positivt, och uppgår till 2 317,7 mnkr (678,7).

Disposition av 2012 års förändring av eget kapital

Av årets förändring av eget kapital tas 250,0 mnkr i anspråk för framtida it-satsningar i verksamheten inom utbildningsområdet.

Resultat per den 31 december, mnkr

	2012	2011	2010	2009	2008
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat	2 617,3	1 136,8	1 761,9	1 210,5	1 564,8
Resultat förändring eget kapital	3 037,3	881,3	947,7	120,4	493,4
Resultat enligt balanskravet	2 317,7	678,7	342,7	8,7	6,1

Årets förändring av eget kapital

Från och med bokslutet 2013 kommer staden för första gången ha möjlighet att avsätta ett positivt resultat till en resultatutjämningsreserv, som kan förbrukas över en konjunkturcykel. Det nya regelverket möjliggör retroaktiv tillämpning från 2010. För staden, med stora investeringsbehov framöver, är det angeläget att ha ett starkt eget kapital och därmed kunna begränsa en ökad lånefinansiering. Konjunkturen påverkar indirekt den ränta, som används för att beräkna stadens pensions-skuld. Inför nästa år är en sänkning av räntan trolig. En sänkning av diskonterings-räntan med 0,5 procentenheter innebär ökade kostnader för staden med cirka 0,5 miljarder kronor. Hur stor sänkningen blir är i dagsläget inte känt. Beredskap att

inrätta en resultatutjämningsreserv 2013 ger möjlighet att parera effekter av en sänkning samt kostnader för stadens ökande investeringsbehov.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 9 602,3 mnkr (9 562,6), vilket är en ökning med 39,7 mnkr eller 0,4 procent jämfört med föregående år. Intäkterna för taxor och avgifter har ökat bland annat beroende på taxehöjningar av parkerings- och felparkeringsavgifter. Avgälderna har ökat främst beroende på domar i avgäldsregleringsmål till stadens fördel. Statsbidraget för introduktionsersättning för flyktingar har övertagits av arbetsförmedlingen, vilket innebär en minskning av stadens statsbidrag och motsvarande minskning på kostnadssidan. Statsbidrag för personlig assistent övergår från staden till entreprenören, när en verksamhet förs över till entreprenad.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 43 275,8 mnkr (42 372,2), vilket är en ökning med 903,6 mnkr eller 2,1 procent. En befolkningsökning på nästan 17 000 personer har ställt krav på utbyggd service. Den negativa inflationen 2012 (-0,1 procent jämfört med december 2011) medför lägre kostnadsökningar.

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 2 203,6 mnkr (2 183,3), vilket är en ökning med 0,9 procent jämfört med föregående år. Introduktionsersättning för flyktingar har helt upphört 2012 och hanteras numera av arbetsförmedlingen. Kostnaden för kommunalt vårdnadsbidrag uppgår till 25,0 mnkr. Under året har 2053 personer fått ersättning via vårdnadsbidrag, vilket är en ökning med 205 personer jämfört med 2011. Kostnaderna för ersättning för personlig assistans har ökat med 14,0 mnkr. Kostnaden för ekonomiskt bistånd har minskat något i jämfört med föregående år och uppgår till 982,7 mnkr (984,1). I ett tolv månadersperspektiv var antalet biståndshushåll 5,1 procent lägre i december 2012 än 2011. Antalet biståndshushåll uppgick i december till 10 075 och av de vuxna biståndstagarna var 49 procent arbetslösa. Under sista delen av 2012 har antalet hushåll med bistånd ökat.

Entreprenader och köp av verksamhet

Kostnaderna för entreprenader uppgår till 15,4 mdkr (14,8). För verksamhetsområdena infrastruktur och äldreomsorg utförs över 60 procent av verksamheten av externa entreprenörer och för verksamhetsområdena omsorg om funktionshindrade, utbildning grundskolan, och affärsverksamhet är mer än hälften av verksamheten utlagd på externa utförare.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har 2012 ökat med 2,2 procent. Förändringen beror främst på årets lönerrevision och en personalminskning. Premien för avtalsgruppsjukförsäkringen, som ingår i personalkostnaderna, har utgått 2012 liksom 2011 på grund av minskningar av sjukersättningsfall generellt i landet.

I december uppgick antalet helårsarbetare till 38 059 (38 390). Detta är en minskning med 331 helårsarbetare eller 0,9 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Minskningen har främst skett inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt bland personal med anställningar reglerade genom omställningsavtalet, som har fasats ut under 2012 och upphör helt 2013. Personal inom förskoleverksamhet och utbildning har ökat under året till följd av den stora befolkningsökningen. Kostnaderna för sjukfrånvaron har under året ökat med 1,3 procent, det vill säga en mindre ökning än personalkostnadsökningen.

Jämförelsestörande poster

För 2012 uppgår jämförelsestörande intäkter till 1 292,1 mnkr (785,3) och jämförelsestörande kostnader till 182,1 mnkr (152,5). Intäkterna avser en återbetalning av premier för avtalsförsäkringar erlagda 2007 och 2008 med 507,3 mnkr samt realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar och exploateringsfastigheter på 784,8 mnkr. Realisationsförluster vid försäljning av fastigheter och mark uppgår till 17,2 mnkr (5,2). Övriga jämförelsestörande kostnader är förbrukade medel för ytterstadssatsningen 78,8 mnkr, e-tjänstprogrammet, 69,2 mnkr, kompetensfonden, 6,0 mnkr samt IT-satsning 2011 års bokslut 11,0 mnkr. Dessa kostnader finansieras från tidigare års överskott enligt fullmäktigebeslut 2002, 2006, 2010 och 2011.

Avskrivningar

Årets avskrivningar av anläggningstillgångar uppgår till 875,1 mnkr (742,5), en ökning om 132,6 mnkr. Avskrivningar enligt plan uppgår till 806,6 mnkr (718,2), nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar till 25,0 mnkr och utrangeringar till 43,4 mnkr på grund av genomgång av anläggningsregistret, som har lett till korrigeringar. Den kraftiga ökningen av avskrivningarna på 12,3 procent beror på en ökad investeringsvolym de senaste åren.

Skatter, statsbidrag och utjämning

Årets skatteintäkter är beräknade till 34 178,4 mnkr (32 503,0), det vill säga en relativt stor ökning trots den vikande konjunkturen. Generella statsbidrag och utjämning är beräknade till 722,3 mnkr (1 322,9). Stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning har totalt ökat med 3,2 procent att jämföra med en kostnadsökning inklusive avskrivningar på 2,4 procent.

Den ingående regleringsposten har minskat med 441,1 mnkr, bland annat beroende på att 2011 års tillfälliga konjunkturstöd om 187 mnkr utgått samt en neddragning

på grund av den nya gymnasiereformen. Inkomstutjämningsavgiften är högre än 2011 beroende på att skattekraften i Stockholm har ökat i förhållande till riket i övrigt. Stockholms stads avgift till LSS-utjämning har ökat.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 1155,2 mnkr (230,2), varav aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding uppgår till 200,0 mnkr. Stockholms Stadshus AB har enligt den nya allbolagslagen gjort en aktieutdelning på 670,0 mnkr. Denna är riktad till den del av kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning eller tillgodoser bostadsbehovet för personer, som kommunen har ett särskilt ansvar för. Under 2012 har förbrukats 93,7 miljoner till projekt som uppfyller villkoren. Den budgeterade aktieutdelningen från Stockholms Stadshus AB på 900,0 mnkr har enligt beslut av kommunfullmäktige, i samband med tertiärrapport 2, inte tagits ut. År 2011 omfattade det finansiella resultatet en jämförelsestörande kostnad på 312,4 mnkr beroende på en sänkt diskonteringsränta med 0,75 procentenheter för pensionsskulden.

Räntenettet för staden är positivt och uppgår till 397,6 mnkr (406,5). Staden hantear bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Den låga räntenivån har hållit nere räntekostnaderna trots en ökad låneskuld. Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas årets kostnad för värdesäkring av pensionsskulden som uppgår till 123,4 mnkr.

Övriga avsättningar

Årets avsättningar uppgår till 6,4 mnkr. Resultatet för kyrkogårdsnämnden, 6,4 mnkr, har avsatts. Ianspråktagande av övriga avsättningar har gjorts till förskoleutbyggnad med 79,0 mnkr, evidensbaserade projekt inom hemlöshet med 13,2 mnkr, övriga projekt hemlöshet 0,5 mnkr, satsningar på åtgärder för funktionshindrade 10,4 mnkr, utbyggnad äldreomsorg 5,5 mnkr och renhållningsverksamhet 6,4 mnkr. Avsättningen för omstruktureringsåtgärder flyttas till avsättningen för infrastrukturella bidrag. Infrastrukturella bidrag till E18, Citybanan och Lindhagens plan har ianspråktagits med 311,5 mnkr. Avsättningen uppgår därmed vid årets slut till 7 928,3 mnkr.

Samtliga stadens avsättningar bedöms uppfylla gällande regler.

Kassaflödesanalys

Summan av årets kassaflöde är negativt och uppgår till 394,1 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar.

Kassaflödet från verksamheten består av årets resultat och återläggning av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 3 343,5 mnkr (1 921,1). Den stora förändringen i förhållande till föregående år beror på årets resultat.

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager är främst avhängigt av förändringar i fordringar/skulder gentemot stadens bolag. Förändringen är negativ för året, -5 606,2 mnkr, beroende på högre nettofordran på bolagen samt på en lägre andel kortfristiga lån och större andel långfristig upplåning än tidigare. Bolagen har genomfört stora investeringar under året samtidigt som försäljningsvolymen minskat, vilket ökat behovet av upplåning. Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, -3 656,0 mnkr, beroende på den ökade investeringsvolymen. Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur bidrar till det negativa flödet med -311,5 mnkr.

Staden har ökat sina långfristiga skulder för att täcka bolagens lånebehov. Flödet från den löpande verksamheten samt minskningen av likvida medel täcker stadens egna investeringsutgifter. De räntebärande nettotillgångarna uppgår till 10 796,9 mnkr. De har minskat med 202,3 mnkr under året.

Balansräkning

Stadens balansomslutning har ökat med 6 191,8 mnkr till 103 255,6 mnkr (97 063,8). Staden administrerar upplåning och placering för stadens bolag. Fordran på bolagen har ökat med 3 267,8 mnkr medan stadens materiella anläggningstillgångar har ökat med 3 692,5 mnkr. För att möta bolagens lånebehov har den kort- och långfristiga upplåningen ökat med 3 011,9 mnkr. Stadens investeringsutgifter täcks bland annat av medel från verksamheten.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 3 717,4 mnkr och uppgår till 60 016,3 mnkr (56 298,9). Större delen av ökningen är hänförlig till materiella anläggningstillgångar. Investeringar uppgår till 4 565,4 mnkr, av- och nedskrivningar till 875,1 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar till 137,5 mnkr. Investeringsvolymen har ökat i jämförelse med föregående år med 696,2 mnkr. Investeringarna sker främst i exploateringsfastigheter och infrastruktur. En omklassificering av exploateringsfastigheter från omsättnings- till anläggningstillgångar har gjorts under perioden med 170,0 mnkr. Denna del planeras förbli i stadens ägo. Från och med 2010 bruttoredovisas investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförs och intäktsredovisas i takt med en anläggnings förbrukning. Dessa investeringsinkomster uppgår för 2012 till 39,7 mnkr (4,8 mnkr 2011).

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 2 474,5 mnkr och uppgår till 43 239,4 mnkr (40 764,9). Den största förändringen är bolagens ökade upplåningsbehov. Stadens fordran på bolagen har under året ökat med 3 267,8 mnkr. Exploateringsfastigheter har minskat något till 1 830,0 mnkr (2 000,0). Vid årsskiftet hade staden likvida tillgångar på 128,4 mnkr (522,5) det vill säga en minskning med 394,1 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet har ökat med 3 037,3 till 53 188,4 mnkr (50 151,1) till följd av årets resultat. I enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2002, 2006, 2010 och 2011 om disposition av eget kapital har sammanlagt under året disponerats 164,9 mnkr. Dessa redovisas under jämförelsestörande kostnader.

Långfristiga skulder har ökat med 5 834,2 mnkr till 13 947,8 mnkr (8 113,6). Obligations- och reverslån har tagits upp för att möta bolagens ökade lånebehov. Lån, som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som kortfristiga lån. Delen långfristiga lån har ökat i förhållande till kortfristig upplåning. (Se avsnittet om finanspolicy för en närmare analys.) Bland långfristiga lån ingår Stockholms stads åtagande i projektet avseende strömförsörjning, Stockholms Ström, med 914,2 mnkr. Den första utbetalningen har gjorts 2012. Nästa utbetalning är planerad till 2014.

Kortfristiga skulder minskar med 2 567,7 mnkr till 23 267,6 mnkr (25 835,3). Stadens lånebehov har täckts med långfristig upplåning och i mindre utsträckning med certifikatlån, som minskade med 3,2 mdkr. Stadens skulder till koncernföretag har ökat med 0,4 mdkr, beroende på att likviditet hos i koncernen ingående bolag används för att minska det externa lånebehovet. Leverantörsskulder ökar med 0,2 mdkr.

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive stadens ansvarsförbindelse avseende pensionsåtaganden. Soliditeten per den 31 december 2012 uppgår till 34,7 procent. Eget kapital uppgår till 53 188,4 mnkr, vilket motsvarar cirka 60 441 kr per invånare (inklusive ansvarsförbindelse 40 756 kronor).

Pensioner

Pensionsskulden för perioden redovisas i balansräkningen med totalt 4 199,6 mnkr, inklusive särskild löneskatt. Pensionsavsättningarna har under perioden ökat med måttliga 308,0 mnkr, delvis beroende på förändrad diskonteringsränta 2011, som gav ett högre ingångsläge för skulden 2012 och. Beräkningen av pensionsskulden bygger på Sveriges Kommuner och Landstings riktlinjer, RIPS07. Grun-

den för beräkningar är pensionsavtalet KAP-KL. Avtalet är uppsagt och enligt den principöverenskommelse som träffats mellan SKL och motparterna skall ett avgiftsbestämt pensionsavtal träffas fr.o.m. 2014-01-01 för anställda födda 1986 och senare. Effekterna på pensionsavgifterna beräknas inledningsvis bli marginella. Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet är inlagda i pensionsskulden.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut och uppgår till 17 322,8 mnkr inklusive särskild löneskatt. Redovisningen, av denna del av pensionsskulden som ansvarsförbindelse, sker enligt den så kallade blandmodellen. Denna innebär att en del av stadens skulder ej redovisas i balansräkningen, som därmed visar en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Pensionsskulden intjänad till och med 1997 har ökat med 230,9 mnkr jämfört med 2011. Den minskade diskonteringsräntan 2011 påverkar även här och ger en lägre skuldökning under året. Den upplupna pensionsavgiften och upplupen löneskatt redovisas som kortfristig skuld och uppgår sammanlagt till 696,2 mnkr.

Försäljningar

Stadens försäljningsinkomster uppgår under året till 905,3 mnkr vilket medför en realisationsvinst för staden om 784,8 mnkr. Försäljningarna avser fastighetsförsäljningar, friköp av tomträttsmark och försäljningar kopplade till exploatering. Friköp av tomträttsmark har inneburit försäljningsinkomster för staden om 146,7 mnkr, varav 100,0 mnkr avsåg AB Familjebostäders förvärv i samband med ombyggnad av Rinkebystråket. Fastighetsförsäljningar till följd av exploateringsverksamhet har inneburit försäljningsinkomster om cirka 442,4 mnkr.

Försäljning av fastigheter utanför kommungränsen har inneburit försäljningsinkomster om 262,0 mnkr. Fastighetsnämnden har i avsikt att renodla fastighetsbeståndet avyttrat fastigheter innanför kommungränsen om 41,5 mnkr.

Investeringar i staden

Stadens investeringar 2012 uppgår till 4 565,4 mnkr (3 869,2 mnkr), vilket är 18,0 procent högre än föregående år. Investeringsinkomsten för året uppgår till 39,7 mnkr (4,4 mnkr).

Stadens satsning på bostadsbyggande fortgår. Investeringsutgifterna för stadsutvecklingsområdena Hagastaden, Norra Djurgårdsstaden, Hammarby sjöstad och Nordvästra Kungsholmen uppgår tillsammans till 1,4 mdkr. I bl.a. Annedal och Älvsjö pågår också större projekt som innehåller bostäder. Stadens största infrastrukturprojekt är rivning och nyanläggning av Slussen. Utredningsarbete pågår och byggstart av förberedande arbeten är planerad till 2013. Stockholms stad överklagade i december Mark- och miljödomstolens beslut om att upphäva detaljplanen.

Under året har bullerskärmen längs Nynäsvägen till största delen färdigställt, och upprustningen av Farsta sim- och idrottshall har slutförts. Sätra nya ridanläggning är klar. Byggnationen av en fullstor idrottshall invid Engelbrektskolan har påbörjats. Målet är att Engelbrektskollen ska kunna tas i bruk hösten 2013. Renoveringen av Sergels torgs tätskikt påbörjades i november 2012.

I följande tabell redovisas ett antal större projekt med genomförandebeslut som pågått under året (nettoutgifter, mnkr).

Projektnamn	Avser	Budget 2012	Utfall 2012	Avvikelse
Hagastaden	Bostäder	-544,3	-556,7	-12,4
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder	-561,5	-345,9	215,6
Hammarby sjöstad	Bostäder	-106,4	-93,3	13,1
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	-447,1	-366,5	80,6
Annedal, Mariehäll	Bostäder	-70,0	-128,7	-58,7
Älvsjö Centrum	Bostäder	-86,2	-80,1	6,1
Årstastråket	Bostäder	0,0	-7,9	-7,9
Norra Länken: trafikplats Hjorthagen	Infrastruktur	-118,0	-141,1	-23,1
Nynäsvägen, bullerskärm	Infrastruktur	-130,0	-109,5	20,5
Slussen	Infrastruktur	-244,1	-283,5	-39,4
Sergels torg, renovering av tätskikt	Infrastruktur	-35,0	-47,7	-12,7
Energieffektiviseringsåtgärder	Fastighet	-76,0	-70,7	5,3
Hötorgshallen, utveckling	Fastighet	-50,0	-100,4	-50,4
Engelbrektskollen, ny idrottshall	Idrott	-44,0	-86,9	-42,9
Farsta sim och idrottshall, upprustning	Idrott	-59,5	-76,1	-16,6
Sätra Ridhus, ny ridanläggning	Idrott	-51,6	-26,1	25,5
Skogskyrkogården, nytt krematorium	Krematorium	-74,2	-64,9	9,3

Avvikelsen jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning av investeringsprojekten, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att kunna mätas först i samband med avslut och slutredovisning. Utvecklingen av Hötorgshallen, upprustningen av Farsta sim- och idrottshall och uppförandet av ett nytt krematorium på Skogskyrkogården har konstaterats bli dyrare än beräknat, och reviderade genomförandebeslut har fattats av kommunfullmäktige under 2012.

Staden har under 2012 utbetalat drygt 300,0 mnkr i medfinansiering av de statliga infrastrukturprojekten Citybanan, ombyggnation av E18 samt trafikplats Lindhagensgatan. I december 2012 gjordes den första utbetalningen på 31,8 mnkr avseende stadens medverkan till finansiering av Stockholms Ström. Projektet möjliggör framtida bostadsbebyggelse genom att avveckla eller markförlägga ca 150 km

kraftledningar. Kommunfullmäktige godkände avtalet med Svenska Kraftnät 2009, och i bokslutet 2010 skuldfördes 946 mnkr för stadens medverkan i projektet.

Den nya lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag har inneburit möjlighet för staden att via en särskild utdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning kommer att genomföras. Den särskilda utdelningen uppgick 2012 till 670,0 mnkr, vilken har öronmärkts för projekt inom kommunfullmäktiges långsiktiga visioner Järvalyftet och Söderortsvisionen. Under 2012 har 93,7 mnkr tagits i anspråk för finansiering av projekt i bl.a. Rinkeby och Älvsjö.

Ansvars och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 812,3 mnkr, en minskning med 114,4 mnkr. Borgensåtagandet avser dels ideella föreningar dels stiftelser eller bolag. Staden har även gått i borgen för pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Större delen av dessa pensionsutfästelser har bortförsäkrats till S:t Erik Livförsäkring AB. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms som låg

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, STOKAB och Stockholms Stads Parkerings AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av enheten för redovisning och finansstrategi, stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuder upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Övriga ärenden

Finska som förvaltningspråk

Den 1 januari 2010 infördes lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I samband med det blev Stockholms stad förvaltningsområde för finska språket. Det innebär vissa rättigheter för den enskilde att använda finska i sina kontakter med staden. Arbetsmarknadsnämnden har ett övergripande och samordnande ansvar för nationella minoriteter i Stockholms stad.

Länsstyrelsen betalar ut ett årligt statsbidrag till de kommuner som utgör förvaltningsområde för finska. Bidraget ska fortsättningsvis i sin helhet betalas ut till arbetsmarknadsnämnden. Det gäller såväl framtida bidrag som kvarvarande medel från tidigare utbetalade statsbidrag.

Arbetsmarknadsnämnden svarar för att fördela bidraget till nämnder för att användas till merkostnader som uppkommer med anledning av den nya lagstiftningen samt till åtgärder för att stödja användningen av det finska språket. Ansökan och redovisning av medel sker efter anvisningar från arbetsmarknadsnämnden.

Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2012

Alla barn som är folkbokförda i Stockholms stad och som går i skolår 3-9 har möjlighet att söka plats på sommarkoloni. Det finns ett stort antal olika kollo att välja mellan. Många är traditionella, vilket innebär att barnen mest ägnar sig åt olika sommaraktiviteter som till exempel bad, hajk, idrott, spel och lek. Vissa kollo erbjuder specialinriktningar såsom exempelvis fotboll, teater eller segling. Vistelseperioderna varierar mellan 7-14 dagar. Det finns också sommarkoloniverksamhet och annan lovverksamhet för barn med funktionsnedsättning inom ramen för LSS.

Under 2012 åkte 3481 barn och ungdomar på sommarkollo, det är en minskning med cirka 6 procent jämfört med förra året. Antalet ansökningar har minskat med knappt 9 procent sedan förra året. Detta är tredje året i följd som antalet ansökningar och antalet deltagare minskat. Det har inte skett några förändringar i fördelning mellan pojkar och flickor, precis som förra året deltog 58 procent flickor och 42 procent pojkar.

Sökta och beviljade kolloplatser

År	Sökta platser	Antal barn som åkte på kollo	Andel barn som åkte på kollo	Skillnad antal placerade barn i jämförelse med året innan
2005	7 792	6 301	81 %	-365
2006	5 133	4 365	85 %	-1 936
2007	4 643	3 977	85 %	- 388
2008	4 360	3 618	83 %	- 359
2009	4 537	3 657	81 %	+39
2010	4 670	3 790	81 %	+133
2011	4 223	3 702	88 %	-88
2012	3 853	3 481	90 %	-221

Fyra stadsdelsnämnder arrangerade egen sommarkolloverksamhet. Som exempel kan nämnas att Rinkeby- Kista anordnade läger som riktade sig mot tjejer samt ett ridläger. Fem stadsdelsnämnder arrangerade dagkollo med olika inriktningar att välja mellan, bland annat idrott och kultur. Hässelby- Vällingby, Rinkeby- Kista och Spånga- Tensta betalade dessutom ut bidrag till ett antal idrottsföreningar som genomförde olika typer av dagkollo. Bland föreningarna som genomförde dagkollo noteras bl.a. sim-, basket- samt boxningsklubbar.

Stadsdelsnämnderna arrangerade dessutom andra sommaraktiviteter såsom: fiske i Strömmen som lockade ca 500 deltagare, fotbollsturneringar, besök på Tom Tits verkstad, ungdomsfestival, teaterföreställningar, dagsutflykter till Kolmården och badresor. Dessutom har ett antal parklekar och fritidsgårdar extra öppettider.

I syfte att ta reda på vad deltagarna tycker om sin kollovistelse genomförs en brukarundersökning. Undersökningen är en totalundersökning vilket innebär att samtliga som deltagit på kollo arrangerade av olika aktörer med eller utan särskilda inriktningar har fått möjlighet att ge sina synpunkter på sin kollovistelse.

Deltagarna ger sommarkollo, precis som tidigare år, ett mycket högt betyg. Hela 91 procent (92 procent 2011) svarade att deras kollovistelse varit bra eller mycket bra. Det är tredje året i rad som det övergripande omdömet får ett högt betyg vilket bekräftar deltagarnas upplevelse av att det är en bra verksamhet.

Det finns tre faktorer med sociala aspekter som stadsledningskontoret bedömer har lite större betydelse för att barnen ska få en bra upplevelse. Att känna gemenskap och delaktighet är viktigt och sätter stor prägel på kollovistelsen som uppgav att de fått nya vänner. Vidare var det 95 procent (96 procent 2011) uppgav att det alltid

eller oftast fanns någon ledare till hands att prata med om de så behövde. Slutligen svarade 98 procent (97 procent 2011) att ledarna alltid eller oftast såg till att alla fick vara med på arrangerade aktiviteter.

Brukarundersökningen visar klart att barnen och ungdomarna som åker på sommarkollo är nöjda med verksamheten och utbudet av de olika inriktningarna på kollo som erbjuds.

Kollokatalogen, som skickas ut till alla hushåll med barn i åldern 9-16 år, trycktes på svenska och finska. Flertalet av kataloger som trycktes på finska fanns tillgängliga för medborgarna bland annat vid stadsdelsförvaltningskontoren men hämtades aldrig ut av medborgarna. Stadsledningskontoret bedömer att orsaken till detta är att antingen sökte medborgarna informationen på nätet eller att de flesta som har finska som modersmål även klarar att läsa kollokatalogen på svenska. Katalogen översattes till totalt 13 språk som lades ut på webben.

Alla stadsdelsnämnder informerar om sommarkollo på sin respektive hemsida. Att annonsera i lokaltidningen anses också vara en populär metod då alla nämnder utom två angett att de använt sig utav det.

Sjöstadsskolan

Ny förskola och grundskola (Sjöstadsskolan) i kvarteret Kölnan 2 inom stadsdelen Södra Hammarbyhamnen beställdes av Katarina-Sofia stadsdelsnämnd enligt beslut i nämnden den 28 oktober 2004. Skolan invigdes hösten 2006 under namnet Sjöstadsskolan. Stadsledningskontoret finner att stadsdelsnämndens hemställan är hanterad genom de beslut som föranlett och föregått skolans uppförande.

Egna medel

Systemägaransvaret avseende förvaltning och vidareutveckling av applikationen ”Egna medel” överförs från kommunstyrelsen till socialnämnden. Egna Medel är en applikation som används av flertalet av Stockholm stads stadsdelsnämnder samt socialnämnden för hantering av in- och utbetalningar från klienters konton inklusive avstämning och redovisning inom ekonomiskt bistånd.

Institutet för kommunal ekonomi (IKE)

I kommunfullmäktiges budget 2012 fick kommunstyrelsen i uppdrag att teckna ett treårsavtal för perioden 2013 – 2015 med IKE. Med anledning av förnyade samarbetsformer och arbets sätt mellan staden och akademierna genom bland annat OpenLab föreslås kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att teckna ett avtal med IKE för perioden 2013-01-01 – 2014-06-30 och därefter avsluta stadens engagemang i IKE som helhet. Precis som förra året var det 94 procent (94 procent 2011) av alla barn och ungdomar.

Friköpspris för flerbostadshustomträter

Kommunfullmäktige beslutade den 17 september 2007 att bostadsrättsföreningar får friköpa sina tomträter och att friköpspriset i normalfallet ska motsvara 100 procent av marktaxeringsvärdet (dnr 302-2286/2009). Exploateringsnämnden bemyndigades samtidigt att framdeles korrigera friköpspriset när det bedöms påkallat med hänsyn till prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. Marktaxeringsvärdet motsvarar i genomsnitt stadens avkastningsvärde för marken vid fortsatt tomt-rättsupplåtelse.

Övriga tomträtthavare får friköpa sina tomträter till ett avkastningsvärde i enlighet med exploateringsnämndens försäljningspolicy. Detta medför att två tomträter som ligger bredvid varandra, allt annat lika utom att lägenheterna har olika upplåtelseform, kan få olika friköpspris. För att förenkla handläggningen av intresseanmälningarna för friköp, förenkla för tomträtthavare att kunna räkna ut sitt friköpspris samt att få en mer rättvis prissättning vid friköp av flerbostadshustomträter har exploateringsnämnden föreslagit att alla tomträtthavare med flerbostadshustomträtt i normalfallet ska få friköpa sin tomträtt till 100 procent av det marktaxeringsvärde som gäller vid ansökningstidpunkten.

Normalfallet avser fastigheter som enbart innehåller bostäder. Stadsledningskontoret anser liksom exploateringsnämnden att vissa justeringar ska ske för speciella förhållanden som till exempel sjöutsikt, outnyttjad byggrätt eller lokalinslag.

Viss osäkerhet råder kring taxeringsvärdets roll i framtiden. Exploateringsnämnden föreslår därför att nämnden bemyndigas att framdeles fatta beslut om eventuella justeringar av friköpspriset när det bedöms påkallat med hänsyn till prisutvecklingen på fastighetsmarknaden.

Stadsledningskontoret konstaterar att handläggningen av intresseanmälningarna för friköp förenklas och tomträtthavare kan enklare räkna ut sitt friköpspris. Samtidigt blir det en mer rättvis prissättning vid friköp av flerbostadshustomträter om alla tomträtthavare med flerbostadshustomträtt i normalfallet får friköpa sin tomträtt till 100 procent av det marktaxeringsvärde som gäller vid ansökningstidpunkten.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar, i enlighet med exploateringsnämndens förslag (dnr 302-2286/2009) beslutad i nämnd den 22 oktober 2009, om att friköpspriset för flerbostadshustomträter bör vara lika oavsett upplåtelseform. Tomträtthavare med hyreshus som önskar köpa sin tomt får i och med förslaget en större möjlighet att långsiktigt bedöma kostnaden. Kommunfullmäktige beslöt redan den 17 september 2007, utl 2007:103, att bemyndiga exploateringsnämnden att framdeles korrigera friköpspriset när det bedöms påkallat med hänsyn till prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. Principen för beräkning av

friköpspris beslutar dock kommunfullmäktige om även i fortsättningen. Bemyndigandet till exploateringsnämnden avser korrigerande av detta pris om det påkallas med hänsyn till prisutvecklingen på fastighetsmarknaden, varigenom nämnden fått vissa ramar att i framtiden justera priserna. När behov finns att förändra utöver ramarna måste kommunfullmäktige fatta nya principbeslut eller annat förslag till friköp. Stadsledningskontoret föreslår därför att exploateringsnämnden ånyo bemyndigas att framledes fatta beslut om eventuella justeringar av friköpspriset när det bedöms påkallat med hänsyn till prisutvecklingen på fastighetsmarknaden.

Energianvändning och utsläpp av växthusgaser 2011 samt ny beräkningsmetodik

I Rapportering av energianvändning och utsläpp av växthusgaser 2011 samt ny beräkningsmetodik, dnr 303-119/2012 redovisas förslag till förändrade beräkningssätt för uppföljning av utsläppen av växthusgaser i Stockholm. Förändringarna avser främst nya emissionsfaktorer för vägtrafikens utsläpp och korrigerad statistik för elanvändning. Med de nya beräkningssätten ökar vägtrafikens utsläpp. Samtidigt minskar elanvändningens utsläpp. Den sammantagna effekten av föreslagna förändringar är försumbar.

Uppföljning av växthusgasutsläppen i Stockholm år 2011 beräknas till 3,76 ton CO₂e per invånare för år 2010. Beräkningen bygger på prognostiserade värden. I rapporteringen till Miljö- och hälsoskyddsnämnden den 7 december år 2010 redovisades prognostiserade utsläppsvärden för år 2009, 3,40 ton CO₂e per invånare. I årets rapportering finns statistik tillgänglig för de flesta områden som beräknas för år 2009, utom SCB:s statistik för elanvändning som prognostiserats. Utsläppen för år 2009 beräknas till 3,44 ton CO₂e per invånare.

Uppgången av växthusgasutsläppen 2010 bedöms bero på den kalla vintern år 2009/2010. Förvaltningen bedömer att målet om högst 3,0 ton CO₂e per invånare år 2015 kan uppnås. Det förutsätter dock att Fortum fullföljer arbetet med en halvering av kolanvändningen i Värtaverket KVV6 enligt plan, men även andra åtgärder krävs, framför allt energieffektiviseringar i bebyggelsen samt effektivare transporter med förnybara bränslen.

Stadens system för skrymmande hushållsavfall

I ärendet "Framtagande av strategi avseende stadens system för skrymmande hushållsavfall" har trafik- och renhållningsnämnden den 10 december 2012 beslutat att hemställa hos kommunfullmäktige om att få ianspråka 3,0 mnkr ur renhållningsfonden (dnr 303-1872/2012). Pengarna avser genomförandet av en arkitektävling för framtagande av ett gestaltningsprogram för återvinningscentraler i världsklass (1,0 mnkr) samt initierandet av ett samarbete med högskola och marknadsaktörer för att utveckla tekniska lösningar för ökad komprimering och minskat buller (2,0 mnkr). Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen medger

trafik- och renhållningsnämnden budgetjustering för ökade nettokostnader för renhållningsverksamhet med 3,0 mnkr. Finansiering sker ur renhållningsfonden under finansförvaltning.

Reducerad avgift för upplåtelse av offentlig plats för byggetablering

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige beslutar att trafik- och renhållningsnämndens svar 2012-12-10 på uppdraget från kommunfullmäktige 2011-06-13, att se över systemet med återbetalning och avgiftsreduktion för byggetableringar i syfte att göra det mer transparent och enklare att administrera (dnr 109-1878/2012) godkänns enligt bilaga 7.

En väg in

I budget 2012 fattade kommunfullmäktige beslut om aktiviteten ”Kommunstyrelsen har i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden ta fram förslag på ”en väg in” för personer som söker ekonomiskt bistånd”. Detta uppdrag har genomförts och samordnats tillsammans med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden.

Två arbetsgrupper har skapats bestående av representanter från arbetsmarknadsnämndens och stadsdelsnämndernas verksamhet. Deras arbete har bestått av att ta fram förslag till bedömningsinstrument för personer som söker ekonomiskt bistånd initialt samt haft ekonomiskt bistånd under längre tid. Materialet för bägge bedömningsinstrumenten har tagits fram och testats samt omarbetats. Implementering av bägge bedömningsinstrument kommer att göras under 2013.

Vidareutveckling av arbetsmarknadsinsatser har gjorts genom att inventera stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser samt kartlägga målgrupperna. En förstudie för e-tjänst har gjorts som ska informera om förutsättningarna för ekonomiskt bistånd samt hjälpa medborgaren att hitta rätt i välfärdssystemet. Tjänsten ska även stödja handläggaren som kommunicerar regelinformation. En kartläggning av stadsdelsnämndernas mottagningsenheter har gjorts med syfte att diskutera hur optimal process för mottagning skulle kunna se ut. Det som framkom var att samtliga mottagningsenheter har lokalt anpassade organisationer där även telefontider samt arbetssätt skiljer sig åt även om vissa mönster kan utskiljas. Om en gemensam mottagning skulle införas inom staden behövs omfattande utredning genomföras för att säkerställa att alla delar i mottagningsenheternas processer ingår.

Rinkebystråket

AB Familjebostäder avser att i samarbete med exploateringsnämnden bygga om en del av Rinkebystråket i syfte att omvandla gatuområdet till en butiksgata i enlighet med Vision Järva 2030. AB Familjebostäder svarar för tillbyggnader på tio

fastigheter längs Rinkebystråket, medan gatu- och markarbeten genomförs av staden genom exploateringsnämnden.

Exploateringsnämnden godkände den 15 december 2011 en överenskommelse med AB Familjebostäder om exploatering med överlåtelse av mark samt ombyggnad av Rinkebystråket. Enligt överenskommelsen ska de gatu- och markarbeten som genomförs av exploateringsnämnden inom ramen för det gemensamma projektet bekostas av Familjebostäder. Staden ska därutöver bekosta en förlängning av trottoarer och gångvägar. Överlåtelsen av mark godkändes av kommunfullmäktige den 23 april 2012.

Det affärskoncept som utvecklats för stråket sedan bolagsstyrelsens inriktningsbeslut 2009 innefattar krav på förändringar av tillbyggnaderna, varför bolaget tagit fram en ny investeringskalkyl. Tillbyggnaden på de tio fastigheterna beräknas nu uppgå till 163 mnkr, jämfört med tidigare 85 mnkr. Gatu- och markarbetena beräknas uppgå till 85 mnkr i enlighet med tidigare inriktningsbeslut. I samband med att bolagsstyrelsen föreläggs ett reviderat inriktningsbeslut i ärendet 2013-02-12 har finansieringen av stadens gatu- och markarbeten i området därför aktualiserats.

Stadsledningskontoret anser att den ombyggnad av Rinkebystråket som föreslås ligger i linje med visionen för Järva och är en mycket prioriterad åtgärd. Stadsledningskontoret kan dock konstatera att den reviderade investeringskalkylen innebär att Familjebostäders styrelse bedömer att investeringen är svår att förena med lagens krav på affärsmässighet hos de allmännyttiga bostadsbolagen. Stadsledningskontoret föreslår därför att exploateringsnämnden finansierar gatu- och markarbeten till en investeringsutgift om maximalt 85 mnkr inom det gemensamma projektet Rinkebystråket, samt investeringsutgifter för arbeten med förlängning av trottoarer och gångvägar i enlighet med exploateringsnämndens beslut den 15 december 2011 om maximalt 15 mnkr. Utgiften för 2013 ska finansieras inom exploateringsnämndens budget. Utgifter därefter får beaktas i samband med upprättande av kommande års budgetar.

Beslut om tillämpningsanvisningar gällande stadens parboendegaranti

Äldrenämnden har reviderat tillämpningsanvisningar för stadens parboendegaranti (Dnr 327-876/2011). De förändringar som föreslås är följande:

- Kommunfullmäktige har beslutat att *ersättning för basservice för medflyttande utan omvårdnadsbehov bör kunna beräknas till 40 % av nivå 1 utifrån ersättningsnivån per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre*. Formuleringen föreslås ändras till att det i stället står att ersättningen ska beräknas till 40 %. Det ska även klargöras att om den person som den medflyttande bor tillsammans med i vård- och omsorgsboende avlider så ska ersättning till utföraren utgå enligt nivå 1 så länge den medflyttande bor kvar.

- I linje med stadens regler för hur länge ersättning skall utgå till utföraren efter att en person avlidit eller flyttat från ett vård- och omsorgsboende föreslås även ersättning för basservice utgå i sju dagar efter det att en medboende avlidit eller flyttat.
- För att förtydliga den nuvarande skrivningen i ärendet om parboendegaranti så ingår tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, kost (hjälpension) och gemensamma aktiviteter i den så kallade basservicen.

Kost för den enskilde omfattas inte av stadens avgiftsregler, så som nu är beslutat. Maxavgift för kost föreslås i dessa fall debiteras den medboende (2 718 kr/mån för 2013).

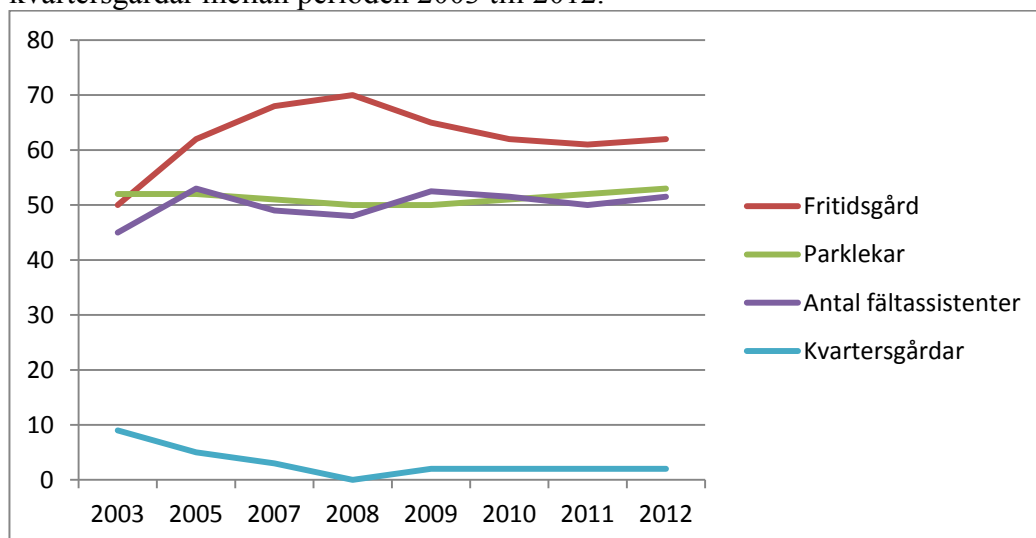
Stockholm stads öppna fritidsverksamhet 2012

Öppen fritidsverksamhet är den samlande beteckningen på verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 7-19 år. För att betecknas som ”öppen” ska verksamheten vara öppen till sin karaktär, bygga på frivillighet och vara möjlig att besöka spontant för alla inom målgruppen oavsett etnisk bakgrund, kön, bostadsadress och eventuella funktionshinder. Den öppna fritidsverksamheten klassificeras i fyra kategorier; fritidsgårdar, kvartersgårdar, parklekar och fältassistenter.

Under 2012 uppgick antalet fritidsgårdar till 62, parklekar till 53, kvartersgårdar till 2 och antalet tjänster för fältassistenter till 51,5.

Förändringen av antalet fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter beror främst på stadsdelsnämndernas bedömning av behov av antalet. Genom samarbete med skolor, polis och föräldravandrare används resurserna på ett effektivt sätt.

Tabellen visar utvecklingen för antalet fritidsgårdar, parklekar, fältassistenter och kvartersgårdar mellan perioden 2003 till 2012.

Under 2012 uppgick den totala kostnaden för den öppna fritidsverksamheten i Stockholms stad till 182,5 mnkr vilket är en ökning med 46,4 mnkr sedan 2003. Ökningen motsvarar ca 34 procent. Förändringar i kostnader inom de olika verksamheterna kan bero på förändringar i öppettider för att bättre svara upp mot ungdomars behov av aktiviteter på prioriterade tider, hyreshöjningar samt indexhöjningar för entreprenader samt löneutvecklingskostnader.

Inom den öppna fritidsverksamheten finns det många goda exempel inom respektive kategori. Örby fritidsgård, också i Enskede- Årsta- Vantör, har haft den så kallade måndagsklubben och festkvällar för ungdomar med funktionsnedsättning. Förvaltningen har fått projektmedel inom Söderortsvisionen för området Rågsved vilket har medverkat till positiva och nära relationer mellan fältassistenter, fritidsgården, skolan, socialtjänsten och poliskontoret i Rågsved.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings fältverksamhet har arrangerat bussturer för föräldrar för att sprida information till föräldrar om ungdomar, alkohol och droger på Norrmalm.

I Rinkeby- Kista arrangerar man två aktiviteter som riktar sig mot åldersgruppen 16 - 24 år, dels drive in- respektive kvällsfotboll på helger i Ungdomens hus och i Ärvingehallen.

I Skarpnäck kontaktas föräldrarna till alla besökare på fritidsgårdarna i åldrarna 13-17 år för att få en första positiv kontakt, samt för att kunna erbjuda dem information om de verksamheter som erbjuds.

Lovaktiviteter, dagkollo, särskild satsning på riktade aktiviteter för flickor, samarbete med Kulturförvaltningen, kulturutbyte mellan Stockholm och Atlanta arrangeras av Spånga- Tensta stadsdelsförvaltning.

Fältassistenter i Östermalms stadsdelsförvaltning har utvecklat en egen metod för tillsyn av försäljning av tobak och öl. Denna har uppmärksammats av Länsstyrelsen. Fältenheten har engagerats för att genomföra utbildning i tillsyn i andra kommuner som ingår i Landstinget.

Gemensam IT-service

Stadens nuvarande avtal (035-785/2009) om gemensam IT-service löper ut 2014-12-31. Avtalet kan förlängas i två omgångar om vardera två år. Stadsledningskontoret har låtit genomföra en utvärdering av avtalet.

Om ny upphandling ska ske är det också viktigt att överföring till en ny leverans kan göras under ordnade former för att undvika störningar i verksamheten. Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar stadsledningskontoret att staden nyttjar

avtalets option om förlängning av avtalet till och med 2016-12-31 och under den perioden gör fortsatta utredningar om avtalets ändamålsenlighet. Kommunstyrelsen ges därefter mandat att fatta beslut om ytterligare förlängning alternativt ny upphandling av gemensam IT-service.

Försäljning av mässfastigheter

I syfte att samordna stadens bolagsinnehav i stadens bolagskoncern föreslås att stadens ägarandel i Mässfastigheter i Stockholm AB överförs till Stockholms Stadshus AB. Stockholms stad har en ägarandel om 50,4 procent och en oberoende part har genomfört en värdering, vilken visar på ett värde av 12,0 mnkr för stadens andel. Överföringen föreslås ske per halvårsskiftet 2013.

Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret

I enlighet med förbundsordning för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret § 8 ska revisionsberättelse tillsammans med årsredovisning överlämnas till medlemskommunernas kommunfullmäktige som var och en beslutar om ansvarsfrihet för direktionen i dess helhet. Se bilaga 9.

Datorer till gymnasieskolan 1:1

Datorer till gymnasieskolan 1:1 (inkl. fristående skolor) införs till en total kostnad för staden på ca 85 miljoner kronor. Utbildningsnämnden beviljas 42,5 miljoner kronor till förmån för elevdatorer och support att införa 1:1 i samband med höstterminsstarten 2013. Schablonen för gymnasieskolan revideras med +1 603 kronor per elev. Den nya schablonen blir 88 424 kr per elev. Budgetjusteringen finansieras via central medelsreserv 2.

Årsbokslut

Resultaträkning

mnkr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Verksamhetens intäkter	1	9 602,3	9 562,6	20 181,6	19 364,8
Jämförelsestörande intäkter	2	1 292,1	785,3	3 622,8	2 001,5
Verksamhetens kostnader	3	-43 275,8	-42 372,2	-50 013,7	-49 445,7
Jämförelsestörande kostnader	4	-182,1	-152,5	-193,1	-182,9
Avskrivningar	5	-875,1	-742,5	-3 297,5	-3 091,6
Verksamhetens nettokostnader		-33 438,6	-32 919,3	-29 700,0	-31 354,0
Skatteintäkter	6	34 178,4	32 503,0	34 178,4	32 503,0
Generella statsbidrag och utjämning	7	722,3	1 322,9	722,3	1 322,9
Resultat från andelar i intresseföretag		-	-	153,5	153,7
Finansiella intäkter	8	2 190,6	1 355,3	256,4	146,0
Finansiella kostnader	9	-1 035,4	-812,7	-687,7	-441,9
Jämförelsestörande finansiella kostnader	10	0,0	-312,4	0,0	-312,4
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat		2 617,3	1 136,8	4 923,0	2 017,2
lanspråktaga avsättningar från föregående år	11	426,4	364,5	426,4	364,5
Avsättningar	11	-6,4	-620,0	-6,4	-620,0
Skatt	12	-	-	-506,3	-283,7
Minoritesandel i årets resultat		-	-	-8,4	-4,3
Årets resultat		3 037,3	881,2	4 828,2	1 473,6
Avgår: Jämförelsestörande intäkter		-1 292,1	-785,3	-	-
Tillägg: Försäljningsintäkter enligt undantagsmöjlighet		407,6	435,4	-	-
Årets resultat enligt balanskravet innan synnerliga skäl		2 152,8	531,3	-	-
Avgår kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	13	164,9	147,3	-	-
Årets resultat enligt balanskravet		2 317,7	678,6	-	-

Kassaflödesanalys

	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		3 037,3	881,3	4 828,2	1 473,6
Återläggning reavinster/realförluster	14	-767,6	-780,1	-3 594,6	-1 965,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	15	1 188,7	1 929,4	2 471,7	3 868,8
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	16	-114,9	-109,4	-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		3 343,5	1 921,1	3 705,4	3 376,7
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-3 039,6	-5 753,7	1 857,1	-1 774,3
Ökning/minskning förråd och varulager		1,1	-0,8	2,0	-3,8
Ökning/minskning kortfristiga skulder	18,19	-2 567,7	1 942,9	-2 760,3	2 126,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-2 262,7	-1 890,5	2 804,1	3 725,2
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-311,5	-215,5	-311,5	-215,5
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-9,6	-1,4
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	20	-4 574,8	-3 852,7	-14 060,0	-12 475,3
Investeringsbidrag		39,7	0,0	-	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	21	905,1	930,7	5 614,2	3 134,8
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-26,3	-21,6	-301,9	-21,6
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,2	0,0	0,2	40,7
Övrig förändring anläggningstillgångar		-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 656,0	-2 943,6	-8 757,0	-9 322,8
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	18	6 902,5	6 841,5	-	-
Amortering av långfristiga skulder	19	-1 160,0	-2 532,7	-	-
Ökning/minskning av långfristiga skulder	17	92,5	1 377,8	5 910,3	5 580,5
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		1,1	-22,0	-22,4	772,7
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		5 836,1	5 664,5	5 887,9	6 353,3
Årets kassaflöde		-394,1	615,0	-376,5	540,2
Likvida medel vid årets början		522,5	-92,5	696,0	155,8
Likvida medel vid periodens slut	22	128,4	522,5	319,5	696,0
Räntebärande nettotillgång/skuld		10 796,9	10 999,2	-12 742,6	-9 712,1
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		10 999,2	12 535,7	-9 712,1	-2 402,7
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens slut		10 796,9	10 999,2	-12 742,6	-9 712,1

Balansräkning

mnkr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	23	-	-	94,5	83,1
Summa immateriella anläggningstillgångar		-	-	94,5	83,1
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	24	48 380,4	45 538,8	107 295,3	100 821,5
Maskiner och inventarier	25	457,3	436,9	6 639,8	6 415,4
Pågående ny-, till- och ombyggnader	26	5 596,3	4 765,9	15 262,5	13 224,5
Summa materiella anläggningstillgångar		54 434,1	50 741,6	129 197,6	120 461,3
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	27	3 879,8	3 853,7	2 356,3	2 089,0
Kapitalandel intresseföretag		-	-	944,2	796,5
Långfristiga fordringar	28	1 702,4	1 703,5	1 998,1	2 187,3
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 582,2	5 557,3	5 298,6	5 072,7
Summa anläggningstillgångar		60 016,3	56 298,9	134 590,7	125 617,1
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	29	1 830,0	2 000,0	1 830,0	2 000,0
Varulager och pågående arbete	30	8,1	9,2	45,6	47,6
Kortfristiga fordringar	31	41 231,1	38 183,7	4 008,8	5 051,4
Kortfristig utlåning	32	0,8	0,8	0,8	0,8
Kortfristiga placeringar	33	41,0	48,8	44,4	48,8
Kassa och bank	34	128,4	522,5	319,5	696,0
Summa omsättningstillgångar		43 239,4	40 764,9	6 249,1	7 844,5
SUMMA TILLGÅNGAR		103 255,6	97 063,8	140 839,8	133 461,6
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital		50 151,1	49 269,9	89 881,3	88 409,3
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen		3 037,3	881,3	4 828,2	1 473,6
Utdelning		-	-	-3,0	-1,6
Summa eget kapital	35	53 188,4	50 151,1	94 706,5	89 881,3
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	36	4 199,6	3 891,6	6 078,7	5 759,9
Uppskjuten skatteskuld				1 868,3	2 125,6
Övriga avsättningar	37	8 652,2	9 072,1	8 664,2	9 097,5
Summa avsättningar		12 851,8	12 963,7	16 611,2	16 982,9
Minoritetsintresse i eget kapital				190,2	180,3
Långfristiga skulder					
Obligationslån	38	11 946,4	7 193,9	11 946,4	7 193,9

Reverslån	39	1 000,0	0,0	1 000,0	0,0
Statliga lån		-	-	-	-
Övriga långfristiga skulder	40	1 001,5	919,8	1 451,7	1 395,8
Summa långfristiga skulder		13 947,8	8 113,6	14 398,1	8 589,7
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	41	20 118,1	19 438,0	11 784,3	16 093,7
Kortfristiga lån	42	2 493,6	5 674,4	2 493,6	1 010,9
Stadens semesterlöneskuld m m	43	655,9	722,9	655,9	722,9
Summa kortfristiga skulder		23 267,6	25 835,3	14 933,8	17 827,5
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		103 255,6	97 063,8	140 839,8	133 461,6
Ställda panter		-	-	600,4	600,4
Ansvars- och borgensförbindelser	44	812,3	926,7	847,8	1 209,1
Ansvarsförbindelse*	45	17 322,8	17 091,9	17 332,2	17 101,3
Derivatinstrument	46	-37,0	48,1	-37,0	48,1
Leasing avtal operationell leasing	47	478,8	468,5	478,8	468,5
*Ansvarsförbindelsen är angiven inklusive löneskatt					

Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Bokslutet har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Avskrivningar

Staden använder som huvudregel linjär avskrivning – ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Vid tilläggsinvesteringar används saldojusterad avskrivning – tilläggsinvesteringen slutavskrivs vid samma tillfälle, som den ursprungliga investeringen. Omkostnadsförd anläggning - ingen avskrivning görs - används till exempel för konstobjekt. Komponentavskrivning används där det är påkallat av stora skillnader i nyttjandetiden inom en anläggning. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18 skuldförs investeringsinkomster från och med 2010 i form av bidrag och avgifter och intäktsförs i samma takt som investeringen förbrukas.

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 19 Nedskrivningar tillämpas från och med 2012.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. Som anläggningstillgång räknas tillgångar som har en livslängd på minst tre år och uppgår till minst ett basbelopp. För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mnkr för att räknas som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och ska omfatta mindre projekt och byggåtgärder. Undantaget bedöms beloppsmässigt vara försumbart och därmed inte påverka räkenskaperna i någon väsentlig omfattning.

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Immateriella tillgångar

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. Till och med bokslut 2012 bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

Klassificering

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. *Långfristiga fordringar och skulder* förfaller till betalning efter mer än tolv månader efter balansdagen. Undantag är investeringsinkomster som i sin helhet redovisas som långfristiga skulder då dessa ej är likvidpåverkande.

Exploateringsfastigheter, som avses avyttras redovisas som omsättningstillgångar.

Semesterlöneskuld, okompenserad övertid samt ej reglerade avtalsökningar är skuldförda enligt ställning den 31 december 2012.

Finansverksamhet

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på stadens finanspolicy, som fastställs årligen av kommunfullmäktige. Utländska lån värderas enligt principer för säkringsredovisning. Staden utnyttjar valutaterminer och/eller ränte- och

valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. För staden finns framtaget finansiella redovisningsprinciper. Dessa tillämpas vid redovisning av finansiella instrument. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per affärsdagen. Anskaffningsvärdet för finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder beräknas enligt effektivräntemetoden. Eventuella emissionsutgifter och liknande transaktionsutgifter periodiseras enligt effektivräntemetoden.

Rekommendation 20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas från räkenskapsåret 2012.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas realisationsvinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Räkenskapsåret 2012 redovisas återbetalning av premier för avtalsförsäkringar avseende 2007 och 2008, som jämförelsestörande. Enligt beslut i kommunfullmäktige används ett positivt resultat från försäljningar 2002 till kompetenshöjande åtgärder inom ramen för kompetensfonden, ett positivt resultat från försäljningar 2006 och 2010 till ett e-tjänstprogram och en ytterstadssatsning. I 2011 års bokslut används positivt resultat från försäljningar för en utökad disposition avseende Vision Järva och Vision Söderort på 50 mnkr. Vidare används 550 mnkr till utökad disposition avseende verksamhetsutveckling med hjälp av it. Åtgärder enligt dessa beslut redovisas som jämförelsestörande med motiveringen att åtgärderna är ett sätt att återföra värdet till stadens tillgångar. Syftet med kommunfullmäktigebesluten är att åtgärder inom ramen för dessa inte ska påverka årets resultat enligt balanskravet, det vill säga kommunfullmäktigebesluten innefattar att synnerliga skäl föreligger vid framräknandet av balanskravet.

Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr. Den låga gränsen har satts med tanke på att dessa poster aldrig tillhör den ordinarie verksamheten och därmed försvårar jämförelse mellan åren om de inte särredovisas.

Avsättningar

Staden gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer, när detta är aktuellt, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Rekommendation 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser från september 2011 tillämpas.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Den individuella intjänade pensionskostnaden under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korri-gerad med bortförsäkrade åtaganden. Chefspensioner efter 2001 redovisas enbart i balansräkningen. Pensioner enligt lokala pensionsbestämmelser utöver det kom-munala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

I förändringen av pensionsskulden ingår en del för värdesäkring av pensionsskul-den. När förändringen av pensionsskulden kostnadsförs bokförs värdesäkringen och därtill hörande löneskatt, som en finansiell kostnad. Beräkningen av pensions-skulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 07). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 2006 ”Redovisning av hyres-/leasingavtal” redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen. En väsentlighetsbe-dömning har gjorts och avtal har endast tagits med där den totala utgiften översti-ger 0,5 mnkr eller den årliga kostnaden överstiger 0,2 mnkr. Operationell leasing redovisas inom linjen med samma beloppsgränser, som för finansiell leasing. En-ligt rekommendationen ska redovisning ske om leasingtiden överstiger tre år. Sta-dens avtal om IT-tjänster nämns i not om operationell leasing, trots att tidsvillkoret inte är uppfyllt på grund av att detta ekonomiska åtagande är omfattande.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att trans-aktionen bokförs vid dagen för tillträde. Principen är ändrad 2010. Till och med 2009 gällde att försäljningstransaktioner hänfördes till det räkenskapsår när avtalet tecknades, förutsatt att giltigt politiskt beslut fattades samma räkenskapsår.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag.

Fordran/skuld trygghetsfond

En premiebetaling motsvarande 0,19 procent av lönesumman har överförts från AFA Försäkring till Omställningsfonden, en trygghetsfond. I bokslutet är kvarva-

rande innehållen premie fordringsförd. Motsvarande summa är skuldförd till trygghetsfonden. Från och med 2012 avräknas uttag ur fonden, som minskning av fordran/skuld.

Sammanställd redovisning

Allmänt

Enligt Lagen om kommunal redovisning ska Stockholms stads års- och delårsbokslut även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer inom kommunkoncernen och en sammanställd redovisning ska upprättas. Syftet med den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en samlad bild av stadens nämnder, aktiebolag och kommunalförbunds verksamhet och ekonomiska ställning.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt RKR 8.2 (Sammanställd redovisning). Stadens nämnder har proportionellt konsoliderats med stadens direkt och indirekt hel- och samägda företag där staden minst har ett betydande inflytande.

Skillnad i redovisningsprinciper mellan bolagen och staden kan förekomma på grund av att olika lagstiftning och rekommendationer tillämpas för staden respektive bolagen. I den sammanställda redovisningen har effekter av väsentlig betydelse beroende på skillnader mellan redovisningsprinciper för bolag och staden justerats utifrån kommunala redovisningsprinciper.

En sammanställd redovisning görs i samband med tertialrapport två samt årsbokslut.

Konsolideringsprinciper

Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. I den sammanställda redovisningen har alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse eliminerats.

Den sammanställda redovisningen har i huvudsak upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda andelar av företagens räkenskapsposter konsolideras samt att de bokförda värdena av andelar i koncernföretagen elimineras mot förvärvad andel av dotterbolagens egna kapital. Därmed ingår i den sammanställda redovisningen enbart den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. I de fall det koncernmässiga anskaffningsvärdet för aktierna överstiger det i förvärvsanalysen upptagna värdet av bolagets nettotillgångar, redovisas skillnaden som koncernmässigt övervärde. Om kon-

cernmässiga undervärden uppstått så har dessa redovisats som negativ koncern-goodwill.

I den sammanställda redovisningen finns samägda företag som inte konsolideras proportionellt utan konsolideras med kapitalandelsmetoden. Avsteget mot att använda proportionell konsolideringsmetod har dock ingen väsentlig effekt på den sammanställda redovisningens omsättning eller omslutning.

Tillämpning av vissa redovisningsprinciper i Stockholms stad

Investeringar

Från och med 2009 redovisar i stort sett samtliga nämnders investeringar överstigande ett basbelopp över balansräkningen. Undantagna är några små nämnder som till exempel överförmyndarnämnden och äldrenämnden, vars verksamhet är av en sådan karaktär att dessa inte har några investeringar.

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar vid samtliga bokslutstillfällen. Under löpande räkenskapsår redovisas exploateringsfastigheter i anläggningsregistret som anläggningstillgång.

Investeringsinkomster

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar tillämpas från och med 2010. Investeringsinkomster i form av bidrag och avgifter redovisas som en skuld i det externa bokslutet i enlighet med rekommendationen. På nämndnivå aktiveras inkomsterna på tillgångssidan, det vill säga netto redovisas. Inkomsterna återläggs och redovisas på skuldsidan i de centrala räkenskaperna.

Definitioner till årsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (till exempel goodwill), materiella (till exempel byggnader) eller finansiella (till exempel aktier).

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgång. Kostnaden fördelas över de antal år som tillgången används i verksamheten. För tilläggsinvesteringar används en saldojusterad avskrivning. Anläggningar utan ändlig nyttjandeperiod skrivs inte av.

Avsättningar är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst

men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias och som vilar på en befintlig förpliktelse.

Balanskravet är kopplat till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 8 kap. 4 §). Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Undantag kan dock göras om det står i överenskommelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering.

Realisationsvinster för exploateringsfastigheter redovisade som omsättningstillgångar undantas.

Balansräkningen (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Certifikat kan emitteras av till exempel kommuner eller företag. Lån kan upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev med löptider upp till ett år.

Eget kapital utgör skillnaden mellan tillgångar och skulder. Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med skulder.

Eliminering innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder inte anger ”uppblåsta” värden.

Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat som emitterats på euromarknaden.

Euro Medium Term Note (EMTN) är skuldebrev i form av obligationer, med löptid över ett år. Euro Medium Term Notes emitteras på euromarknaden.

Förpliktelse – ett åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund

Kassaflödesanalysen visar kassaflöde från olika delar av verksamheten t ex från investeringsverksamhet. Summan av kassaflöden utgör årets totala kassaflöde.

Finansnetto är skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Medium Term Note (MTN) är lån som upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev i form av obligationer med löptider om lägst ett år.

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

Resultaträkningen (RR) är en sammanställning av intäkter, kostnader som utmynnar i resultat för en viss period.

Soliditeten är ett mått på betalningsförmågan på lång sikt och kan sägas visa den finansiella styrkan. Anger andelen av eget kapital av totala tillgångar.

Årets resultat visar förändringen av det egna kapitalet.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Verksamhetens intäkter				
I verksamhetens intäkter har interna poster eliminerats.	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Taxor, avgifter m m	4 465,9	4 525,9	8 542,9	8 016,8
Hyror, tomträttsavgälder	3 811,4	3 689,0	10 261,9	9 948,9
Statsbidrag	1 259,1	1 296,1	1 311,0	1 347,5
EU-bidrag	65,9	51,6	65,9	51,6
Summa verksamhetens intäkter	9 602,3	9 562,6	20 181,6	19 364,8
Not 2 Jämförelsestörande intäkter				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Återbetalning premier avtalsförsäkringar 2007 och 2008 (AGS-KL, AVBF-KL)	507,3	0,0	-	-
Realisationsvinster vid försäljningar*	784,8	785,3	3 622,8	2 001,5
*varav försäljning exploateringsfastigheter	407,6	435,4	407,6	435,4
Summa jämförelsestörande intäkter	1 292,1	785,3	3 622,8	2 001,5
Not 3 Verksamhetens kostnader				
I verksamhetens kostnader har interna poster eliminerats.	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Material och köpta tjänster m m	-7 854,2	-8 006,6	-28 040,5	-27 889,7
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd	-2 203,6	-2 183,3	-2 203,6	-2 183,3
varav försörjningsstöd/socialbidrag	-982,7	-984,1	-982,7	-984,1
Entreprenader och köp av verksamhet exkl husbyggnads-, anläggnings- o reparationsentreprenader	-15 423,0	-14 762,8	0,0	0,0
Löner*	-12 048,2	-11 795,7	-19 769,6	-19 372,8
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	-3 665,3	-3 578,3	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar**	-1 900,6	-1 841,5	0,0	0,0
varav utbetalning av pensioner	-794,0	-766,2	0,0	0,0
varav pensionsavgifter	-562,4	-552,5	0,0	0,0
varav tjänstepensionsförsäkring	-1,0	-0,6	0,0	0,0
varav särskild löneskatt	-358,6	-288,1	0,0	0,0
varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt	-184,6	-234,1	0,0	0,0
Övriga personalkostnader	-180,8	-203,9	0,0	0,0
Summa verksamhetens kostnader	-43 275,8	-42 372,2	-50 013,7	-49 445,7
*Timlöner, ersättn obekvämt arbetstid, övertid inklusive arbetsgivaravg är periodiserade.				
**Ränte- och basbeloppsuppräknings av pensionsskulden inklusive löneskatt				
redovisas under finansiella kostnader.				

Not 4 Jämförelsestörande kostnader				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Realisationsförluster vid försäljningar	-17,2	-5,2	-28,3	-35,6
Kompetensfonden	-6,0	-0,1	-6,0	-0,1
Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet	-78,8	-58,1	-78,8	-58,1
E-tjänstprogrammet	-69,2	-89,1	-69,2	-89,1
IT-Satsning 2011 års bokslut	-11,0	0,0	-11,0	0,0
varav upphandling nytt ekonomisystem (SUNE)	-5,3	0,0	-5,3	0,0
varav effektivt inköp	-5,7	0,0	-5,7	0,0
Summa jämförelsestörande kostnader	-182,1	-152,5	-193,1	-182,9
Not 5 Avskrivningar				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Planenliga avskrivningar*	-806,6	-718,2	-3 293,0	-3 041,0
Nedskrivningar	-25,0	-19,8	-4,5	-50,6
Utrangeringar	-43,4	-4,6	-	-
Summa avskrivningar	-875,1	-742,5	-3 297,5	-3 091,6
*Immateriella anläggningstillgångar				
Hyresrätter och immateriella tillgångar (Procent 20-33)	-	-	-20,0	-20,4
Goodwill (Procent 20)	-	-	-2,3	-1,6
*Materiella anläggningstillgångar				
Byggander och tekniska anläggningar (Procent 2-33)	-690,3	-614,2	-2 776,0	-2 549,9
Maskiner och inventarier (Procent 2-33)	-116,3	-104,0	-494,7	-469,1
*Summa avskrivningar	-806,6	-718,2	-3 293,0	-3 041,0
Not 6 Skatteintäkter				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Årets preliminära skatteintäkter	33 647,4	31 644,7	33 647,4	31 644,7
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2010/2009	5,4	-1,2	5,4	-1,2
Korrigerad slutavräkning 2011/2010	5,9	119,2	5,9	119,2
Prognostiserad slutavräkning 2012/2011	389,3	614,9	389,3	614,9
Begravningsavgifter	130,5	125,5	130,5	125,5
Summa skatteintäkter	34 178,4	32 503,0	34 178,4	32 503,0

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Regleringsbidrag	424,6	865,7	424,6	865,7
Kostnadsutjämningsbidrag	1 347,3	1 349,0	1 347,3	1 349,0
Kommunal fastighetsavg 2011/2010 korr	-0,8	-25,0	-0,8	-25,0
2012/2011 prel fastighetsavg	1 113,3	1 074,1	1 113,3	1 074,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 884,5	3 263,8	2 884,5	3 263,8
Avgifter i utjämningsystemet				
Inkomstutjämningsavgift	-1 532,0	-1 392,1	-1 532,0	-1 392,1
Avgift till LSS-utjämning	-630,2	-548,7	-630,2	-548,7
Summa avgifter i utjämningsystem	-2 162,2	-1 940,9	-2 162,2	-1 940,9
Summa generella statsbidrag och utjämning	722,3	1 322,9	722,3	1 322,9
Not 8 Finansiella intäkter				
Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Långfristiga räntor	214,4	105,1	214,4	105,1
Kortfristiga räntor	1 082,4	1 027,9	20,3	14,9
Övriga finansiella intäkter	20,7	20,6	21,7	26,0
Aktieutdelning övrigt	203,1	201,6	0,0	0,0
Utdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, SFS2010:879*	670,0	0,0	0,0	0,0
*Förbrukat till objekt 2012 93,7 mnkr				
Summa finansiella intäkter	2 190,6	1 355,3	256,4	146,0
Not 9 Finansiella kostnader				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Långfristiga räntor	-527,1	-257,4	-551,3	-349,1
Kortfristiga räntor	-372,1	-463,3	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader*	-136,2	-92,0	-136,4	-92,8
Summa finansiella kostnader	-1 035,4	-812,7	-687,7	-441,9
*Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionsskulden inklusive löneskatt				
redovisas under övriga finansiella kostnader.				
Not 10 Jämförelsestörande finansiella kostnader				
	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Ränta pensionsskuld hänförlig till ändrad diskonteringsränta	0,0	-312,4	0,0	-312,4
Summa jämförelsestörande finansiella kostnader	0,0	-312,4	0,0	-312,4

Not 11 Avsättningar och ianspråktagande				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Årets avsättningar				
Renhållningsverksamheten	0,0	-12,7	0,0	-12,7
Begravningsavgifter	-6,4	-3,0	-6,4	-3,0
Infrastrukturella satsningar	0,0	-604,3	0,0	-604,3
Bidrag SCILIFELAB	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa årets avsättningar	-6,4	-620,0	-6,4	-620,0
Ianspråktaga avsättningar från föregående år				
Boende äldre, funktionshindrade o psykiskt funktionshindrade	29,6	42,1	29,6	
Renhållningsnämnden	6,4	0,0	6,4	0,0
Infrastrukturella kostnader	311,5	215,5	311,5	215,5
Förskoleutbyggnad	79,0	0,0	79,0	0,0
Bidrag SCILIFE mm		20,0		20,0
Miljömiljarden upplösning avsättning		39,6		39,6
Miljömiljarden	0,0	47,2	0,0	47,2
Summa ianspråktaga avsättningar från föregående år	426,4	364,5	426,6	322,4
Netto avsättningar/ianspråktaga avsättningar	420,0	-255,5	420,2	-297,6
Not 12 Skatt				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Aktuell skatt	-	-	-610,5	-302,8
Uppskjuten skatt	-	-	104,2	19,1
Summa skatt	-	-	-506,3	-283,7
Not 13 Kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31		
Kompetensfonden*	6,0	0,1		
Vision Järva och Vision Söderort*	78,8	58,1		
E-tjänstprogrammet*	69,2	89,1		
IT-satsning*	11,0	0,0		
Summa kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	164,9	147,3		
*Se not 4				

Noter till kassaflödesanalys

mnkr		Staden		Kommunkoncernen	
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Not 14	Återläggning reavinster/reaförluster				
	From 2010 görs en återläggning av reavinster/reaförluster, så att faktiskt försäljningsvärde tas upp under investeringsverksamhet.	-767,6	-780,1	-3 594,6	-1 965,8
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Not 15	Specifikation av ej likviditetspåverkande poster	1 188,7	1 929,4	2 471,7	3 868,8
	Justering för av- och nedskrivningar	875,1	742,5	3 297,5	3 091,6
	Justering för gjorda avsättningar	314,4	1 226,5	-166,0	1 214,7
	Justering för återlagda inkomster	-0,8	0,0	0,0	0,0
	Justering för upplöst avsättning	0,0	-39,6	0,0	0,0
	Skattekostnad	-	-	-506,3	-283,7
	Resultat från andelar i intresseföretag	-	-	-153,5	-153,7
		2012-12-31	2011-12-31		
Not 16	Minskning av avsättningar pga utbetalningar	-114,9	-109,4		
	lanspråktagen avsättning	-426,4	-324,8		
	Infrastrukturella bidrag avgår, redovisas separat	311,5	215,5		
Not 17	Ökning/minskning långfristiga skulder	2012-12-31	2011-12-31		
	Minskning justerad med ej likvidpåverkad post	-0,8	0,0		
Not 18	Ökning/minskning kortfristiga skulder	2012-12-31	2011-12-31		
	Här ingår återläggning av omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	1 160,0	2 532,6		
Not 19	Ökning/minskning kortfristiga skulder	2012-12-31	2011-12-31		
	Här ingår omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	-1 150,3	-1 160,0		
		2012-12-31	2011-12-31		
Not 20	Investering i materiella anläggningstillgångar	-4 574,8	-2 999,4		
	Varav byggnader och tekniska anläggningar	-3 607,6	-2 860,4		
	Varav maskiner och inventarier	-136,7	-139,0		
	Finansiella leasingavtal ingår i summan för maskiner och inventarier. Se not 47 för specifikation.				
	Varav pågående ny-, till- och ombyggnader	-830,4	0,0		

		Staden		Kommunkoncernen	
		2012-12-31	2011-12-31		
Not 21	Försäljning av materiella anläggningstillgångar	905,1	930,7		
	Bokfört värde mark, byggnader o tekniska anläggningar	137,5	150,6		
	Bokfört värde maskiner och inventarier	0,0	0,0		
	Reavinster	767,6	780,1		
<hr/>					
		2012-12-31	2011-12-31		
Not 22	Likvida medel vid periodens slut	128,4	522,5		
	Kassa och bank	128,4	522,5		
	Utnyttjad checkräkningskredit*	0,0	0,0		
<hr/>					
	*Stockholms stad hanterar central upplåning och placering för kommunkoncernen. Upplåningen regleras i förhållande till influtna medel så att likvida medel minimeras.				

Noter till balansräkningen

I stadens balansräkning bruttoredovisas fordringar och skulder gentemot stadens egna bolag.				
Not 23 Immateriella anläggningstillgångar	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
Ingående immateriella anläggningstillgångar 1/1	-	-	182,2	151,7
Ingående avskrivningar 1/1	-	-	-99,1	-77,1
Årets avskrivningar	-	-	-22,3	-22,0
Årets nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Årets nyinvesteringar	-	-	9,6	0,8
Omklassificering	-	-	24,1	29,8
Summa immateriella anläggningstillgångar	-	-	94,5	83,1
Avskrivningstider			3-10 år	3-10 år

Not 24 Mark byggnader och tekniska anläggningar	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Ingående mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	50 568,5	49 107,3	133 339,2	125 062,1
Ingående avskrivningar 1/1	-5 029,7	-4 849,8	-32 517,7	-29 460,9
Årets avskrivningar	-690,3	-614,3	-2 774,8	-2 549,8
Årets nedskrivningar	-68,5	-24,3	-4,5	-50,5
Varav utrangeringar	-43,4	0,0	-	-
Årets nyinvesteringar	3 607,6	2 860,4	6 048,8	4 326,2
Årets investeringsbidrag	-39,7	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	-137,5	-150,6	-1 813,6	-1 962,6
Omklassificering	-	-	5 017,9	5 457,0
Omklassificering exploateringsfastigheter	170,0	-790,0	-	-
Summa mark, byggnader och tekniska anlägg.	48 380,4	45 538,8	107 295,3	100 821,5
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-50 år	10-50 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer. RKR 19 avseende nedskrivningar tillämpas				
Not 25 Maskiner och inventarier				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Ingående maskiner och inventarier 1/1	1 202,8	1 295,5	10 868,5	10 410,4
Ingående avskrivningar	-765,9	-893,6	-4 453,1	-4 165,7
Årets avskrivningar	-116,3	-104,0	-494,7	-469,1
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	-0,1
Årets nyinvesteringar*	136,7	139,0	294,9	198,5
Försäljningar	0,0	0,0	-153,6	-16,2
Omklassificering	-	-	577,8	457,5
Summa maskiner och inventarier*	457,3	436,9	6 639,8	6 415,4
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	5-20 år	5-20 år	5-20 år	5-20 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				
*För staden ingår finansiella leasingavtal i summan av maskiner och inventarier, se not 44 för specifikation. Stockholms Stadhus AB koncernen har inga finansiella leasingavtal.				
Not 26 Pågående ny-, till- och ombyggnader				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	4 765,9	3 912,5	13 224,5	11 217,1
Årets nyinvesteringar	830,4	853,4	7 715,3	7 953,2
Försäljningar	0,0	0,0	-57,4	-1,5
Omklassificering till mark- byggnader och tekniska anläggningar	0,0	0,0	-5 619,8	-5 944,3
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	5 596,3	4 765,9	15 262,5	13 224,5
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				

Not 27 Aktier och andelar	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
Ingående aktier och andelar 1/1	3 853,7	3 832,1	2 089,0	2 083,4
Köp av bostadsrätter	26,3	21,6	26,3	21,6
Köp av aktier och andelar	0,0	0,0	241,3	0,0
Försäljning av bostadsrätter	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Försäljning av aktier och andelar	0,0	0,0	0,0	-16,0
Summa aktier och andelar	3 879,8	3 853,7	2 356,3	2 089,0

Stadens aktier i kommunala bolag m.m. per 2012-12-31			
Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 12-12-31(tkr)
Stockholms Stadshus AB	2 850 000,0	100,0	3 483 582,0
Mässfastigheter i Stockholm AB	20 000,0	50,4	10 880,0
Kaplansbacken AB	500,0	100,0	514,0
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0
Stockholms Terminal AB*	1 000,0	50,0	2 300,0
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	1 000,0	49,9	800,0
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 498 638,0
*Stockholms stad ökade sin ägarandel från 20% till 50% under året.			
Aktier i övriga företag			
SÖRAB	8 000,0	5,0	400,0
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1
Summa aktier i övriga företag			400,1
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvär			27 831,4
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4
Andelar bostadsrätter			352 926,2
Summa andelar bostadsrätter			352 926,2
Totalt summa aktier och andelar staden			3 879 795,7

Not 28 Långfristiga fordringar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Ingående långfristiga fordringar 1/1	1 703,5	1 681,5	2 187,3	1 706,3
Nyutlåning	0,0	0,0	0,0	0,0
Återläggning av föregående års omklassificering	1,1	23,7	1,1	23,7
Amorteringar	-1,1	-0,9	-1,1	-0,9
Upp-/Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	-1,1	-0,8	-1,1	-0,8
Förändring uppskjutna skattefordringar	0,0	0,0	-211,5	458,9
Förändring övriga långfristiga fordringar	-	-	23,5	0,0
Summa långfristiga fordringar	1 702,4	1 703,5	1 998,1	2 187,3
*Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.				
Låntagare	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Fortum Oyj	1 667,0	1 667,0	1 667,0	1 667,0
Övriga	35,4	36,5	35,4	36,5
Uppskjutna skattefordringar	0,0	0,0	247,4	458,9
Övrigt	0,0	0,0	48,3	24,8
Summa långfristiga fordringar	1 702,4	1 703,5	1 998,1	2 187,3
Not 29 Exploateringsfastigheter*	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Exploateringsfastigheter	1 830,0	2 000,0	1 830,0	2 000,0
Summa tomträttsmark	1 830,0	2 000,0	1 830,0	2 000,0
*Samtliga exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.				
Not 30 Varulager och pågående arbete	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Varulager	8,1	8,4	37,1	38,2
Pågående arbeten	0,0	0,8	8,5	9,4
Summa varulager och pågående arbeten	8,1	9,2	45,6	47,6
Förråd värderas till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde.				

Not 31 Kortfristiga fordringar	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Skatte-/momsfordringar	599,0	648,8	205,2	835,8
Statsbidragsfordringar	145,9	194,2	145,9	194,2
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	36 615,9	33 348,1	0,0	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	13,4	21,7	1,0	1,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 134,3	3 166,4	2 401,9	2 684,9
Kundfordringar	722,5	804,5	1 254,8	1 335,5
Summa kortfristiga fordringar	41 231,1	38 183,7	4 008,8	5 051,4
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.				
Not 32 Kortfristig utlåning	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Kortfristig utlåning	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	0,8	0,8	0,8	0,8
Summa kortfristig utlåning	0,8	0,8	0,8	0,8
*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.				
Not 33 Kortfristiga placeringar	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Kompetenskonto	41,0	48,8	44,4	48,8
Summa kortfristiga placeringar	41,0	48,8	44,4	48,8
Not 34 Kassa och bank	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Förskottskassor mm	5,7	5,9	6,1	5,9
Kassa, bank- och postgiro	122,7	516,6	313,4	695,9
Summa kassa och bank	128,4	522,5	319,5	696,0

Not 35 Eget kapital	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
Ingående eget kapital 1/1	50 151,1	49 269,9	89 881,3	88 409,3
varav disposition av 2002, 2006, 2010, 2011 års förändring*	-164,9	-147,3	-	-
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	3 037,3	881,3	4 828,2	1 473,6
Utdelning	0,0	0,0	-3,0	-1,6
Summa eget kapital	53 188,4	50 151,1	94 706,5	89 881,3
*	IB 2007	Avgått hittills	Avgår 2012-12-31	UB 2012-12-31
Kompetensfonden	121,1	-50,9	-6,0	64,2
Varav KF mm	1,3	-0,9	0,0	0,4
Varav socialnämnden	11,5	-9,5	0,0	1,9
Varav äldre- och barnnämnden	28,1	-28,1	0,0	0,0
Varav utbildningsnämnden	80,2	-12,3	-6,0	61,9
E-tjänstprogrammet	650,0	-455,8	-69,2	125,0
	IB 2007/2011	Avgått hittills	Avgår 2012-12-31	UB 2012-12-31
Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet*	450,0	-209,7	-78,8	161,5
	IB 2012	Avgått hittills	Avgår 2012-12-31	UB 2012-12-31
IT-satsningar**	550,0	0,0	-11,0	539,0
Varav effektivt inköp			-5,7	
Varav upphandling nytt ekonomisystem (SUNE)			-5,3	
Total disposition 2002, 2006, 2010, 2011 års förändring			-164,9	
*2010 beslöt KF om disposition på 200 mnkr av 2010 års resultat till satsningar inom vision Söderort och vision Järva. 2011 utökades satsningen med 50 mnkr				
**2011 beslöt KF om disposition på 550 mnkr för IT-satsningar				

Not 36 Pensioner och liknande förpliktelser	Staden			
	2012-12-31	2011-12-31		
mnkr				
Ingående avsatta pensioner 1/1	3 891,6	3 285,1		
Nyintjänande o skuldförändr arbetstagare	95,0	257,0		
Avgiftsbestämd chefspension	-7,2	-13,6		
Pensionärer skuldförändring	156,2	226,6		
Förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättn*	-9,3	15,3		
Skuld avseende Skafab 2010/Överfört SSBF 2009	13,2	2,8		
Avsatt till löneskatt	60,1	118,4		
Varav ränte- och basbeloppsuppräknig	123,4	391,9		
Summa avsatt till pensioner	4 199,6	3 891,6		
därav avgiftsbestämd chefspension	132,5	98,6		
därav garantipensioner inkl löneskatt	2,9	6,0		
därav särskild avtalspension enl överenskommelse inkl löneskatt	235,5	171,5		
därav pensionsersättningar förtroendevalda inkl löneskatt	191,6	203,2		
*Förtroendevalda ingår från och med 2010 i balansräkningen.				
Aktualiseringsgrad i procent	79,0	78,4		
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad i procent	99,0	99,0		
Antal visstidsförordnade tjänstemän; Stadens visstidsförordnade tjänstemän har samtliga en tillsvidaranställning i botten, varför stadens pensionsåtagande inte förändras på grund av visstidsförordnandet.	0,0	0,0		
Skulden har minskats med bortförsäkrat via tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer m fl med särskilda avtal	1,0	0,6		

Not 37 Övriga avsättningar	Staden			
	2012-12-31	2011-12-31		
mnkr				
Omstruktureringskostnader*				
Ingående balans 1/1	329,1	329,1		
Flyttad till avsättning infrastrukturella bidrag	-329,1			
lanspråktaget	0,0	0,0		
Utgående balans	0,0	329,1		
Boende äldre, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och stöd och service till personer med psykisk funktionsnedsättning**				
Ingående balans 1/1	261,0	303,1		
lanspråktaget	-29,6	-42,1		
Utgående balans	231,4	261,0		
Renhållningsverksamheten				
Ingående balans 1/1	73,0	60,3		
lanspråktaget	-6,4	0,0		
Årets avsättning	0,0	12,7		
Utgående balans	66,6	73,0		
Begravningsavgifter				
Ingående balans 1/1	19,2	16,1		
Årets avsättning	6,4	3,0		
Utgående balans	25,6	19,2		
Infrastrukturella bidrag***				
Ingående balans 1/1	7 910,6	7 521,8		
lanspråktaget	-311,5	-215,5		
Flyttad avsättning från omstruktureringsåtgärder	329,1			
Årets avsättning	0,0	604,3		
Utgående balans	7 928,3	7 910,6		
Förskoleutbyggnad**				
Ingående balans 1/1	199,2	199,2		
lanspråktaget	-79,0	0,0		
Utgående balans	120,2	199,2		
Miljömiljarden**				
Ingående balans 1/1	0,0	86,7		
lanspråktaget	0,0	-47,2		

	Staden			
mnkr	2012-12-31	2011-12-31		
Upplöst avsättning	0,0	-39,4		
Utgående balans	0,0	0,0		
Miljömiljarden underhållsåtgärder**				
Ingående balans 1/1	0,0	0,2		
Upplöst avsättning	0,0	-0,2		
Utgående balans	0,0	0,0		
Science for Life Laboratory****				
Ingående balans 1/1	280,0	300,0		
Ianspråktaget	0,0	-20,0		
Årets avsättning	0,0	0,0		
Utgående balans	280,0	280,0		
Summa ingående balans	9 072,1	8 816,6		
Summa ianspråktaget	-426,4	-324,8		
Summa upplöst avsättning	0,0	-39,6		
Summa årets avsättningar	6,4	620,0		
Summa utgående balans	8 652,2	9 072,1		
*Avsåg kostnader vid omstrukturering av fastighetsinnehav; idrottsanläggningar till fastighetsnämnden, mark för avyttring till exploateringsnämnden, förändrad förvaltningsstruktur, omläggning IT-verksamhet.				
**Dessa avsättningar har inte nuvärdesberäknats, då de är av karaktären stimulansmedel för att snabbast möjligt genomföra utfästelser gentemot kommuninvånarna. När medlen är förbrukade, vidtages åtgärder efter övriga tillgängliga resurser. För samtliga övriga avsättningar gäller att en stor del beräknas förbrukas under perioden 2013-2014. För infrastrukturella åtgärder utgår ca 400 mnkr 2013, 300 mnkr 2014-2015, 100 mnkr 2016-2017 och efter 2018 6,7 miljarder.				
***Avsättning till E18, Norra länken, Citybanan, Tvärbanor, övriga spårförbindelser och Nationalstadsparken mm. Osäkerhet om belopp föreligger, då en stor del av investeringarna genomförs efter 2013. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. Beloppen är nuvärdesberäknade.				
****Avsättning Science for Life Laboratory mm; Stockholms stads åtagande avseende resurscentrum forskning molekylär bioteknik och medicin. Betalas ut 2015 och framåt.				

Not 38 Obligationslån	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
Ingående obligationslåneskuld	7 193,9	498,1	7 193,9	498,1
Nyupplåning	5 752,5	6 691,5	5 752,5	6 691,5
Periodisering över- och underkurser	0,0	4,2	0,0	4,2
Återläggning av föregående års omklassificering	0,0	2 500,0	0,0	2 500,0
Amorteringar	0,0	-2 500,0	0,0	-2 500,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-1 000,0	0,0	-1 000,0	0,0
Summa obligationslån	11 946,4	7 193,9	11 946,4	7 193,9
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Utländska obligationslån	8 046,4	5 193,9	8 046,4	5 193,9
Svenska obligationslån	3 900,0	2 000,0	3 900,0	2 000,0
Summa obligationslån	11 946,4	7 193,9	11 946,4	7 193,9
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Ingående reverslåneskuld	0,0	1 009,7	0,0	1 009,7
Nyupplåning	1 150,0	150,0	1 150,0	150,0
Återläggning av föregående års omklassificering	1 159,7	32,4	1 159,7	32,4
Amorteringar	-1 159,7	-32,4	-1 159,7	-32,4
Kortfristig del av långfristiga lån*	-150,0	-1 159,7	-150,0	-1 159,7
Summa reverslån	1 000,0	0,0	1 000,0	0,0
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
Utländska reverslån	1 000,0	0,0	1 000,0	0,0
Svenska reverslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Upplåning från majoritetsägda bolag	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa reverslån	1 000,0	0,0	1 000,0	0,0

Not 40 Övriga långfristiga skulder	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
<i>Ingående låneskuld leasing</i>	0,9	0,3	0,9	0,3
<i>Ny låneskuld leasing</i>	0,0	1,1	0,0	1,1
<i>Återläggning av föregående års omklassificering</i>	0,3	0,2	0,3	0,2
<i>Amorteringar</i>	-0,3	-0,4	-0,3	-0,4
<i>Omklassificering</i>	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Summa långfristig skuld leasing	0,6	0,9	0,6	0,9
Förmedlade medel	0,6	0,6	0,6	0,6
Skuldfonder	42,8	21,5	42,8	21,5
Periodiserade investeringsinkomster**	43,2	4,8	43,2	4,8
<i>(Varav investeringsbidrag)</i>	20,1	4,8	20,1	4,8
<i>(Varav anslutningsavgifter)</i>	23,1	0,0	23,1	0,0
<i>(Återstående antal år vägt snitt)</i>	27,8	18,9	27,8	18,9
Övriga långfristiga skulder*	914,2	892,0	1 364,4	1 368,1
Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa övriga långfristiga skulder	1 001,5	919,8	1 451,7	1 395,8
*Avtal med affärsverket svenska kraftnät angående Stockholms ström				
**Investeringsbidragen periodiseras som motsvarande tillgång.				
Not 41 Kortfristiga skulder	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 953,0	2 908,4	4 976,0	4 772,1
Skatteskulder/moms	57,5	73,5	49,7	131,5
Leverantörsskulder	3 380,3	3 192,2	5 413,2	5 375,8
Förmedlade medel	3,0	2,8	3,0	2,8
Deponerade medel	7,0	4,0	7,0	4,0
Skuldfonder	4,0	0,0	4,0	0,0
Personalskatter	278,0	229,1	319,5	266,1
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	12 744,5	12 304,3	0,0	0,0
Övrigt	690,8	723,9	1 011,9	5 541,6
Summa kortfristiga skulder	20 118,1	19 438,0	11 784,3	16 093,7
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.				

Not 42 Kortfristiga lån	Staden		Kommunkoncernen	
	2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
mnkr				
Certifikatslån	1 343,6	4 514,7	1 343,6	0,0
Utnyttjad kredit i koncernkontot	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	1 150,0	1 159,7	1 150,0	1 010,9
Summa kortfristiga lån	2 493,6	5 674,4	2 493,6	1 010,9
*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
Not 43 Stadens skuld för semesterlöner och okompenserad övertid				
mnkr	2012-12-31	2011-12-31		
Ingående skuld	722,9	739,1		
<i>Varav semesterlöner</i>	<i>669,1</i>	<i>684,8</i>		
<i>Varav okompenserad övertid</i>	<i>53,8</i>	<i>54,2</i>		
Förändring semesterlöneskuld	-68,2	-15,7		
Förändring okompenserad övertid	1,2	-0,4		
Summa skuld för semesterlöner o okomp övertid	655,9	722,9		
<i>Varav semesterlöner</i>	<i>600,9</i>	<i>669,1</i>		
<i>Varav okompenserad övertid</i>	<i>54,9</i>	<i>53,8</i>		
Not 44 Ansvars- och borgensförbindelser				
mnkr	2012-12-31	2011-12-31		
Stadens majoritetsägda bolag				
Borgen för lån	0,0	0,0		
Pensionsutfästelser	19,1	26,3		
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	19,1	26,3		
Övriga juridiska-/privatpersoner				
Borgen för lån	735,8	817,6		
<i>varav</i>				
<i>Stiftelsen Stockholms Studentbostäder</i>	<i>66,0</i>	<i>66,4</i>		
<i>Stockholms Kooperativa Bostadsförening</i>	<i>363,0</i>	<i>363,0</i>		
<i>Fortum</i>	<i>66,6</i>	<i>144,3</i>		
<i>Stockholms Stadsmission</i>	<i>82,6</i>	<i>84,6</i>		
<i>SYVAB</i>	<i>131,6</i>	<i>131,6</i>		
<i>övriga juridiska personer</i>	<i>26,0</i>	<i>27,7</i>		
Pensionsutfästelser	55,5	80,4		
Kommunalt förlustansvar för småhus	1,9	2,4		
Summa	793,2	900,4		
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	812,3	926,7		

	Staden			
Not 45 Stadens pensionsskuld	2012-12-31	2011-12-31		
mnkr				
Ingående pensionsskuld 1/1	13 754,9	12 186,8		
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare*	-162,0	331,2		
Skuldförändring pensionärer	347,9	1 237,0		
Summa pensionsskuld	13 940,8	13 754,9		
Tillkommer löneskatt	3 382,0	3 336,9		
Summa pensionsskuld inklusive löneskatt	17 322,8	17 091,9		
*Pensioner för chefer, som sorterar under nytt chefsavtal, är lyft till balansräkningen 0,4 mnkr 2011				
Aktualiseringsgrad (%)	78,9	78,3		
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad (%)	99,0	99,0		
Aktieutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0			
Förbrukat per 2012-12-31	93,7			

Not 46 Derivatinstrument					
mnkr	Nominellt värde, tillgångar	Nominellt värde, skulder	Netto	Marknadsvärde netto	
Valuta-swappar	2 757,0	-2 794,0	-37,0	-102,7	
Ränte-swappar	5 300,0	-5 300,0	0,0	-158,3	
Summa	8 057,0	-8 094,0	-37,0	-261,0	
Staden utnyttjar ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Staden marknadsvärderade fordran på swapmotparterna understeg på balansdagen motsvarande skuld med 261,0mnkr.					

Not 47 Leasingavtal					
mnkr	Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter				
	Redovisat värde 12-12-31	Förfallodag < = 1 år	Förfallodag 2-5 år	Förfallodag < 5 år	Summa minimi- leaseavgift
Finansiell leasing	1,0	0,3	0,6	0,1	0,9
Minimileaseavgifter					
	Redovisat värde 12-12-31	Förfallodag < = 1 år	Förfallodag 2-5 år	Förfallodag < 5 år	
Operationell leasing	478,8	84,8	255,7	138,3	
<p>Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna. Leasingavtal avseende operationell leasing redovisas endast om avtalets längd överstiger 3 år och om avtalet inte är uppsägningsbart. Hyresavtal, som uppfyller dessa villkor ingår. Finansiell leasing ingår i balansräkningen från 2008 på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under lång- och kortfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter</p> <p>Stadens IT-verksamhet leasas av Volvo Information Technology AB. Avtalets längd överstiger inte 3 år och därmed ingår inte det ekonomiska åtagandet i ovanstående. Kostnaden 2012 uppgår till 472,3 mnkr (416,7).</p>					

Nämnder

Facknämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond mnkr	Ändring utfall 2012 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Kommunstyrelsen	297	-1 341,3	-1 249,9	0,0	91,4	-2,5
Revisorskollegiet	17	-27,7	-25,9	0,0	1,8	0,0
Servicenämnden	259	0,0	2,5	0,0	2,5	-0,2
Valnämnden		-3,1	-2,8	0,0	0,3	0,0
Stadsdelsnämnderna	17 833	-17 575,4	-17 573,1	-1,4	0,9	-129,7
Arbetsmarknadsnämnden	701	-636,7	-614,2	0,0	22,5	-1,0
Exploateringsnämnden	161	809,8	1 027,4	0,0	217,6	-2 631,0
Fastighetsnämnden	141	136,1	136,1	0,0	0,0	-681,2
Ildrottsnämnden	419	-547,8	-565,3	-1,8	-19,2	-10,1
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	1 013	-844,6	-840,9	0,0	3,7	-7,3
Kulturnämnden: stadsarkivet	79	-53,3	-52,9	0,0	0,4	-0,5
Kyrkogårdsnämnden	113	-125,1	-124,1	0,0	1,0	-110,9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	212	-80,3	-79,7	0,0	0,6	0,0
Socialtjänstnämnden	797	-702,7	-690,3	-0,4	12,1	-1,4
Stadsbyggnadsnämnden	219	-161,3	-158,8	0,0	2,5	-1,6
TRN: trafik- och gatuverksamheten		-758,3	-741,4	0,0	16,9	-841,8
TRN: renhållningsverksamheten		0,0	-6,4	0,0	-6,4	-46,5
Utbildningsnämnden	13 677	-13 365,4	-13 376,3	11,5	0,5	-60,0
Äldrenämnden	115	-188,7	-188,6	0,0	0,1	0,0
Överförmyndarnämnden	24	-30,1	-32,4	0,0	-2,3	0,0
Summa nämnder	36 077	-35 495,9	-35 156,9	7,9	346,9	-4 525,7

Anmärkning: beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Antalet anställda avser samtliga månadsavlönade per 2012-12-31

Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och mellan nämnderna interna mellanhavanden

Ökning av resultatfond (-)

Ändring efter resultatdispositioner

Stadsdelsnämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Awikelse utfall 2012 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Stadsdelsnämnd Rineby-Kista	1 266	-1 264,1	-1 255,5	2,9	11,5	-5,4
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	987	-968,5	-964,1	-4,0	0,4	-6,1
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	1 559	-1 522,1	-1 567,3	-9,1	-54,3	-6,7
Stadsdelsnämnd Bromma	1 486	-1 253,3	-1 244,6	-7,4	1,3	-7,9
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	1 155	-1 022,8	-1 022,3	-0,3	0,2	-13,2
Stadsdelsnämnd Norrmalm	824	-960,0	-963,2	3,5	0,3	-7,7
Stadsdelsnämnd Östermalm	913	-1 178,2	-1 165,3	0,7	13,6	-8,8
Stadsdelsnämnd Södermalm	1 736	-2 004,1	-1 976,7	3,5	31,0	-16,4
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	2 231	-2 064,7	-2 056,3	3,3	11,7	-11,7
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	738	-984,6	-985,0	2,1	1,7	-6,3
Stadsdelsnämnd Farsta	1 296	-1 300,1	-1 298,3	-1,7	0,1	-11,0
Stadsdelsnämnd Älvsjö	660	-504,4	-503,5	2,9	3,8	-1,0
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	1 970	-1 585,1	-1 583,9	-1,1	0,1	-15,0
Stadsdelsnämnd Skärholmen	1 012	-963,4	-987,1	3,2	-20,5	-12,3
Summa stadsdelsnämnder	17 833	-17 575,4	-17 573,1	-1,4	0,9	-129,7

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Mnkr	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Awikelse utfall 2012 mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	-556,2	-504,1	0,0	52,1
Individ- och familjeomsorg	-1 667,4	-1 729,8	-0,9	-63,3
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>-461,4</i>	<i>-474,0</i>	<i>-0,8</i>	<i>-13,4</i>
Flyktingmottagande	-3,7	-3,6	0,0	0,1
Stadsmiljöverksamhet	-176,8	-184,6	0,0	-7,8
avskrivningar	-35,3	-34,3	0,0	1,0
internräntor	-18,3	-17,8	0,0	0,5
Förskoleverksamhet	-4 090,0	-4 072,7	4,7	22,0
Äldreomsorg	-6 502,7	-6 482,6	-1,9	18,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-2 942,6	-3 001,6	-3,3	-62,3
Kultur - och föreningsverksamhet	-271,7	-246,2	-0,1	25,4
Arbetsmarknadsåtgärder	-83,7	-71,6	0,0	12,1
Ekonomiskt bistånd	-1 183,3	-1 211,0	0,0	-27,7
<i>varav handläggare</i>	<i>-273,2</i>	<i>-275,9</i>	<i>0,0</i>	<i>-2,7</i>
Övrig verksamhet	-43,7	-13,2	0,0	30,5
Summa verksamheter	-17 575,4	-17 573,1	-1,4	0,9

Verksamhetens intäkter och kostnader är inklusive interna mellanhandlarna
Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Aktiebolag

	Antal anställda	Omsättning, mnkr	Resultat efter finansnetto, mnkr	Balans-omslutning, mnkr	Eget kapital ¹ , mnkr	Ränta tot kapital ² , %	Soliditet ³ , %	Investering, mnkr
Stockholms Stadshus AB (koncern)								
Stockholms Stadshus AB, moderbolag	5	35,0	1 576,0	19 289,0	18 799,0	12 507,8	97,5	1,0
AB Svenska Bostäder, koncern	272	2 524,0	1 216,0	16 545,0	13 552,0	23,2	82,0	2 145,0
AB Familjebostäder, koncern	284	1 773,0	1 221,0	12 726,0	9 360,0	14,4	73,5	1 366,0
AB Stockholms hem, koncern	301	1 912,0	479,0	15 211,0	8 814,0	4,2	57,9	1 930,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	69	965,0	-135,0	7 039,0	143,0	0,3	2,0	309,0
Stockholms stads Bostadsförmedling AB	73	88,0	9,0	60,0	3,0	634,9	4,7	1,0
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	165	1 717,0	-100,0	8 489,0	220,0	0,5	2,6	739,0
Stockholm Vatten AB, koncern	374	1 307,0	42,0	7 703,0	247,0	1,2	3,2	552,0
Stockholms Hamn AB, koncern	150	704,0	109,0	1 748,0	495,0	4,8	29,0	128,0
AB Stokab	93	692,0	174,0	2 273,0	595,0	6,1	26,2	332,0
Stockholms stads Parkerings AB, koncern	72	488,0	38,0	758,0	103,0	3,3	13,6	28,0
Stockholms Stadsteater AB	317	135,0	-222,0	292,0	3,0	Neg	0,9	9,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, koncern	15	24,0	-79,0	3 114,0	462,0	Neg	14,9	686,0
S:t Erik Försäkrings AB	4	104,0	38,0	326,0	105,9	0,0	32,5	0,0
S:t Erik Livförsäkring AB	4	74,0	62,0	2 074,0	373,0	Neg	18,0	241,0
Stockholm Business Region AB, koncern	63	241,0	1,0	147,0	43,0	962,0	29,5	0,0
S:t Erik Markutveckling AB, koncern	4	146,0	25,0	2 218,0	65,0	1,8	3,0	954,0
Stockholms stads Utrednings- och Statistikkontor AB	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga bolag				13,6	13,6			
Övriga majoritetsägda aktiebolag								
Mässfastigheter i Stockholm AB, koncern	242	634,6	17,8	1 027,0	328,6	2,3	32%	69,0
Summa aktiebolag *	2 507	13 563,6	4 471,8	101 052,6	53 725,1			9 490,0

* Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen.

¹ Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 73,7 % av de obeskattade reserverna.

² Räntan på totalt kapital beräknas enligt följande: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader delat med genomsnittlig balansomslutning

³ Soliditetstalet beräknas enligt följande: Eget kapital samt 73,7 % av de obeskattade reserverna delat med totala tillgångar.

Stiftelser och kommunalförbund

Stiftelser

	Antal anställda	Stadens bidrag	mnkr				
			Övriga rörelse-intäkter	Rörelse-kostnader	Övriga intäkter/kostnader netto inkl avskrivn	Årets resultat efter disp.	Balans-omslutning
Stiftelsen Barnens Dag	59		38,5	-35,0	-2,9	0,6	64,5
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	107	25,0	112,0	-163,0	-0,6	0,2	75,7
Stiftelsen Stockholm Water Foundation	2		3,9	-2,4	0,0	-2,3	21,2
Stiftelsen Strindbergsmuseet	8	5,4	6,2	-11,3	-0,7	0,7	4,1
Summa stiftelser	176	30,4	160,6	-211,7	-4,2	-0,8	165,5

Stiftelser där staden utser minst hälften av styrelseledamöterna

Kommunalförbund

	Antal anställda	Stadens bidrag	mnkr				
			Övriga rörelse-intäkter	Rörelse-kostnader	Övriga intäkter/kostnader netto inkl avskrivn	Årets resultat efter disp.	Balans-omslutning
Storstockholms brandförsvär	742	346,6	256,2	-553,6	-46,3	2,9	673,5

Femårsöversikt

Allmänt	2008	2009	2010	2011	2012
Folkmängd	810 100	829 417	847 073	864 324	881 235
riksandel, procent	8,8	8,9	9,0	9,1	9,2
Systemeringsfrekvens 15-74 år (AKU):					
procent av hela folkmängden	54,8	54,6	54,6	55,1	55,0
procent av folkmängden 15-74 år	72,3	72,1	71,9	72,4	72,3
Arbetslöshetsstal, procent av arbetskraften 15-74 år	5,2	6,6	6,7	6,6	6,7
Beskattningsbar inkomst, mnkr*	160 974	171 642	175 718	182 181	191 258
per invånare, kr**	198 709	206 942	207 442	210 778	217 034
riksgenomsnittet för d:o kr	164 084	171 464	172 336	174 805	178 652
Total kommunal skattesats:					
Stockholm, kr	29,92	29,58	29,58	29,58	29,58
Varav staden:	17,58	17,48	17,48	17,48	17,48
församlingarna	-	-	-	-	-
landstinget	12,27	12,10	12,10	12,10	12,10
Begravningsavgift	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Total kommunal medelskattesats, riket, kr	31,44	31,52	31,56	31,55	31,60
Konsumtprisindex, årsmedeltal för riket (1980=100)	300,5	299,01	302,47	311,43	314,20
Inflation (årsgenomsnitt), procent	3,4	-0,5	1,20	3,0	0,9

Stadens verksamhet

Årets förändring av eget kapital, mnkr	493	120	948	881	3 037
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	6	9	343	679	2 318
Verksamhetens kostnader, mnkr	38 835	39 594	41 178	42 372	43 267
Verksamhetens intäkter inkl skatt och generella statsbidrag, mnkr	39 955	40 246	43 262	44 174	44 503
Tillgångar, mnkr	89 153	89 129	87 790	97 064	103 256
per invånare, kr	110 051	107 460	103 639	112 458	117 335
Skulder, mnkr	40 951	40 807	38 520	46 913	50 067
varav avsättningar	9 686	10 908	12 102	12 964	12 852
skulder per invånare, kr	50 551	49 200	45 474	54 353	53 310
Eget kapital, mnkr	48 202	48 322	49 270	50 151	53 188
per invånare, kr	59 501	58 260	58 254	58 105	60 440
Soliditet, %	54	54	56	52	52
Antal anställda, ca	42 141	39 677	37 559	36 734	36 530
motsv. heltidsanställningar, ca	39 665	37 621	35 709	35 040	38 059
Löner och lönebikostnader, mnkr	17 377	16 724	16 449	16 055	16 052

Majoritetsägda aktiebolags verksamhet***

	2009	2010	2011	2012
Antal här inräknade bolag/koncerner	20	20	20	19
Balansomslutning, mnkr	85 480	88 698	90 142	95 968
Omsättning, mnkr	14 220	14 270	13 333	13 091
Resultat efter skatt, mnkr	6 728	6 782	5 626	826
Eget kapital, mnkr	40 446	46 320	51 170	51 744
Investeringar (brutto), mnkr	8 431	9 876	8 378	8 758
Antal anställda, omräknade till heltidsanställningar	2 804	2 784	2 734	2 498
Löner, mnkr	1 177	1 193	1 181	1 163

* Taxeringsår

** Antal invånare taxeringsåret

*** Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen